Библиотека Матице српске
Ц 14474

ЊЕГОШЕВА БИЉЕЖНИЦА

ID=79529479

II 14474

ЊЕГОШЕВА БИЉЕЖНИЦА

ИСТОРИСКИ ИНСТИТУТ - ЦЕТИЊЕ
1956

Инв. бр. 187928

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ У НОВОМ САДУ

ИВАН МЕШТРОВИЋ: ЊЕГОШ

БИБЛИОТЕКА
МАТИЦЕ СРПСКЕ

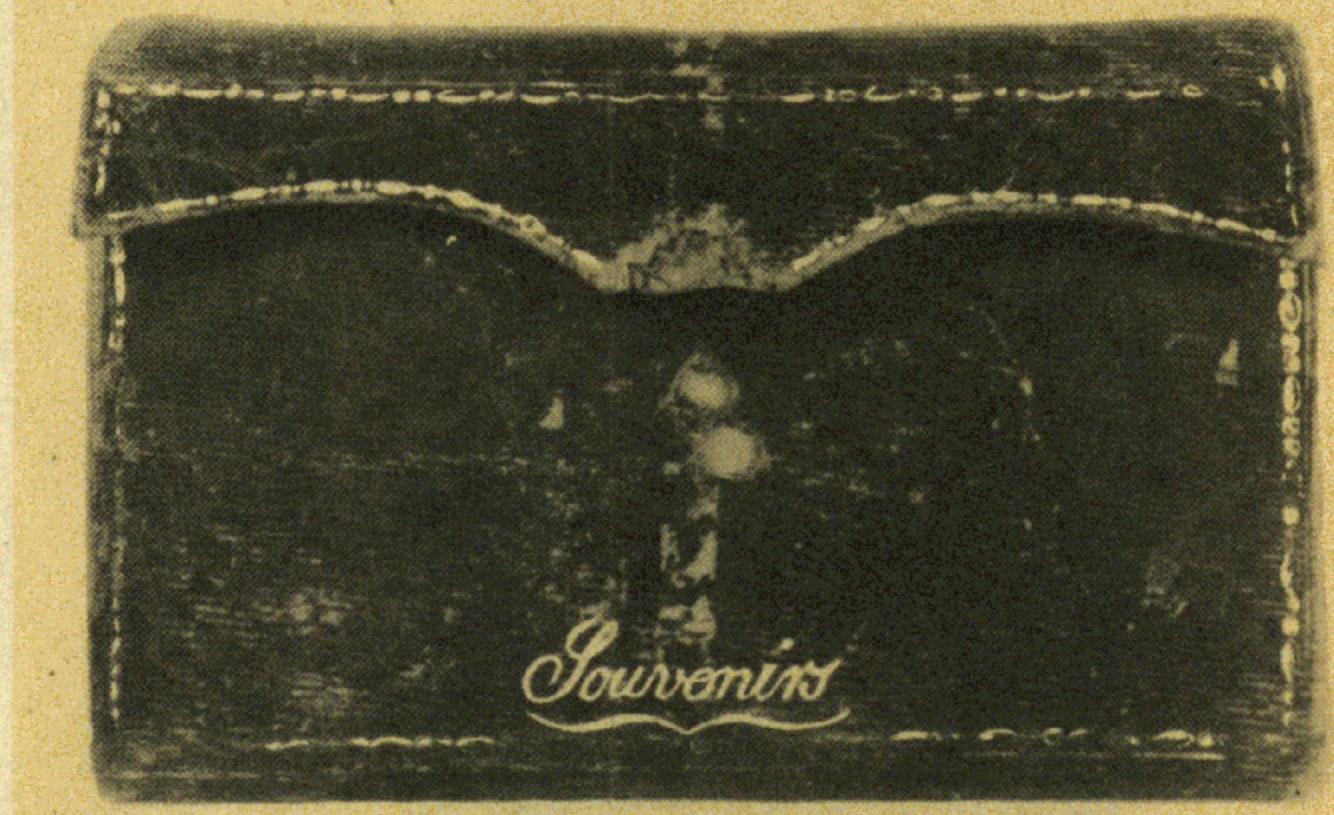
Souvenirs

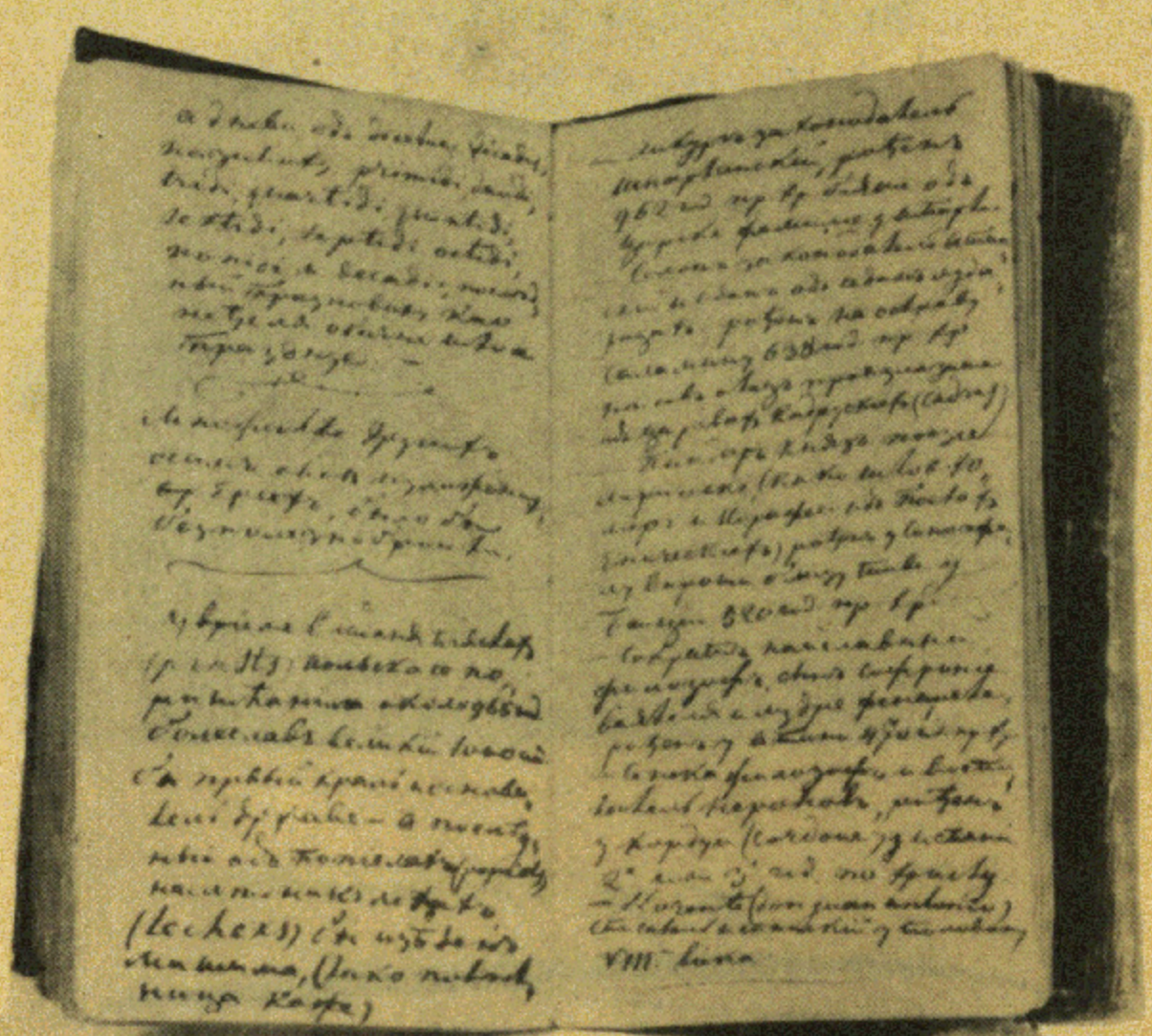

данъ

ч. м... с...

23 — 56 — 4.

Година

д.. ч.. м... с...

365 — 5 — 48 — 45. с.

ч м д

8 — 48 — 37

лунина 6 год 354. дана

Данъ лунинъ

24 чре 54 мин

У 19-ти віеку биће годи на земномъ шару (седомъ) суначенихъ затмѣнія къ пунихъ: у (28-ти плія нов. Лил. 1851, 18 плія 1860, 31 декембра 1861, 22 декембра 1870, 19 августа 1887, 9 августа 1896 и 28 маія 1900.)

(Франкъ) Дракебившій адмиралъ Елисаветинъ, рат. 1545 г. онъ доніо крѣлу у Европу; тако исто ое тае први око свіета (како прилаго)

Міане 1846. година

Ханза; фиб; мар; апр; м; ниж; ниж; ав; фебр; бр; декем

в 15. / ср. 13 / п. 15 / ср. 13 / 13 / пон. / в. 11 / ч. 11 / ср. 10 / 10 / 14 / 8 / 8 / 8 / ч. 7 / пол. 6

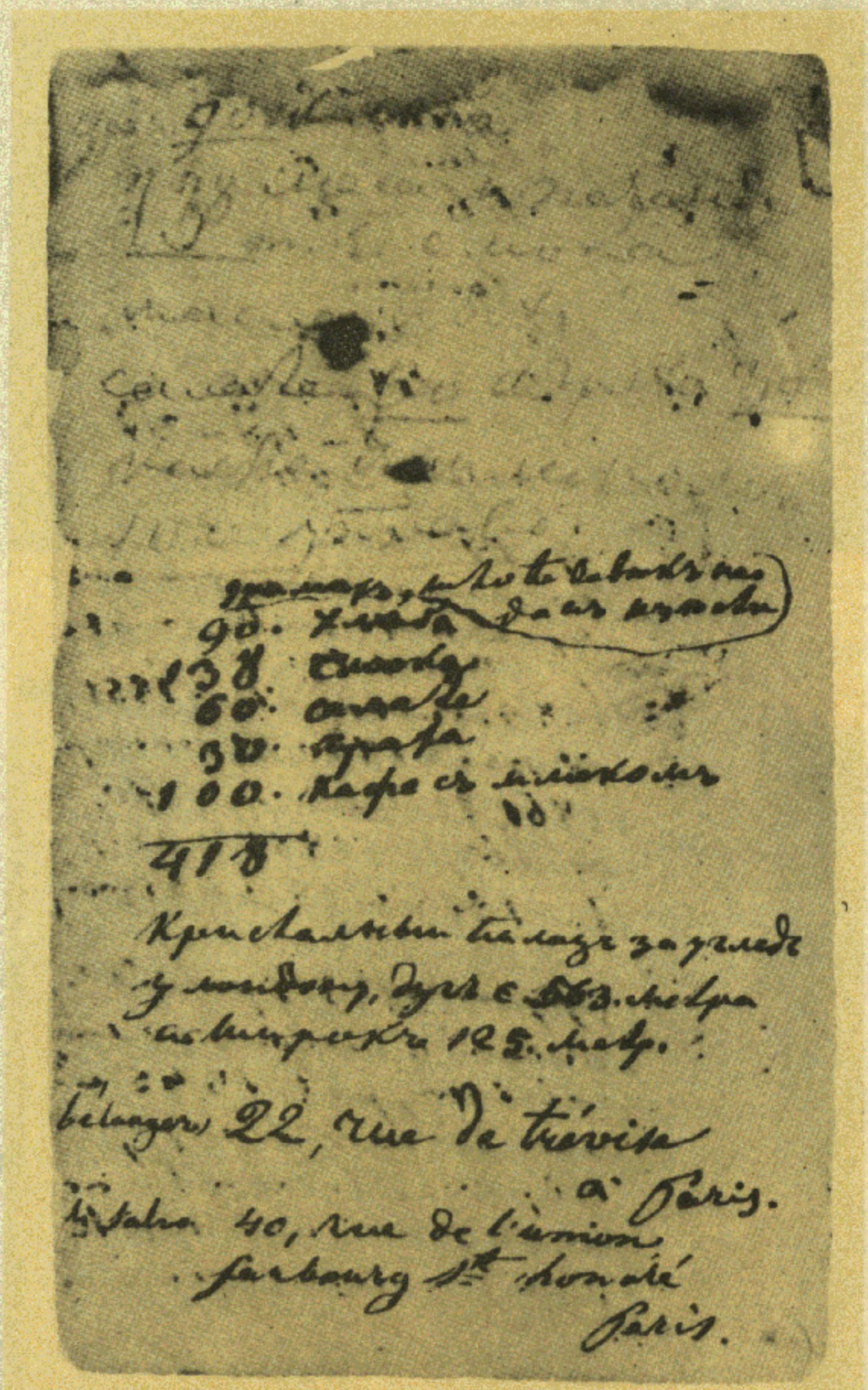
90.
138
60.
30.
100.
418
22, rue de trévise
à Paris.
40, rue de l'union
faubourg St honoré
Paris.

човѣкъ у самѣнъ на високу
гору ноћу безъ мѣсеца
небесна тіела види, ћесе весем
движу = море ћесе игра на
сребрне валове и онъ (човѣкъ)
како изгубѣникъ на горућу

да ми ніе досадан токъ
времена, смртъ бихъ непр-
естано проклиняо. —

Земля с наша гробница
у нилтоженія природа іой
неуморно служи, произво-
дени іой жертве; луче сунчана
за нѣно удоволство зажижу
твари живоломъ и произрастѣнія
каба ово не нашлимо чудовиште
натуни нѣдра (у гробу) обшліема
жертвами богъ знака квакебића
духовна послѣдъ изнићи —

изъ овога ухилѣнога и
обширнога сокрушенія

Поздравлѣ дивна звіездо
дневна я свагда о тебе
више чувствуемъ
но могу изговорити
славимъ те по трагу
твоихъ бистрихъ
струяхъ —
Кади сунебо и земля
разумителнимъ езнѣ-
комъ говорили онда е
човѣкъ ћута. Када е
човѣкъ произнио свой
гласъ,

онда сусе небо и
земля тайнимъ на-
рѣчіемъ у движеніи
почели разумѣвати.

Човѣкъ є минута
бѣла а вѣчность
ними тогрности.

Ко уміє — лагати
не уміє вѣровати

Обширно є хра-
нимоше велико-
лѣпія божѣга."

Слово є божіе за-
чало мірове у за-
просторе —

Арјнесу мое мире
Зраке сунчане и свеж
свежилаж —
Хуборъ листића и разбуцаних цвѣто-
важ хука мора и вѣтровах су
чисте мое музе; —
Глава е моча ума (чарапъ) сав
просторъ што воображими
- у воли простору се што чолои
е су произведенія кои я не постижем
од най манюга до най вѣтога —
Арасти су мачнаж;
Нама само нама ова
Земля пріятна постоя
Нашто о половима земльа и надара.
- рашта не самъ и видео, када су
прве зраке вѣчне облаке тама
на нашему истоку зажегле;
рашта незнамъ найсну о ноча
сіятелі, кое му на нашой земльи
зрна падаю, а на друге се цвѣта
и вѣчный плодъ производи —

Зора кожа изкрала изъ обиста
сокровищница, и мрачный сводъ
оризонта на насмiяла —
— Ели вѣковите облачне гомиле
зарѣале своимъ мрѣвимъ ѣу,
тапѣмъ; трудно было први
данъ проникнутый; ди мнимъ
како први тутъ, остараломе
уму, кои неди к себе просвѣщенiи
одъ како е могутимъ словомъ
створителя, отжала ~~простра~~
хаосомъ простра нотна
у троба е [illegible]
одъ какосу правилный
вихорова развiяли
кристалну прашину
около престола
лучезрачнога
одъ када бисерный облу
млiечнога пута украшава ~~нашу~~ лѣдску колiевку земли.

Човѣкъ є трунокъ, коега токъ
времена єдномъ прозъ зраку
непостижнимъ намѣреніемъ
пронесе —

Кадасе зраке сунчане, угасе
на нашему бріегу, онда величес-
венный символъ Створителя
у неизбройнима пламовима
за трепети, у подножіе ногови
престола! —

Да ми се сазамнѣ потела узъ
даничине зраке, у даницу, а изъ
данице къ ономе ~~[illegible]~~ свѣтилу
узазраке кое ихъ ньой дава, и
всѣмъ начиномъ пугуѣти узаи
займне зраке, мога быть доѣти
на шворъ ~~[illegible]~~ зракатъ, али
ѣе є смртноме лакоѣа зраке —
отъ зраке! да з мисте мислити
и говорити; бисте чудна носте
много биле — али бадава, вы
себе сожижете на обшту жертву
у великоме храму свеславія божѣ-
хоє вашъ законъ.

Атмосфера є наша саставлѣна одъ три Авари т. є. одъ воздуха, у водене паре и углекислоће, ове є послѣднѣ у висину све више, то нама показує дуванѣ вѣтра. —

Теинзитоанъ (240 ѳре дъ Р. Х.) овое омаръ китоискій, кои є сожега све учене книге ныне

Милонъ найсилный атлетъ кои є мога убити вола кулакомъ. —

— Люди похвалюћи прошло желећи болѣ, труд настоеће ~~садашност~~

Идее су небесно произрастѣніе, како и то су дрва земаљско, како до опредѣлѣне сфере и страсту, спустаю гране къ земли.

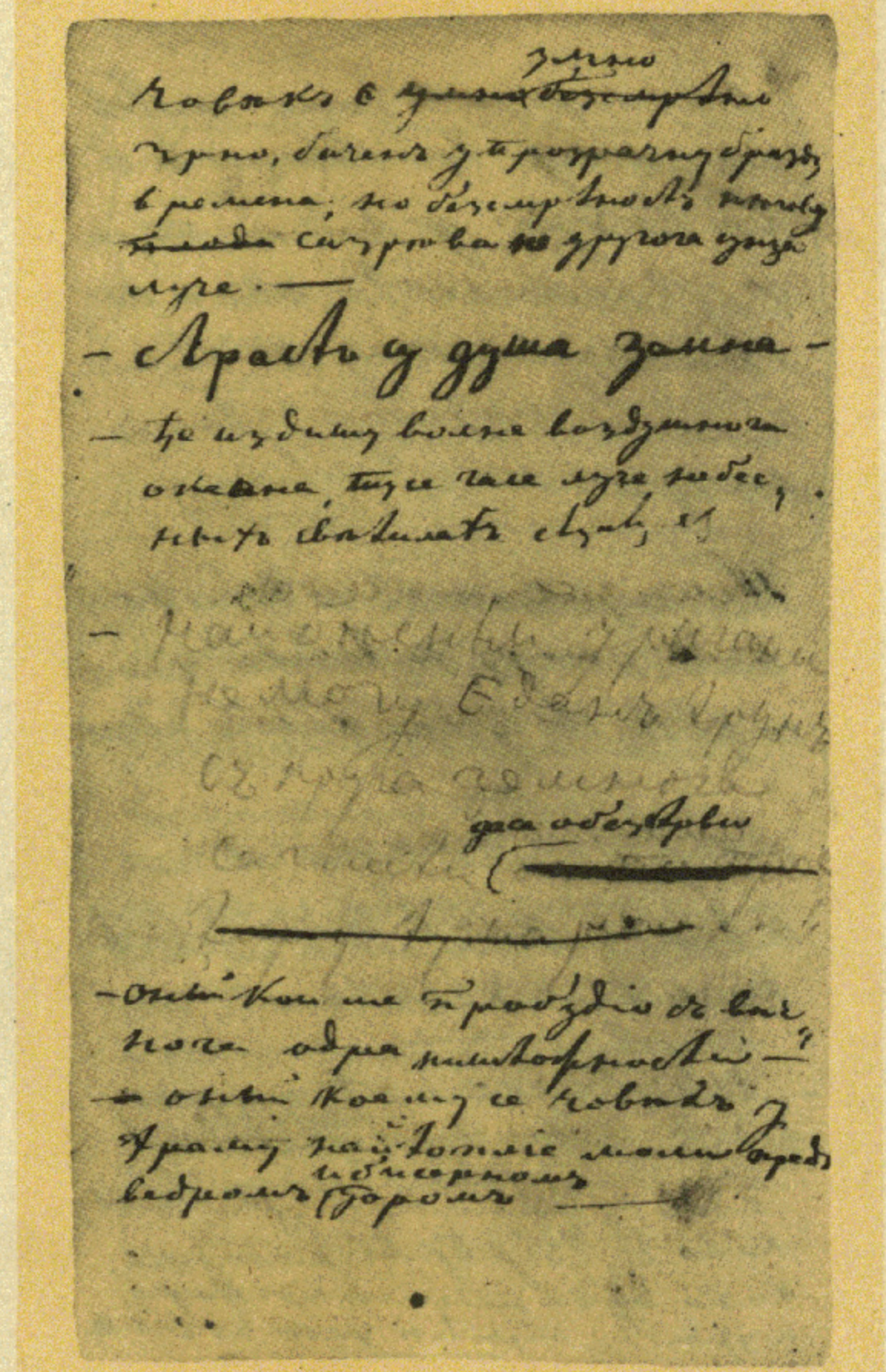

14

Када се у мно сѣла са землѣ
из треби и буде собрано великим
стятелѣмъ — ондаѣ пусти шаръ
земальскій, лишенъ свемогуѣ га
по печенія, ~~са сво~~ са своега мѣста
паднути, лишити се лучахъ сунчаних
пустити се да тумара по мрачнимъ
~~волна~~ воздушнима волнама ка о сѣнъ
ѣ блудеѣ тиквине. што ски плуѣ
по ~~дуба~~ мрачной дубини немирних
волнахъ —

— Бадава луче сунчане падаѣ
косо на два слеѣене полѣса
не могу, изъ ниѣове окаменѣ
не у гробе цвіета изма ми ти
нити зрно клизомъ зачети —
— Готово е небо изъ бистріехъ
каталяхъ сочинѣно како што
е море. —
— Идеѣ іоитъ лѣдска тепа у колеѣ
цы нарѣчіемъ ѣстинскимъ —
— Када су прве зраке пале на
земльи и вѣковите ѣпиліости
разпариле и пречистиле на свое
сребрено (брдо, сито) разкувате
глибине, може бити да су изъ свое
нечисте и топле у гробе и улегле ~~прошу~~
~~воле~~ по роде животнихъ, примѣнѣ
своиству овога шара; како напри
што и денасъ неке манѣ видимо ѣе се такъ
производе..

земля є наша составлена
од очинакаx, тамнихъ када су
се ~~[illegible]~~ дикстилирали прозрачни
свѣтови, кои су з почетку изъ
~~[illegible]~~ мрачне ковачнице
~~[illegible]~~ хаоса тмасти избѣгли
— безсмртныи духови кои у светим
електризмом ~~[illegible]~~ излеже:
~~[illegible]~~ зза зраке свѣтовахъ, како
млади пауки, на пролѣтнѣю тро
~~[illegible]~~ то вѣшто пуза изъ свою
непримѣтну жицу коя наче
изъ арке старога храма.—
— земля є сцена (или точка) на
кои єдину у свѣтію ништоржнитъ
новой слично дѣйствіе представля.—
— Човѣкъ є немирный (атомъ) трунакъ,
занешеный изъ некаква вмеѣ
свіета, но ништоржношту зарѣ,
бѣнъ, и у нѣке вѣси поставлѣнъ.—
— душе су поетическе подобне кап,
ляма кое на проведрини падаю
и сноси жабе у своме бриліянт
поме зрнцу свитли образъ фебовъ
на земли.—
— Планина снежна коя облачный
сарукъ око главе има, а прочаіой
є біела маса покрита; ретвіемъ
и мнѣніемъ покривалом мастенимъ
предканимъ на сито брдо уплано-
— што си ближе неба то є сито огнѣ
но ~~[illegible]~~ фебово честе и пріятія
пишта душевна.—

вѣтаръ кои нѣкъ тренѣ
зраке у Капльицима росе
на лицѣ — потресанѣ чувствова-
ванія када жедна з тица блуди
по разпламаномъ нѣтнѣму
своду. — Борисѣ
— могулисе упирати тихій
зефири благорозумія, про-
тиву страстнѣхъ ~~раска~~ разъ-
чанихъ волнахъ
— да ми може моралъ сасвимъ
воздержествовати надъ физикомъ
я бѣхъ у реду ангелахъ бѣо, и
смотрао бѣхъ човека и свѣтъ
башъ онаквима каквиу. —
— одъ куда произлечу ова
подстрекавнія безъ нарѣчія
— каквo намѣреніе крію
ови ніеми и безчисленіи
хорови ? ? — Ко воз-
вишава ова восхищенія
смертніехъ —
— за сташе у зраке на звоздами
и цвѣтови димкани славуемъ
на своимъ стаблима

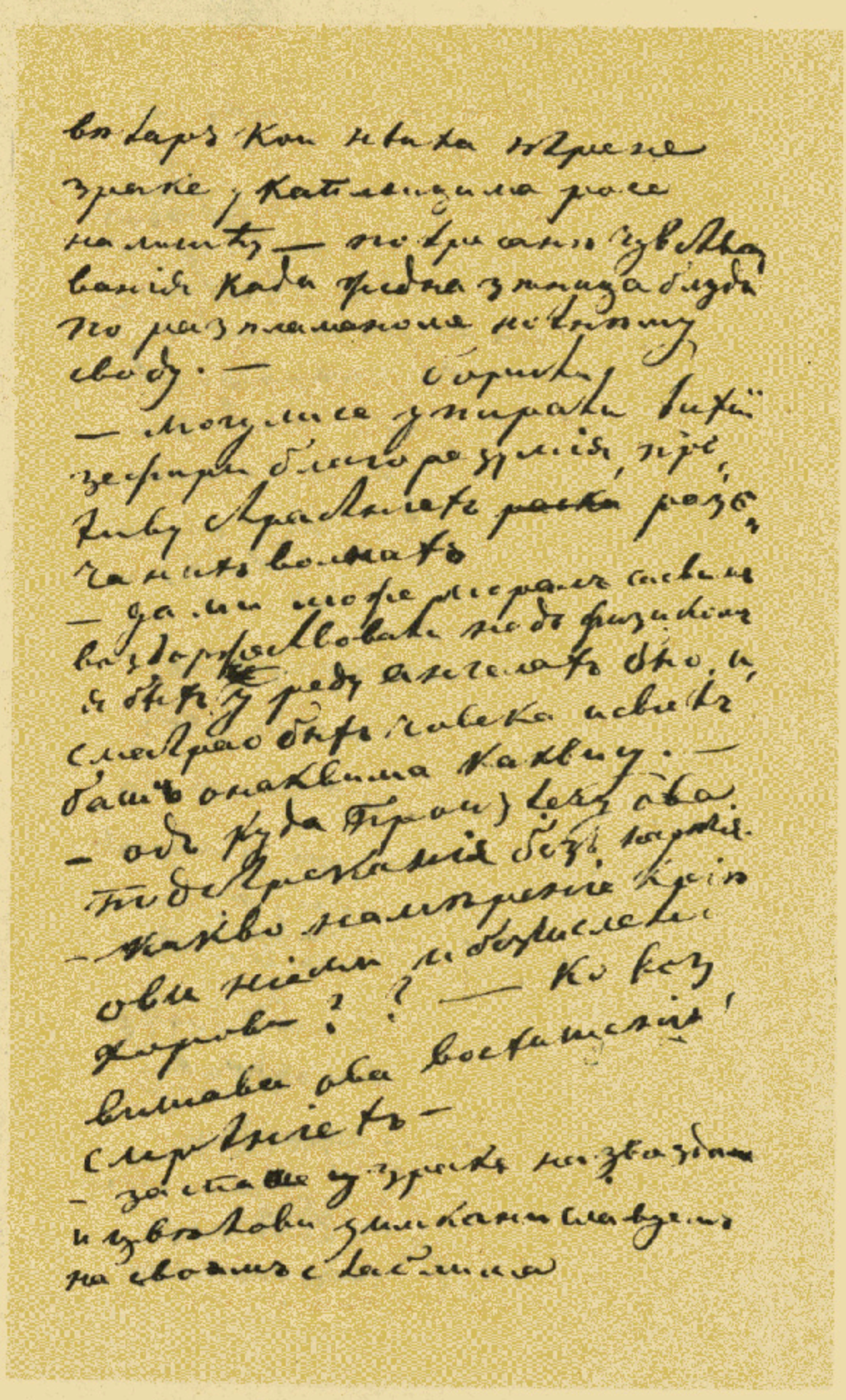

БИБЛИОТЕКА
МАТИЦЕ СРПСКЕ

— зоониза се текъ почеле
бѣше питати зрачнимъ
Елементомъ. (т. е. зракама)

— неко є на овай свѣтъ
дошао на пиръ, а неко
на спроматку умѣреностъ
али све є исто; што знач.
є данъ пиръ; кадъ є дпакосвъ
слѣдуе; и слишто є ова ко
и ако де другояче чувствуемъ.

Горе су одъ искрахъ, кое
мирiяде искрахъ, у нѣи,
нима мрѣвима масама
ставаю? — колике су мирiяде
душахъ крозъ нашу прашину
пролѣтѣле колике ли ѣе
iоште? — искрама є допуж-
тено у горама вѣковати,
али душама у прашини-
ніе, него се у нѣй замотаю
и изъ нѣ излѣтаваю како
частице воздуха занесене слу-
чаемъ изъ тучине —

ко знаде, али е выше искаратъ
по глебенiехъ, али атомахъ
летѣнiехъ, али и грантiехъ
каталяхъ, али звiездахъ
у просторуа —

— душа преко воздуш-
нога океана ~~къ небу~~ у
на небо болѣли како
сонъ преко земнога
океана у кои предѣлъ
земалвскiи —

— Далѣ се пружа ~~[illegible]~~ ека гро-
мовахъ и сивантѣ мунятъ,
но жиже зракахъ —

Далѣ се оче едноча
човѣка пенно но
одблескъ сва четири
океана кои землю
окружаваю.

Ти, коиси безсмртнима
лампама у красіо простору
подножіе твоега престола —
Ти, коиси у кочіо и завит-
ліо миріяде міроваѣ
у воздуху — Ти, коиси
дно равновѣсіа свѣтовима
Ти, кои божественомъ,
магическомъ вѣтлиномъ
вежемъ зраке за свѣтлости
и сіемъ зраке изъ свѣтлости

— Душа є безъ надежде
шло и олтаръ безъ кумира —
— Храмъ є безъ лампе, ~~душа~~
или адска антикамара,
~~[illegible]~~ душа безъ любави —
— Генте є зраке, кое свуда
падаю, него се само на свѣтлимъ
Арарима купе и играю —

Joseph Cazze vico 1° piazza
larga N° 4.

2

Méditations poétiques

M.. de Lamartine

Mais, que sert de lutter contre sa destinée?
que peut contre le sort la raison mutinée?
... Mais, pourquoi reculer devant la vérité?
... le réel est étroit, le possible est immense,

5 médit.

ce monde est le reflet, l'image, le miroir;
... Et nous yeux enivrés contemplent tour à tour
la terre notre exil, et le ciel son séjour.
... Est-ce pour le néant que les êtres sont nés?

... 7 médit.

De quel nom te nommer, ô fatale puissance?
... Quel crime avons-nous fait pour hériter de naître?

... 8 médit.

je préparais les temps selon ma volonté.

... 10 médit.

Mortel, du jour où tu respires,
ta loi, c'est ce que tu désires;
ton devoir, c'est la volupté! — ?

11 médit.

Non, jamais un sein prolifique
n'enfanta ces divins élans,
... la gloire est le rêve d'une ombre;

12. médit.

Ce qu'on apelle nos beaux jours
n'est qu'un éclair brillant dans une nuit d'orage, ...

13 médit.

Ne pourrons-nous jamais sur l'océan des âges
jeter l'ancre à un seul jour ?
... L'homme n'a point de port le temps n'a point de rive, ...

15 médit.

Le doute égare son boussole, ...

16. médit

L'univers est le temple, et la terre est l'autel; ...
... tout se tait: mon cœur seul parle dans ce silence.
— Celui qui peut créer daigne de détruire.

20. médit.

... la nature au hasard, et la terre aux tyrans.

22. médit:

L'amour est innocent quand la vertu l'allume.

23. médit.

C'est là qu'un jour vaut mieux que mille, ...

26. médit.

Ici jamais le ciel n'est orageux ni sombre;

28. médit.

Nous voilà face à face avec la vérité!
... l'espace est son séjour, l'éternité est son âge;

... — les siècles en passant firent pâlir la foi;
... — qui sait ou commença leur glorieux chemin?

30. médit.

Ah! périsse à jamais le jour qui m'a vu naître!
... C'est le secret de Dieu; je me tais et j'adore.
... Il ne s'est pas, mon âme, éloigné pour toujours.

——— Nouvelles médit. poétiques. médit. 1.

Et rien n'a germé sur nos traces
que la douleur ou le remord.
... Dans l'ombre un chien féroce aboie
contre les mains qui l'on nourri,

2. medit.

la fleur dort sur sa tige ——— ...

4. médit.

le jour present vaut mieux que mille
de siècles qui ne sont pas nés.

5 médit.

faut-il gémir? faut-il chanter?...
... aimer, prier, chanter, voilà toute ma vie.
... sous ses cils abaissés laisser briller son âme;
comme un feu tremblant dans la nuit;
... je vais ou le regard voit briller l'espérance;...

6. médit.

nous ne somme rien de nous mêmes
qu'un instrument mélodieux.

7. médit.

Non. la lyre aux tombeaux n'a jamais insulté.

8. médit.

Car de la vérité la lumière est l'image.

11. médit.

Hâtons-nous d'épuiser la coupe de la vie
pendant qu'elle est entre nos mains.

14. médit.

Mais loin de moi ces temps! que l'oubli les dévore!

20. médit.

ont dirait qu'on entend le torrent des années
rouler sous ces arceaux ses vagues déchaînées, ...
" ... Je vois mille Brutus ... mais où donc est César?"

24. médit.

les anges amoureux se parlent sans parole,
comme les yeux aux yeux;
... pudeur, honte céleste, instinct mystérieux

25. médit.

Entre le ciel et nous est-il un mur d'airain?

Harmonie poétique et religieuses

1. Harm.

L'hymne éternel de la prière
trouvera partout des échos !

2. Harm.

Atome dans l'immensité,
Minute dans l'éternité, ... [illegible]

3. Harm.

Sur les pas de la nuit l'aube pose son pie, ... NB
... chaque heure, ô Dieu, n'est qu'une aurore,
et l'éternité qu'un matin !

8. Harm.

C'est une île de paix sur l'océan du monde,
un phare d'immortalité ! (X pour Tossin)

10. Harm.

le lit enflammé du soleil.

1. Harm.

tu dit au temps d'enfanter,
Et l'éternité docile,
jetant les siècles par mille,
les répand sans les compter !

9. Harm.

Et puis il s'élevait une seule pensée,
comme une pyramide au milieu du désert!

3. Harm.

Et chaque être mortel, par le temps emporté,
est un hymne de plus à ton éternité!
... Et dans ce temple immense, où le Dieu du chrétien
règne sur les débris de Jupiter païen, ...

4. Harm.

Et d'où vient cette vie, et d'où prend elle éclore,
si ce n'est du regard où s'allume aurore?
... Il est donc aussi grand d'être homme que soleil!

10. Harm.

Et le feu, fils du jour, descend du firmament!
... pour régaler aux Dieux, on vanta la vertu!

12. Harm.

Sur quels bords étrangers, dans quels lointains régions,
le vent de l'inconstance avait poussé tes jours?
... Que sert un jour à ce qui doit mourir?

13. Harm.

Ah! si j'avais des paroles
des images des symboles,
pour peindre ce que je sens!

Livre Troisième.

3. Harm.

Quand mon regard se plonge au ragonnant abîme
où luisent ces trésors du riche firmament, ...

4. Harm.

on est toujours, crois-moi, du pays que l'on aime;

5. Harm.

Et les tyrans, prenant ta foi pour diadème,
ont doré de ton nom le joug des nations!
... L'oeil humain n'est pas fait pour la pure clarté!

6. Harm.

Devant le sentiment le goût est désarmé; -

7. Harm.

Rien n'est vrai, rien n'est faux; tout est songe et mensonge!

8.

La gloire, oiseau divin, phénix né de lui-même, ..

9. Harm.

Pourquoi mon coeur changé de place
comme un malade dans son lit!
... le firmament n'a point de voûtes,
les feux, les vents non point de routes
où oeil n'~~est~~ ait plongé cent fois; . . .

Livre Quatrième.

3. Harm.

Ces phases, ces aspects, ces chœurs, ces nœuds divers,
ces globes attirés, ces sphères cadencées,
ces évolutions des soleils dans les airs,
sont les notes de feu par Dieu même tracées
de ses mystérieux concerts!

... la plainte et la prière ont inventé les chants!

5. Harm.

Il faut que l'homme pleure
ou l'exil, ou l'adieu!

7. Harm.

Et le couchant, seigneur, est moins loin de l'aurore,
que l'âme qui t'adore
de l'âme qui te fuit!

10. Harm.

Laissons le vent gémir et le flot murmurer, ...

11. Harm.

amour, être de l'être! amour, âme de l'âme!
... la vérité complète est le miroir du monde; ...
... comme le nautonier, quand le pôle est perdu, ...
... le néant se plaint-il à la nuit éternelle?
... un monde est un atome à son immensité,
un moment est un siècle à son éternité, ...

1R. Harm.

Ce qui fait crime en l'un chez un autre est justice!
... La vente est ton feu! la parole est ton gloire!

14. Harm.

Regardez donc, race insensée,
les pas des Générations!

J

Jocelyn.

1. Époque.

Car ce qu'on donne à Dieu doit s'offrir dans la joie.

2. Époque.

Le peuple, enfant cruel qui rit en détrônant,
Qui n'éprouve jamais sa force qu'en brisant,
Et qui, suivant l'instinct de son brutal génie,
Ne comprend le pouvoir que par la tyrannie!
... Avec combien de cieux le temps s'est-il joué?
— Les Révolutions, ce solstice des crimes!
... J'étonne comme l'aigle, en mon aire élevé,
Tout ce que le désir d'un poète eût rêvé; —
... Voilà ce que le ciel a fait pour ces déserts.

3. Époque.

Dieu m'écoute, il est vrai, mais ne me répond pas; ..
- Le gouffre est sous tes yeux et la mort sur tes pas, -

... beauté ! secret d'en haut, rayon, divin emblème
Qui sait d'où tu descends ? qui sait pourquoi l'on t'aime ?
... Est-ce un crime, ô mon Dieu, de trop aimer le beau ?
... la nature est la scène, et notre ame est la voix :
... pourtant chaque atome est un être !
Chaque globule d'air est un monde habité !
... Mais la mort n'est-ce pas une éternelle absence ?

Ah ! les anges du ciel ont-ils cette vertu ?
—— ton regard met le ciel sur la terre !

5. Époque.

le temple sans ministre et le monde sans Dieu ?
... ce verbe du très-haut qui parle sans erreur.
... Depuis quand ? je ne sais ; tous mes jours sont des nuits !

Chant du sacre.

Dieu qui conduit de l'oeil les sphères enflammées !
... chaque jour à son siècle apporte son trésor
... ton temple le plus sûr est le coeur des bons rois !

Épitres

Il chante, et sa voix le console ; ...
... [illegible]
... Et extrême justice est presque la vengeance ; ...
... Compte un homme pour tout et pour rien la patrie.

NB. Ова je кнѣ-
жица владике
црногор. Петра
Његоша, послао
ми je по смрти
његовој, стевах
Перовић цуца
Његов сестрић.

Л. П. Немаг

Odes. de M. Vic. Hugo.
Livre deuxieme. 1822–1823:

ode 6. ode.

Duigneait à Dieu, muet dans son exil céleste...

9. ode

N'as-tu donc pas, seigneur, assez d'anges
aux cieux?

10. ode.

Mon ame, à sa source embrasée,
Monte de pensée en pensée
Ainsi du ruisseau précieux
Où l'arabe altéré s'abreuve,
La goutte d'eau passe au grand fleuve,
Du fleuve aux mers, des mers aux cieux.

Livre troisieme.

1. ode.

L'air va bientôt manquer dans
dans l'espace où tu voles!
Mortels! gloire, plaisirs, biens,
tout est vanité!

2. ode.

Une vie eminente est sujette
aux orages; ...

3. ode.

Et quelle est la main invisible,
Qui garde les clefs du tombeau ?

6. ode

Sa main, s'il touche au but où son
orgueil aspire,
fait à l'ouvrier soldat l'aumône
d'un empire,
ou fait veiller des rois au seuil
de son palais,
pour qu'il puisse, en quittant
les combats ou les fêtes,
Dormir en paix dans ses conquêtes,
Comme un pêcheur sur ses filets !

7. ode.

Je viens, triste, évoquer tes fastes
devant moi;

Livre quatrième

2. ode.

Va, l'olympe est né du Calmaste,
les poëtes ont fait les Dieux !

4. ode

La vie est chère à l'homme,
entre les dons du ciel; ...

9. ode

l'ame.

Vis-tu des torrents de l'être,
parmi de brûlants sillons,
les astres, joyeux de naître,
s'échapper en tourbillons;
Quand Dieu, dans sa peux féconde;
penché de loin sur le monde,
contemplait ces grands tableaux,
Lui, centre commun des âmes,
foyer de toutes les flammes,
océan de tous les flots?

10. ode

De lemnos où naît le tonnerre,
D'amathonte où naquit l'amour!

15. ode

Qu'un incendie est beau lorsque
(Répons) la nuit est noire.
Érostrate lui-même eut envié ma gloire,
... Ni quand au son des luths, le préfet
des Bataves
jetait aux lions vingt esclaves,
Dont on avait caché les chaînes
sous des fleurs!

17. ode

sous son aile de feu couve de jeunes âmes, ...

Livre cinquième.

6. ode.

L'âme a peu de beaux jours, mais
dans son ciel obscur,
S'amour, soleil divin, peut lever
d'un feu pur
la nuage errant de la vie.

11. ode

Sont le prophète ardent, qui voit
le ciel ouvert,
Dont œil, au sein des nuits,
brillait comme un flamme,..

15 ode.

j'ai des autels pour chaque Dieu.
... Ma famille est ton humble empire, ...

17. ode.

Votre œil d'azur, miroir de paix et d'innocence, ...

19. ode.

chaque heure est sur ma tête un glaive suspendu!

25. ode.

L'âme se mêle aux âmes,
comme la flamme aux flammes,
comme le flot aux flots!

les orientales

3. orient.

frères, plaignez Mahmoud! ~~né dans sa loi barbare~~
né dans sa loi barbare,
Des hommes et de Dieu son pouvoir
le sépare.

4. orient.

Et nous verrons soudain ces tigres ottomans
fuir avec des pieds de gazelles!

5. ode.

la grèce est libre, et dans la tombe
Byron applaudit Navarin.

8. orient.

La belle fille, il faut vous taire,
yl faut nous suivre! il fait bon vent.
ce n'est que changer de couvent:
le harem vaut le monastère

(Tekkls. 15. orient. lâ-allah-Ellallah! il n'y a d'autre Dieu que Dieu.)

14. orient

Un siècle est comme un flot dans ton
gouffre éternel.

à juana 29. orient. la grénadine

Sultan ahmet dit un jour:
-- je donnerais sans retour
Mon royaume pour Médine,
Médine pour ton amour.

34. orient.

Le cheval, qui ne sent ni le mors ni le selle, ...

38. orient. (à Sultan Nour-ed-Din.)

Lorsque, astre impérial, aux peuples pleins d'effroi
tu luis, tes trois cents fils brillent autour de toi
comme ton cortège d'étoiles.
... où tes tes grands éléphants, entre-choquant leurs trompes,
prennent des chevaux dans leur trompe.

40. orient.

toujours lui! lui partout! ou brûlante ou glacée,
son image sans cesse ébranle ma pensée.
= toujours dans nos tableaux tu jettes ta grande ombre;
toujours Napoléon, éblouissant et sombre,
sur le seuil du siècle est debout.

41. orient.

Essaim doré qui n'a qu'un jour dans tous nos jours.

Les feuilles d'automne.

1. ...

Mon âme où ma pensée habite comme un monde
... fait reluire et vibrer mon âme de cristal,
Mon âme aux mille voix, que le Dieu que j'adore
Mit au centre de tout comme un écho sonore!

3. ...

Comme l'oiseau qui va, dans la forêt lâché,
Laisse trembler la feuille où son aile a touché.
... C'est le peuple qui vient! C'est la haute marée
Qui monte incessamment par son astre attirée.

6. ...

L'voyage qu'ils font n'a ni soleil ni lune: ...

7. ...

Dieu, foyer du vrai jour qui ne luit point aux yeux,
Mystérieux soleil dont l'âme est embrasée, ...
... le soleil, ruisselant en lave sur sa neige,
Change en cratère le glacier.

10. ...

Combien de passions, de fureurs, de tempêtes,
Grondent autour de toi, jeune homme au front serein
... Napoléon, ce Dieu dont tu seras le prêtre;
Гаирона именуе потомъ, на поле,
оновимъ.

13. …

D'être Napoléon, l'empereur radieux,
D'être Dante, à son nom tendant les mains muettes,
Sans doute ils sont heureux les héros, les poètes
Ceux que le bras fait rois, ceux que l'esprit fait Dieux !

17. …

tout miel est amer, tout ciel sombre, (Gudin)

18. …

Ruisseau de lait qui fuit sans une goutte amère,

22. …

Enfant ! si j'étais roi, je donnerais l'empire,
Et mon char, et mon sceptre, et mon peuple à genoux,
Et ma couronne d'or, et bains de porphyre,
Et mes flottes, à qui la mer ne peut suffire,
Pour un regard de vous !
Si j'étais Dieu, la terre et l'air avec les ondes,
Les anges, les démons courbés devant ma loi,
Et le profond chaos aux entrailles fécondes,
L'éternité, l'espace, et les cieux et les mondes,
Pour un baiser de toi !

23. ...

Et. comme un météore au des nuit funèbres
... De n'avoir pour flambeaux, de n'avoir pour étoiles,
De n'avoir pour soleil que deux yeux adorés; ...
... le regard dans votre âme allumait une autre âme; ...

27. ...

chaque homme enfle une bulle où se
reflète un ciel!
... Où va l'esprit dans l'homme? où va l'hôme
sur terre?
Seigneur! Seigneur! où va la terre sur
le ciel?
... Que faire et que penser? — Nier, douter,
ou croire!
A toi, peintre, le monde! à toi poëte, l'ame!
A tous deux le seigneur!

29. ...

foule sans nom! chaos! des voix,
des yeux, des pas.
... Matelots dispersés sur l'océan de Dieu, ...

30. ...

le suivre comme on suit un phare dans
la nuit, ...

L'europe ne fait plus qu'une france
géante;
Berlin, vienne, Madrid, Moscou,
londre, Milan,
Viennent rendre à Paris hommage
une fois l'an; ...
... Plus grand dans son Paris que César dans
sa Rome.

31. ...

Deux vièrge, poësie et musique, deux soeurs, ...
... Car l'âme du poëte, âme d'ombre et d'amour,
Est une fleure des nuits qui s'ouvre après le jour
Et s'epanouit aux étoiles

33. ...

Il a fallu, plaisirs, liberté, fantaisie,
famille, amours, trésors, jusqu'à la poësie,
~~tou~~ tout jeter à la mer!
che na obaŭ chieh ŭaruhu, do obora:
... Deu choses seulement, la voile et la boussole,
votre âme et votre Dieu!

37. ...

———— ... la nature lassée
A besoin de sommeil, de prière et d'amour!

tous laissent quelque chose aux
[illegible]
buissons de la route,
les troupeaux leur toison, et l'homme
sa vertu!

40. ...

Car, qu'importe à la source où son
onde s'écoule?

Poésies politiques
№ 2.

Wagram sur Marengo, Chambaubert
(Наполеонъ) sur Arcole,
Pélion sur Ossa!
La talon qui, douze ans, éperonna le monde,

Prélude. Одно само.

C'est peut-être le soir qu'on prend
pour une aurore!
les chants du crépuscule.

2. ...

sa chute ~~fut~~ fit dans l'air un
foudoyant sillon, ...
Deux choses lui restaient dans sa cage inféconde,
le portrait d'un enfant et la carte du monde,
tout son génie et tout son coeur!
Наполеону

3. ...

Ce soir va resplendir sur ce comble
éclairé,
comme l'idée au front du poëte sacré!

8. ...

grâce à votre rayon qui perce leur nuage, ...

9. ...

Être arbuste dans l'herbe et géant
chez les nains, ...

11. ...

Perle avant de tomber et fange
après sa chute!

14. ...

Dans ce siècle où par l'or les sages
sont distraits, ...
... tous vous connaissez peu ce qui convient
aux âmes
... Rien chez vous n'est encore éclairé
du vrai jour!

15. ...

voici qu'il boite après avoir plané!

17. ...

Je cherche, ô nature,
la parole obscure
que le vent murmure,
que l'étoile écrit!
... Pythagore épèle (épuisable)
et Moïse lit!

18. ...

C'est lui qui fait briller ton regard
sur la terre
comme l'étoile aux cieux!
Il n'est rien sous le ciel qui n'ait
sa loi secrète,

19. ...

J'ai sous mon toit un mauvais hôte;
... Et toute mon âme enflammée
s'en va dans le ciel en fumée
ou tombe en cendre sous mes pieds!

25. ...

L'éther, cet océan si liquide et si bleu,
sans rivage et sans fond, sans borne
et sans milieu,...

26. ...

plane au-dessus des autres femmes,
Et laisse errer tes yeux si beaux
Entre le ciel où sont les âmes
Et la terre où sont les tombeaux!

32. ...

Vous, mon phare, mon but, mon
(Psyché)
pôle, mon aimant!

34. ...

En dépensant ses jours, sait-il ce
qu'il dépense?

36. ...

La louange est sans pieds et le
blâme a des ailes. —

— L'amitié d'un grand homme est un bienfait des Dieux.

Le monde corrompt l'âme la plus noble.

---

titre V. Hugo.

Regard jeté dans une mansarde.

où brille le regard que sert le diamant?

Voltaire alors régnait ce singe de génie
chez les hommes en mission par le diable
envoyé.

Mostr odo Adnora
okna na pieczu dopu
y tuy pusiey dyzarakę
E 43. Metpa

Mostr Piastubo y
Benezie dyr. 20. Metapa
u $\frac{3}{4}$

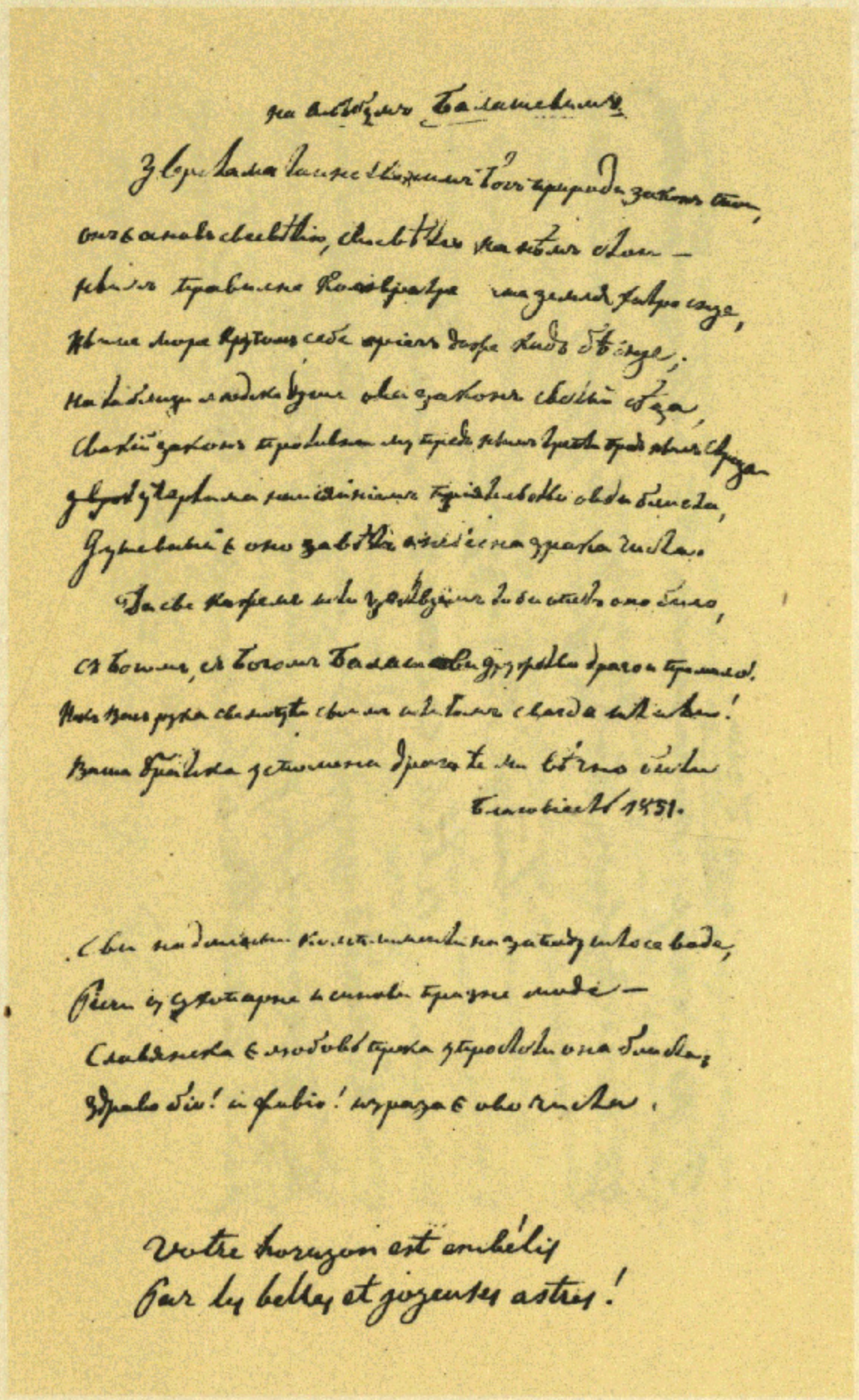

на альбомъ Балашевымъ

З вереламъ таинственнымъ Богъ природи законъ тои,
онъ є аноъ свеевѣтію, свеевѣтію на нѣмъ стои —
нѣмъ правилне коловратре чиа земля хитро сиде,
нѣмъ море кругомъ себе оріечъ даже кадъ бѣ сиде;
на таблици людске душе ова законъ свѣтлый сѣда,
свакій законъ противни му предъ нѣмъ трепти предъ нѣмъ сѣрца
у вреда у черлама наисѣйнiемъ пріятельство овди блиста,
душевный є оно завѣтъ и небесна драка чиста.

Да све кажемъ што у ствѣ тобе оно било,
съ Богомъ, съ Богомъ Балашеви дружство драго и прамило!
Нѣкъ Васъ рука свемоцѣ своимъ штитомъ свагда штити!
Ваша братска у спомена драга те ми вѣчно біти

Благовіестъ 1851.

Сви надмиши комплименти на заходу што се воде,
Рѣчи су сухопарне и синови празне моде —
Славянска є любовь прека у простоти она блиста,
Здраво біо! и живіо! израза є ово чиста.

Votre horizon est embélis
Par les belles et joyeuses astres!

изъ Беча.

Г. Нессельр писаномъ 11го октомбра 1846 г.
да ми се дозволи поћи у Петербургу —

Luigi Brozzole
alla croce di Malta

Комадъ оружя за маркиза Салво,
Aux Mexnhuis les frères grants a trieste.
pour remettre à la maison turner
a Naples

В. Импер. Выс. Вел. Князь!

Влад. Черног., имѣвшій вчера счастіе представиться
В. Свящ. особѣ, дерзаетъ просить Васъ, чтобы, по
великодушію Вашему, Вы соблаговолили писать
къ Августѣ. Ваш. брату, а моему Высок. Покров.,
о позволеніи прибыть мнѣ въ С. П. Б.
Я надѣюсь на мою отъ праотцевъ наслѣдованную
преданность къ обожаем. Дому Романовыхъ
общему Святилищу нашему, надѣюсь на 4-хъ
вѣковую, геройскую борьбу черногорцевъ за честь
и славу имени Слав. и правосл., на участіе, пріемле-
мое Черног. во всѣхъ подвигахъ и пріобрѣтеніяхъ единоп.,

лемѣнной Р.. съ 1711-го года по 1814-й годъ, а больше
всего я надѣюсь на В. великодушіе Могущій Кн.
и на благоруб. рыцарскаго характера, свойственнаго
Вѣнцен. Д. Ваше, что Вы не дозволите, чтобъ
я сталъ игрою политики, и чтобы холодныя и
непонятныя фразы дипломатическія обрушились
на душу неопытную, но пылающую любовію къ отечес-
тву и къ свящ. долгу моего призванія. Я Ваша
С..., но С... сильной и могуществ. Р.., — я этимъ горжусь!
Вы вся моя надежда; Высочайшее существо, всегда
управляющее В... намѣреніями, привело Васъ сюда
для счастія одного изъ преданнѣйшихъ сыновъ Августа.
Д. Вашего.
Вѣна. 16-го октября 1846 года
который имѣетъ счастіе быть В. Имп... Выс.
предан. слугою В. ч. П. П. н.

Rp: Salicini uns unar
Bicarb. Sodae dr tres
MD ad scat. S. 4 mahl
täglich ein Messerspitz
zu nehmen.

Rodius

1850. 5. 10bre № 573. Der Vandier.

– A' Mr Milivoj
Petrovich singerstrasse
№ 880 2ten Stock.
– Гази хусрефъ бегова
Цамія у Сараеву
са три кубета и
мунару; матеръ са
рѣгово звала:
султанія Хадиџе:

18. Его сіят. 17 канцл. Имп.
и министру иностран. дѣлъ:
~~18~~го сего мѣс. имѣлъ я честь получить почтеннѣйшее письмо
В. С. отъ 4го Ноября с. г. доказывающее неоцѣненное свящ.
для меня вниманіе В. моего покров. но вмѣстѣ съ тѣмъ
и съ прискорбіемъ души вижу себя въ необходимости изложить
подробнѣе обстоятельства побуждающіе меня съ нова утруж-
дать В. С. въ послѣднемъ письмѣ моемъ я испрашивалъ
милост. соизволенія Г. Имп. на пріѣздъ мой въ С. П. бургъ
да бы лично и обстоятельнѣе изложить нужды народа
вѣрившагося моему управленію и вѣреннаго Всевыш-
нымъ покровительству великодушнаго царя правосл. Россіи,
народа находящагося нынѣ, подъ вліяніемъ тяжкаго
испытанія судьбы.

Тогда какъ всѣ маленькіе народы отстаивающіе
свое политическое существованіе обращали на себя великодушное
состраданіе другихъ могущественнѣйшихъ державъ которымъ
они принадлежали по какимъ нибудь связямъ, одна Черногор.
осталась въ своемъ первобытномъ политическомъ ничтожествѣ.

Когда въ началѣ прошедш. столѣтія въ эпоху
борьбы Россіи* съ Портою, Валахія, Молдавія, Греція
и даже и Сербія не дерзали вставать за свящ. дѣло единовар-
цевъ, Черногорцы первые воспрянули по призыву В. П.
Принося въ жертву единоплем. Рос. всѣ свои силы и кровь
обращая на себя грозныя полчища Оттомановъ, одна Черногор.
которой дѣянія Великаго предрекали лучшую будущность
(что видно изъ дарованныхъ ей высоч. грамотъ отъ 16го апрѣля 1712 г.
и 9го іюля 1715 года) одна она осталась на произволъ судьбы, сыны

Ея, Государыни Императрицы Екатерины Алексеевны, славную смерть Генерал-Лейтенанта Графа Ивана Петровича Салтыкова, Сенатора, Действительного Тайного Советника, Кавалера Ордена Св. Апостола Андрея Первозванного, Александра Невскаго, Белаго Орла, Св. Анны 1-го класса, Командора Ордена Св. Иоанна Іерусалимскаго, Генерал-Адъютанта Свиты Ея Императорскаго Величества, Шефа Нарвскаго Мушкетерскаго полка, Генерал-Губернатора Московскаго, Главнокомандующаго Москвою, Президента Московскаго Опекунства Иностранных Поселенцев, Главнаго Директора Московскаго Воспитательнаго Дома, Почетнаго Члена Императорской Академии Художеств, Императорскаго Вольнаго Экономическаго Общества, Императорскаго Общества Истории и Древностей Российских при Московском Университете, Императорскаго Общества Сельскаго Хозяйства, Императорскаго Общества Испытателей Природы при Московском Университете, Императорскаго Общества Любителей Словесности, Наук и Художеств, Императорскаго Общества Любителей Российской Словесности при Московском Университете, Императорскаго Общества Любителей Художеств, Императорскаго Общества Любителей Конного Заводства, Императорскаго Общества Любителей Сельскаго Домостроительства, Императорскаго Общества Любителей Садоводства, Императорскаго Общества Любителей Ботаники, Императорскаго Общества Любителей Охоты, Императорскаго Общества Любителей Стрельбы, Императорскаго Общества Любителей Верховой Езды, Императорскаго Общества Любителей Танцевания, Императорскаго Общества Любителей Фехтования, Императорскаго Общества Любителей Плавания, Императорскаго Общества Любителей Гимнастики, Императорскаго Общества Любителей Игр, Императорскаго Общества Любителей Шахмат, Императорскаго Общества Любителей Шашек, Императорскаго Общества Любителей Домино, Императорскаго Общества Любителей Карт, Императорскаго Общества Любителей Биллиарда, Императорскаго Общества Любителей Кегельбана, Императорскаго Общества Любителей Городков, Императорскаго Общества Любителей Лаун-Тенниса, Императорскаго Общества Любителей Крокета, Императорскаго Общества Любителей Поло, Императорскаго Общества Любителей Хоккея, Императорскаго Общества Любителей Футбола, Императорскаго Общества Любителей Регби, Императорскаго Общества Любителей Бейсбола, Императорскаго Общества Любителей Крикета, Императорскаго Общества Любителей Гольфа, Императорскаго Общества Любителей Лапты, Императорскаго Общества Любителей Городков, Императорскаго Общества Любителей Лаун-Тенниса, Императорскаго Общества Любителей Крокета, Императорскаго Общества Любителей Поло, Императорскаго Общества Любителей Хоккея, Императорскаго Общества Любителей Футбола, Императорскаго Общества Любителей Регби, Императорскаго Общества Любителей Бейсбола, Императорскаго Общества Любителей Крикета, Императорскаго Общества Любителей Гольфа, Императорскаго Общества Любителей Лапты,

Алексан. бло располагавшій судьбами народовъ
упрочилъ бы и благоден. Черногорія — такъ съ 1711го
по 1814м окруженные отвсюду врагами храбрые
сыны Черной-горы содѣйствовали во всѣхъ подвигахъ
и пріобрѣтеніяхъ Россіи; но до селѣ имъ уждено
жить одними лишь воспоминаніями геройскихъ
подвиговъ и надеждами въ будущее.

Въ молодыхъ еще лѣтахъ, призванный по
праву наслѣдія, къ управленію краемъ бѣднымъ на-
родомъ необразованнымъ, гордымъ, но упрямымъ
не постигающимъ необходимости гражданскаго устрой-
ства, головымъ скорѣе предался анархіи чѣмъ под-
чинялся какой бы то ни было власти, я понялъ всѣ
тяжесть моего бремени, но основываясь на великодуш-

Г. Имп., на единоплемен. Россіи, и на заслуги
народа черногорскаго, и какъ правнукъ героя, кото-
рый первый воспалъ въ Европ. Турціи на гласъ В.
Пара; я рѣшился идти путемъ преобразованія, да
бы вывесть эту страну изъ прежняго ея состоянія и
зблизить ее хотя нѣсколько съ прочими народами
Европы, руководствуясь всегда свящ. волѣ В. моего
Покров., не смѣю судить о слѣдствіяхъ пятнадцати-
лѣтнихъ тяжкихъ трудовъ моихъ, но извѣдавъ на
опытѣ силу и благоденствіе Европ. устройства общ. сотв.
врагъ анархіи и интригъ, я здѣлалъ все что въ силахъ че-
ловѣка, и противу стоялъ покушеніямъ враговъ порядка
и спокойствія.

Въ настоящее время, голодъ въ безплодной и лѣсистой
Черногоріи, способствуетъ интригамъ турецкаго правител.
которое ежегодно ассигнуетъ отъ 30—40 т. # и другихъ
нискихъ средствъ, какъ, одеждъ и оружія для воз-
бужденія бѣднѣйшихъ черногорцевъ, къ сопротив-
ленію и къ низверженію правительства въ черног.
до казательствомъ всему этому, взятіе предъ отъѣздомъ
моимъ изъ черн. около десятка знаменъ, и наконецъ собствен-
норучное ко мнѣ письмо скутар. Паши отъ 31го Іюля с. г.
въ которомъ между прочимъ онъ говоритъ, что всѣ эти
дѣйствія происходятъ не отъ него, но по волѣ Султана,
изъ этого В. С. поймете настоящее положеніе и при-
чины побуждающія меня ожидать внѣ Черногоріи
рѣшительнаго отвѣта на мое предложеніе.

В. Сіят. покажется странымъ, тайныя опредѣленія

57

Дивана, но Вамъ легко въ томъ убѣдиться, пославъ довѣрен. Вамъ особу къ черн. границѣ которая увидитъ все это на дѣлѣ.

До сего времени я пользовался во всѣхъ отношеніяхъ благорасп. и щедрот. Авг. мон. Теперь же при стеченіи столь трудныхъ обстоятельствъ Авъ черног. клонящихся къ низпроверженію веденнаго порядка вещей по части управленія, къ Анархіи и гибели страны и народа, вотъ причины и обстоятельства по которымъ я просилъ вновь спомоществ. или переселенія черно-гор. въ Р.; но къ крайнему моему изумленію и горести и то пособіе которое назначено было Г. Имп. на поддержаніе черног. правит. доколѣ оно будетъ въ этой помощи нуждаться, отказано мнѣ.

но никогда нужды Генер. Правит. Черногоріи и народа
не были столь великіе и тягостный какъ въ настоящ. обстоят.
И потому прошу В. С. и сходатайствовать, не лишить
меня пожизнь моей покрайней мѣры того пособія
которымъ я пользовался до сихъ поръ, если уже нельзя
здѣлать чего болѣе, для бѣднаго края, и да бы я не былъ
вынуждаемъ отправлятся изъ черн. каждіе три года
и непрестанно з Аружд. одной и той же просьбой Рос.
правительс. (и пр. и пр. и пр. за острове).
Сколько прошло нашей крови за неблагодарную
нашу землю, слишкомъ 4. столѣтія горсть черног. бьется
на кровавой сценѣ съ сильными народами, и не заслужи-
ли до селѣ состраданія моществ. и единоплем. державъ.
Но если мы люди какъ и прочіе, если кровь наша
человѣческая, если наша жертва какъ и прочіе жертвы,

Если наши заслуги не тоже заслугъ прочихъ на-
родовъ, то неимѣемъ ли мы полное право на
покровит. Россіи. Если бы Россія не могла
я бы терпѣлъ какъ терпѣли мои предки, но когда
Всевышній возвысилъ Рус. Державу, если теперь
человѣкол. сердце православ. царя, отвергнетъ эту
малую отрасль славян. народа, которая болѣе столѣ-
тія служила въ трудн. обстоят. Его Августъ. предкамъ
съ непоколеб. твердостію и предан. тогда я сирота,
безъ Отца — безъ плем. и безъ надежды —
съ низпроверж. преобразованія, падаетъ и преобраз.
а съ паденіемъ страдан. и посрамленіе — но судьба моя
и моего народа въ рук. Б.. и Ц.. непр. непр. непр.
Вѣна 20го Ноября 1846го года

За Церкву — за Княже —

(изъ Вѣны) Письмо Графу Нессел. отъ 10 Генваря 1847 г.

В. Сіятель.

Изъ письма Вашего къ Графу Мед. я узналъ о
Высоч. рѣшеніи Августа моего Покров. на
мою просьбу. Царь правдолюб. не забылъ меня
я Имъ облагодѣтельствованъ. Великодуш. Царь
вело меня до сихъ поръ спасительнымъ путемъ. Онъ
моя непоколебимая, свят. надежда въ будущности —
и все мое стараніе было и будетъ: съ благодарностію
и съ преданностію во всемъ слѣдовать точно Держав.
Его волѣ. Если бы обстоятельства времени не были
со всѣмъ противны моимъ намѣрен. и желаніямъ, то я

исполнилъ бы священный долгъ моего призванія
и упрочилъ бы основаніе благоденствія сообразно
краю и наклонности народной. Но Богъ милостивъ
а великодушный Николай не забудетъ своихъ.

Мое критич. полож. принужд. меня, а моя безпре-
дѣл. предан. къ Царю единоплем. Рос. ласкаетъ меня
вотъ двѣ причины по которымъ я уже наскучилъ В. С.
но деликат. и благород. Вашей опытной души проник-
нутъ въ мое положен. и извинятъ меня.

На дняхъ отправляюсь въ Черногорію. Дай Богъ
Госуд. многолѣтія! А вась настанетъ для меня то
блажен. время, когда на дорогѣ моей не будутъ болѣе
воздыматься неодол. препоны, преграждая мнѣ приступать
къ Престолу Вѣнценос. Генія.—

Поручая Черногор. Вашему покров. честь имѣю
пребывать и пр. и пр. В. Ч. П. П. [illegible]

Водопадъ Перуѣнна. широкъ є 25–30. лакатахъ.
Ови є водопадъ дугачакъ одъ извора докъ у Зету упада 1474 клафт:
Бечке, одъ извора до увора у Зету ова се сила бѣля као млѣко, готово
пушкометъ надъ ньимъ и око нѣга диже се магла одъ велике силе,
када є не єкъ. Око нѣга више но сахатъ земля се тресе; ни море раз-
ярено кадъ се ломи о бреговима, ни найсилній вѣтрови кадъ сче у
Дубравама, не издаю такву страшну єку као ови водопадъ; онъ пада
съ висине у Дубодолину и опетъ се на 15 до 20 сахата на далеко чує, а да
пада на одкрито мѣсто, чуо бы се неколико дана хода. Найвиша є
стрменость одъ Горе низъ кою скаче 440 клафт:, 484 кл. положитіє є
мало, а 550 кл. іоштъ є положитіє. Вода на много мѣста по 50 и више
лакаста — а на єдно мѣсто до 150 лак. плоскомъ скаче.

Водопадъ Ніагара у Сѣ. Америки
скаче 150 ного и чує се 15 до 20. сахата.

Многоуважаемые Господа
Члены славнаго Общества!

Съ святымъ торжествомъ
души я имѣлъ честь прошлаго
года получить дипломъ, облекаю=
щій меня въ лестное званіе По=

четнаго Члена Императорскаго Общества Истории и Древностей Россійскихъ при Московскомъ Университетѣ

Благодарю Москву за вниманіе, за то, что она вспомнила о своемъ искреннемъ поклонникѣ;

обитающемъ на краю Славян=
скаго міра, — за то, что она не
забыла атома, но атома, кото=
рый ей принадлежитъ по всему,
— атома, который ураганами
временъ занесенъ на страданіе
въ среду чуждыхъ! — О, сколь Москва

восхищаетъ меня! Москва — свя=
щенная скинія великаго народа,
въ которой воспитывается за=
вѣтъ нашего величія! Москва — ко=
лыбель Донскаго, Іоанна Великаго,
Пожарскаго и Романовыхъ! Москва
— мать Царей — начало величія

Славянскаго! Москва — столица
Знати и святый алтарь Право=
славія и Славянства! Москва,
которая великодушнымъ всесож=
женіемъ своимъ показала свѣту
Имя Славянское! непоколебимая
скала, о которую величіе Запада

Европы сокрушилось! — Какъ усла=
дительно вниманіе Москвы для ду=
ши, пылающей пламенемъ величія
и гордости Славянской! Я ея пре=
данный сынъ; я ея поклонникъ; я
вѣрный поклонникъ блистатель=
ной славы роднаго племени!

Москва — душа души моей и сла=
достное сновидѣніе, исполненное
святыни, великими надеждами!
— Судьба моя не согласна съ моими
намѣреніями; я Москвы не видать,
и, можетъ быть, не увижу; но
она у меня всегда передъ глазами.

то вижу ее пылающею жертвою
на олтарѣ великаго народа; то
вижу ее возрождающеюся изъ
пепла, подобно фениксу; то вижу
священный Кремль — святую оби=
тель Царей, — сіяющій златыми
главами храмовъ, какъ держав=

ный вѣнецъ Царицы Славянскаго
міра; то вижу ея Вельможъ,
непоколебимыхъ столповъ Тро=
на и Славянства, — вотъ един=
ственный кругъ въ мірѣ, гдѣ
душа Черногорца можетъ тор=
жествовать и открывать свое

прямое чистосердечіе по чувству
одноплеменности.

Вниманіе Москвы неоцѣ=
ненно для Начальника горсти
народа, обреченнаго рокомъ на ис=
пытаніе, на жертву за Право=
славіе и за честь Имени, — народа,

въ продолженіи четырехъ вѣ=
ковъ тѣснимаго и истребляе=
маго Государствами иноплемен=
ными, сохранившаго бытіе свое
только Вѣрою и честію Имени,
и дожившаго до блаженной эпо=
хи, когда Царь и Матерь вели=

чія Славянскаго вспомнили объ
немъ, — народа, надъ которымъ
ломались громы всѣхъ ужасовъ
тиранства, — народа, противу
котораго злобный голосъ невѣр=
ныхъ и иноплеменныхъ всегда
гремѣлъ и гремитъ хуленіемъ.

Для Владыки, гордо страждущаго за честь Племени, вниманіе Москвы спасительно, какъ для сироты утѣшеніе родныхъ. Москва, единственная моя святыня, которой я жадно и усердно поклоняюсь, какъ не=

винный сынъ природы новорожденному солнцу, послѣ ночи, возмущаемой адскими сновидѣніями.

О если бъ я могъ всѣ мои чувствованія къ Москвѣ передать бумагѣ, тогда бъ успокоилась

юная душа, упоенная фана=
тизмомъ одноплеменности,
тогда бъ исповѣдалась она
въ своей искренней простотѣ
предъ своимъ завѣтнымъ олта=
ремъ!

Прощайте Вельможи и про=
чіе Господа Члены сего Общества,
любезные единоплеменники
мои, и не оставляйте Ва=
шимъ вниманіемъ вѣчно Вамъ
преданнаго душею.

Вл. Черн-аго П. П. Нѣгоша.

Индиянцы брое одъ сотворенія свѣта
12,000 лѣтахъ божіехъ, кои у право на нашимъ
годинама износе 4,320,000 год. оне су године раз-
дѣлѣне на четири вѣка т.е. на златный, сребрный
мѣдный и земный (d'argile) златный има 1,720,000 год.
сребрный 1,296,000 год. мѣдный 864,000 год. а земный
432,000 год. по индіянскомъ мнѣнію три су
прва вѣка прошла, а сада ѣ настае вѣкъ
четвртый (мѣдный)

10. октом. 1850.

Югъ завія, разярисе море,
Прекрилише небеса облаци,
Разлежу се просторомъ громови,
Зракъ плюскови густый замаглише,
Одъ Господнѣ силе свемогуће
Вѣтаръ дима, вилле се облаци
Мунѣснуо, ломе се громови
Земля дрхти а Еге простори,
Лѣто жеже, остра зима кочи,
Новомъ свѣтови по простору миле,
Ка што мрави по земльи пузаго:
Бездне висе, а горе се висе —
Ты све билѣ ранишъ са ѣрвлагами
Ка свѣтове што ранишъ зракама
Ка сѣлина што ранишъ клизама.
Ты основа чудесне драгове
И покри ахъ тайности завѣсомъ
Коимати миле творенія
Съ нимтожности къ слатком битію
И врату се съ бита къ нимтожности —
Слава Тебе творче и Господи!
Ты истока немашъ ни запада —

— аменофисъ II, сынъ
тутмозиса — VII фараонъ
XVIII: династіе, нѣгова се
имперія простирала до средъ
Етіопіе и до Скитіе, овай є
титао Іосифа за сне, узе га
за управителя; овай насели
Якова са фамиліомъ у Египту
нѣгова влада починяше Н.
1687 год. пр. Хр. — владао є
30 г. и 5 м. женамусезвиа Хріа —
— аменофисъ III, или аме-
нофисъ — рамесезъ, на памет,
ницыма названый рамзесъ
V, сынъ рамезеса — меіамуна
бы XVII: владалацъ од XVIII:
династіе; безъ сумнѣ IV:
фараонъ, онъ є го ніомъ
раилтяне, али ніе поги-
нуо у црвеном ере како
каже XIV: глава исхода,
ербо є онъ исти владао
19 год. и по послѣ 1493: пр. Хр.

— наша є земля одъ сунца ма-
ло далѣ но 150 М. Километрахъ
а дебела 12 Х. Кил. а окружность
є нѣна 40 Х. Кил. нѣна є пов-
шина около 510 М. кил. четво-
роугольніехъ; трису части
нѣне покрите водомъ, а єдва
є половина суше населѣно —
наша є земля съ составлѣна
одъ воздуха, воде, жилкостихъ
неизмѣриміехъ, и одъ зем-
ляне и каляне твердине,
што и єсть права земля —
нѣнъ є составъ, петъ дѣ-
совахъ и по земля, а оно
вода —
+ зрно одъ Іона за секунду
прелети 230, клафтерахъ —
— 9а юнія у 10 часовахъ и 16
мин. изъ ютра починѣ лѣто
свему сѣверн. полушарію а зима
южному — 10 — 11 — и 12ій юнія
календарь исто вріеме и схода
и захода мѣсе, и яко ова три
дана сунце не иде обично но
се єдва наивѣшліему наблюдала
лю да примѣтили да се мѣсе. съ
овоча су ово дани сунце стояніе
съ овоча се юній назвао ~~млаѣ~~
луди или млаѣй, стари су но-
ви годъ одъ нѣга починяли; ради тога
є и май названъ одъ рієчи Maior
старый или послѣдній у годині —

— Ера, (ére, лѣтосчисленіе.)
Кажу нѣкій да произтом
одъ арабскога (ayyach, ѕ
написати число) али є
по прилизи одъ латин-
скога (oeva, брой или смѣта)
— Ера, одъ сотворенія свіе-
та починѣ 1ва дек сетембра
5508 год. пр. хр. по еврейска
3761 — Еврей имаю
многе ере напр. нинъ
излазакъ изъ египта
кои они брое 1483 год. пр. хр.
одъ зиданя храма соло-
монова 1002 год. пр. хр.
одъ освобожденія изъ плі-
на вавилонскога 597 год. пр. хр.
или одъ построенія второга
храма 508 год. пр. хр. и т.
али се служе евреи еромъ
селёшдахъ (seleucides) кои се
починѣ династіомъ царевахъ
(истога имена) одъ сиріе, кою
є еру проузроковао бой
ипсускій (d'Ypsus) 301 год. пр. хр.

— Ера Олимпядска починѣ
1го юлія 776 год. пр. Христа,
олимпіяде су се свакечетвртa
године чиниле.
— Ера, Набонасарова починѣ
26го фебрара 747 год. пр. Хр.
— Ера, Александра великога
починѣ 1/12 новембра 324 год.
пр. Хр.
— Ера, Птоломея Филаделфа
починѣ 21го юнія 283 год. пр. Хр.
— Ера, Консулска у риму 509
год. пр. Хр. она починѣ са
ступанѣмъ Консула на
власть.
— Ера, Юлія цезара 45 год. пр. Хр.
— Ера, Христова 1845 годъ а
требало бы да броимо 1850 год.
— Ера, є цариградска сотво-
ренѣ свіета до скоро была
— Ера, Арменска, коя ихъ є
оддвоила одъ латинахъ по-
чинѣ 9го Іулія 532 год. по Хр.
— Ера, Хиседе Чердова (Kiesdeg-
gerd) и сла є Набонасарова,
нѣомъ се и данасъ служе
персіяни

Ера, (мусломанска)
Есира, одъ рiеча арабске
(hedjra) бѣжанѣ — она
починѣ одъ бѣжаня мухам.
изъ мекке у медину
кое починѣ 15-го или 16-го
юлiя нотъ, — него 16-го брое
622-го по хр.
— Ера, индiянска Kaly-
yougam (т.е лѣта несрете)
кое починѣ 3101 год. пр. хр.
— Ера индiянска аме-
риканска, починѣ 4-га
юлiя 1776-го одкада се
освободили сединѣнiи
штати и сподъ владе
инглеске.
— Ера републиканска
у Францiи, имала е
почетакъ 22-го сентября
1792 год а престала е
1805 год.
Републиканцы бiѣ,
са свимъ на новый
начинъ календарче
уредили, напр. про-
дуженiе обичне године

одъ 365 данахъ не бѣше
правилно, ербо права сун-
чана, година составля
365 данахъ 5. часовахъ, 48' и 51"
тако исто нѣ имъ се ни
уредба мѣсецахъ и нѣде-
ляхъ допала, ради тога су
12 мѣсецахъ по одъ 30. данахъ
зчинили, а 36. нѣделяхъ
по 10. дан. (décades) а 5. дан-
ком прѣнезаху нѣ су ни єд-
номе мѣсецу припадали,
него су сами остали, и звали су се
(complementaires) дополнителны,
5. час. 48' 51" свака 4. године
составляю голово єданъ данъ
и они назову годину високосну
(bissextiles) годиномъ
шестичастномъ (sextiles) нѣйна
година починѣ съ равноден-
ствіемъ Єсеньимъ 22ᵐ (Семеновъ)
мѣсеце овако називаху
з. Єсеня; vendémiaire, brumaire,
frimaire; з. зимна. nivôse,
pluviôse, ventôse; з. пролѣтна
germinal, floréal, prairial. з.
лѣта: messidor, thermidor, fructidor.

а дневи одъ десетице décades,
називаху: primidi, duodi,
tridi, quartidi, quintidi,
sextidi, septidi octidi,
nonidi и decadi; послѣд-
ный празновахъ как
нетреля обычно што е
празднце. —

Множество другихъ
осимъ овдѣ изложенихъ
ер Ерсехъ, было бы
безполезно бросити.

У время владанія тѣсахъ
(piasts) польска се по-
ритѣанила около 965 год.
болеславъ великій 1000 год
бы первый краль и основа-
тель державе — а послѣд-
ный одъ попіелахъ (popels)
наслѣдникъ лежахъ
(lecheks) бы изъ дѣдъ
мишима, (тако повѣсть-
ница каже)

— Ликургъ законодатель
шпартанскій, рођенъ
962 год. пр. Хр. бiяше одъ
царске фамиле у шпарта.
— Солонъ законодатель атин-
скій и сданъ одъ седамъ муда-
рацахъ — рођенъ на острову
Саламину 638 год. пр. Хр.
ниговъ отацъ произлазаше
одъ царевахъ кадрускихъ (Codrus)
— Пиндаръ князъ поезие
лирическе (како шло е то-
мерь и Корифеи одъ поетахъ
Еническихъ) рођенъ у Синосефа-
лу вароши бiизу тиве у
Теоции 520 год. пр. Хр. —
— Сократъ наиславнiи
философъ, сынъ Софроние
ваятеля и мудре фенарете,
рођенъ у Атини 470 год. пр. Хр.
— Сенека философъ и воспи-
татель Нероновъ, рођенъ
у Кордуи (Cordoue) у испани
2е или 3е год. по Христу.
— Llorente (don juan antonio)
списатель испанскій у половину
VIII. века

— Крезусъ, сынъ Алїяла,
послѣдный и найславный
царь Лидіе, роженъ около
591. год. пр. Хр. онъ є свод
бога Ѣсѣва и скопао изъ горе
тимолуса — Адрастъ другъ
нѣгова сына Атиса, убіе
Атиса нехотиця копѣлемъ
у лову, и одъ жалости се
убіе на гробу овога царевича.
другій му є сынъ глухъ бѣо —
Крезусъ дава 20. милїонаръ
храму оракула делфа,
жрица у ме оракула
прима златне ѣигле —
предрѣче оракулъ у Лима
жрице, побѣду надъ Киромъ
завоевателѣмъ, нога
ово прорицанѣ поведе
ка конечной погибіи,
кои о: ъ и истила одъ
Кира, кодъ тимбре,
а полонъ кои овде има,
ше храмъ не споменуе
великога прилога, кои
бѣше примио одъ делфа —
— Импер. Абисинскій
назива се: Grand Negus.

Родоскій колосъ.

— овай є колосъ посвећенъ (подигнутъ) бью сунцу, (Helios-phebus) онъ є уздигнутъ около 300 год. прхр. нѣгова є масса тешка была около 60 хилядахъ окахъ — высокъ є бью 70 лопахъ; майсторъ му є бью шаресъ одъ линда (chares de linde) 12 год. є грађенъ — онъ є лежао на улазакъ у присланъ, найвышій му є бродъ могао измећу ногахъ проћи — али є само 56 годинахъ лежао, и буде оборенъ потресомъ лежао є повалѣнъ 894 године. — Када бы освоенъ родосъ калифомъ османомъ, овай га калифъ продаде єдноме чифуту, а овай чифутинъ одне се га на 980 камиляхъ. — найвышій є діамантъ на свіету Радіяха матана на Борнео, (Radjah de Matan a Bornéo) необдѣланъ, потеже каратахъ — 367 (лиф. арах.)
— Импер. монгол. — 270 — вреда 11,723,000
— Рускій потеже — 193 — 2,600,000 фр.
и пенсіи за живота одъ 96000 фр.
— австрійскій потеже — 139 — 2,600,000 фр.
— франц. потеже — 136¾ — 2,500,000 фр.
него іошъ оволико валя —
— діамантъ краля одъ лахоре назива се по индіанскій Kohinour, (montagne de lumière)

Ниниві́я (Лол. царст. ассир.)

овай є Ларинскій градъ
основао (по причанѣ) Ассуръ
сынъ Сима (до 1ет.) а Нинусъ
I. у Красіо, кои се тамо зацаріо
1968 пр. Хр. много коесила
пишу о Ниниві... него
по прилици она є заузимала
6 миляхъ простора, по више
но шестъ путахъ є вѣта была
одъ Париза, жителяхъ є имала
около 2 мил. 400 хил. — Никіасъ
сынъ Нинусовъ и Семирамиде,
зацарисе 1874 пр. Хр. онъ про-
веде свой животъ затворивши
се у палати са своима женама
и Евнусима, и за нѣгово уѣди-
ненiе простича є народъ обожа-
вао као невидимога бога, свой
наличе Сарданапалу (кои се
зацаріо 797 пр. Хр.) и кои се
сажега на огнѣ (костру) са своима
Евнусима, женама и богатствомъ.
Послѣ є у Ниниві владао тег-
латъ-фалазаръ (сынъ овога)
Салманазаръ; войске ассириска
кои є обсаѣивала Ерусалимъ
у рату са израиляныма, єдну
саму ноћъ уби ангелъ Господни
180,000 — Сенахерибъ царъ
повратисе у Ниниві у Ара-
шенъ, и убіюча два сына;

адреналинът и сарказмът —

Азът — хаддонс, търпеше свои тяло-мъчения за изглед на тресчом бюст хр. хр. — надотяжаръ бъдещи (17 дръ зрънове —) тъкмо ръж и разхвърли до основата мъжкия 625 пър. хр. данък за потвърждаване с бъдещ.

сиязаръ, цъфъ о дъ медъ —

зрънчетъ (Карлота)

— Ѫ Лаурът Ебро дъ бъло ѣдъкаи, да тъгъре, даде дъ-но чаша, да бъдъ бъдъще, да се зъв-ва на марш, да ѣа тъмъдъ-ли-ду, да тъсъчъаи чаъ търаъмъ, да неволюе, да тъчъа и ѣдъноъ, да за-тъгъ-лъзе; — тъвъна е ъа, чъсъ тъ-радъа тъо Ѫ дъжаъ — тъкъ тъгъе и тъо-тъвъ; Какъ за бодъ-ноъ и тъонсеъъ — тъкъ тъгъе и тъо Ѫ дъ-наъ, Какъ за тъабъ-дъ-ръ-ъ дъбъ-бъ-ъ тъкъ и тъкъ, Ѫ дъ-бъ за ъ-ъ-ъ Ко-ъ-бъ-ъ, Какъ Вдъ-тъ и ъ-ъ тъ-ъ-ъ —

— Ѫ Ъ-ъ-ъ, ъ-ъ и за-бъ-ъ-ъ ъ-ъ-ъ-ъ ъ-ъ-ъ-

Лѣди су посипали прашиномъ и
кидали косе мѣсу, били се у прса, вина-
пили мѣсу глибаве су альине носили.
Када би умро краль, народъ би аль-
не избуцао, храмове би затворили,
жертвоприношенія и празника
би оставили за 72 дана; лѣдихъ и
женахъ избрлянихъ образахъ (глибомъ);
по 200–300 би тужѣли по два пута
на данъ хвалеѣ, принца и бросѣли му
добродѣтели —
— У Ликіянахъ било е обичай за оне
кои би короловали да се облаче у
женске альине —
— Персіяни мѣсу прочимъ, Ариг-
ли су гриве коньима —
— Грзы су се гребли Аригли и
бривали косе, крили се у невиѣли-
цу, посипали се прашиномъ, одили
мотаѣли скоро, као луди и пяни —
Лакедемоняни су изгубе приватне
юначки спосили; но када би умро
царъ, би се безъ различія
искупили би парали лиза и глама
за знакъ преданости, и даму овомъ
жертвомъ души олакшаю — Грзы
у вріѣзени жалошѣу, богове су кро-
вили, олтаре разурали и арали храмо-
— У Риму у вріеме републике
носаху жене за короту зрно, а но-
силе су біело у вріеме Имперіе —
Лѣди су тако исто носили зрно
спуштавали косу и браду и остав-
ляли златно престенѣ, чиновницы
као простаци били обучени —
Скраѣивало е короту, рођенѣ ѣе-
тета, честь фамиліе, освобођенѣ
изъ рабства, свадба, и рођенѣ
ѣетета у близике —

— Кирилица чрезвычайно је корисна (correct)
и толико пута, стенографу и детективу
једнако потребна, (stenographer and detective)
али нажалост, (unfortunately) у нас
свагда: Ово се вероватно
од свију ће најмање рећи, — али
се сматра као обавезна, — нека
буде, — нека свако
учи кириллицу, — нека је чује, и нека
нам бар буде једна заједничка
тајна, која ће нас
бар у томе и неким случајевима
— Нека
Србин све оно што је слободно мисли
и говори, — за нешто је чудновато
нешто, што се чини да се
чује, када неко
Србин чита на немачком сваку —
— У Енглеској је француски језик
врло омиљен предмет, за то се у школе
уводи још у нижим разредима —
— У Француској је опет немачки,
— У Немачкој је француски језик,
— У Италији је француски језик,
— У Русији је француски језик,
— У Турској је француски језик,
— У Грчкој је француски језик,
— У Португалији је француски језик,
— У Шпанији је француски језик,
— У Белгији је француски језик,
— У Швајцарској је француски језик,
— У Холандији је француски језик,
— У Скандинавији је француски језик,
— Свуда, свагде, свакле, свакако, француски језик
француски језик, језик трговачки, језик
дакле, језик свих и свуда једнако —
— Француски је језик, дакле
језик међународни, језик
свих народа, језик
— У Француској је француски језик

[illegible] Македонски
[illegible] на Преспанско 460 20. орф.
[illegible] Цар Константин и цъкавско
[illegible] село в Мало [illegible]
[illegible] Корча към Гръцко; от с
[illegible] Мъгленско [illegible]
[illegible] Цяла Александр-
[illegible] Македония с достойна ненавист
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Каре; у [illegible] Мъгленци
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Островъ Фаро, кои се изніо
мѣжу два хрта одъ пристана
Александрискога — на оволе
е острову по запости Птоломея
Филаделфа, са градила се
наиславнія на свіету
Фенѣрова кула 283 год. пр. хр.
оградіо е Гнидіенъ Сострат
ово е едно одъ 7-ми чудесахъ
свіетскіехъ — бѣше высока
1000 лакатахъ, ово е безъ
сумнѣ умножено — али е
потресомъ срушена.

Опити проповѣшѣу Тео
дота одъ Міо, зойме помпедъ
Ахиллас, Септимиж и Сам
віжъ; ова два послѣдніе
служилису у войску подъ
заповѣшѣу помпедъ;
Септимиж са первый
удари на занвимъ прочій.

и на хусъ, родомъ финикія-
нинъ, основатель царства
аргоскога — дошедшъ Египта
съ едномъ гомиломъ пасти-
рахъ финикіянскіехъ, Египет-
скіехъ и арабскіехъ у пело-
понесу около 2000 год. пр. Хр.

Давидъ царъ и пророкъ.

рожденъ у Витлеему 1074 год.
пр. Хр. Кадъ е био пастиръ,
онъ е лавовима и меѣедима
отима свои стокуизъ
у стахъ и побѣжава ихъ —
побѣдитель Голіатовъ
херкулеса филистійскога —
побѣду надъ филистіанима
помрачи, са прелюбодѣйствомъ,
съ ~~бед~~ бетсабеомъ, и са
смрѣту нѣнога мужа Уріе-
онъ е написао 150. славнихъ
салмахъ — живи е 70 авла,
дао 40 годинахъ.

Хомеръ.

онъ є рођенъ близу смирне
на бріегу ріеке мелеса, одъ
меона и крителсе — на мра-
мору парооконе слои да є
хомеръ у цвіету младости био
307 год. пр. Хр. 302 год. по
разореніи Троє — али се
ништа онѣму чисто незна
одкуда є, но є ~~да~~ у бисне
замотано нѣгово проис-
хожденіе и житіе.

Le Vladika de Montenegro
en présentant ses hommages
à son Altesse, la prie de
vouloir bien fixer le jour
et l'heure où il aura l'hon-
neur de lui présenter ses
compliments.

Vienne le 18 juin 1851.

Кнѧзь Шварценбергъ.

Потопъ ноевъ бы године
2344 а подрушма 3308 пр. Хр
Ное кадъ е улѣга у ковчегъ
и мао е 600 годинахъ; улѣзе
послѣ 7. данахъ у второме
мѣсецу, 7ми числа — океани
прећоше брегове, водопади
заечаше съ небесахъ, дажда
находи 40; данахъ и 40. ноћихъ
вода се диже надъ горама
15. лакатахъ — вода расте
150. данахъ — 7ми мѣсеца
17ми числа почину ковчегъ
на Арарату; вода све сили,
чаваше до десетога мѣсеца
и 1ми числа виђеше врхове
планинахъ, 40. данахъ послѣ
отвори Ное прозоре одъ ков,
чега, пушта врана, онъ не
дође, чека воду докъ пресуши;
голубица едномъ дође, не
имаћи ће починути, пушта
е другомъ послѣ 7ми данахъ
до носи гранчицу одъ маслине,
а трећомъ се ни она не враћа.
послѣ године Арантвованя
1ми числа 7ми данахъ послѣ голубице

земля бѣ суха, 27-го второга мѣсеца
земля бѣше суха и ное бѣ пове-
лѣнiемъ Божiемъ изиде изъ ков-
чега на прави Олтаръ и даде чисти
жертву одъ животнiехъ Богу —
Богъ му рече да вѣтъ потопа
нетѣ быти, и даде дугу у облака
знакъ союза меѣу нѣмъ и людь-
ма — ное када е изишла изъ ковчега
и маше трое ѣеце, посвети себе
на обработиванѣ землѣ и поса-
ди лозу. —

2-ти потопъ вселенскiй.
По споменицима халдейскима
потопъ. По причанѣ светоме
жрецахъ халдейскихъ потопъ
вселенскiй, у едно веома з да-
лѣно врiеме — Ево текстъ
Александра Полихистора
(собирателя времена Силлина)
о овоме потопу:
„Подъ Ксизуструсомъ 10-мъ царемъ
вавилонскимъ, бѣ овай потопъ...
Сатурнъ му каза у сну даѣ народъ
одъ потопа погинути, него да узме
са собомъ писанiя, одъ початка,
средине и конца свiехъ Аварихъ
да ихъ закопа у градъ сунчаный
Сиспарисъ — да гради бродъ
да се спасава у нѣму са сродни-
цима и прiятелима — Ксизус-
трусъ бродъ огради, 5. дугъ а, 2 широкъ
Ладiе, (Ладiя 600. крокахъ)

тошло све приправи, собра поро-
де животне — тила сатурна, кудић,
бродили? овай му одговори, къ
боговима — тошло вода несла,
бродъ имъ се нађе на гору Кор-
куру (у Арменію); кисузуструсъ
провали бродъ изиде са женомъ,
са шћеромъ и са крмаромъ —
благосиляше землю — направи
олтаръ — скри се самочетвртый
сѣтъга нико на землю не виђе —
они што бѣху остали у броду, зваху
га и за свега гласа — но имъ само
єданъ гласъ одговори и наради.
на божность и пр. и пр. и пр. придо-
дати да имъ се треба вратити у
Вавилонъ, (то наредби судбине)
и изидоше и извадиле писма у
землю закопата у Систарасу,
да ихъ сообштите людима; они
пођу и саберу се у Вавилонъ —
извада писма изъ землѣ; люди
направе градове и богомолѣ (варьи)
и поправе Вавилонъ — Комади
(каже) одъ и слога брода налазе се
и доданасъ на гори Коркури,
и богобоязнизи узимаю то
малый комадић одъ и слога
брода, те ихъ носе у за себе
за запись ли од мађіяхъ.
(talisman)

3ій потопъ.

предания Египет. и Сиріяска; солонъ
затоливаћи нине среде остародревности
одговоре му: у неко продужение времена,
потопъ посланый съ неба, проміени лице
земно; родъ є людскій на различите на
чина чинуо; гво рашла новоля парашкою

[illegible]

4ᵗᵉ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

3ᵗᵉ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[

Зенонъ философъ
рођенъ у цитіуму на остр.
Кипру, год. пр. Хр. 340.
онъ є био. сынъ богатога
трговца, самъ предузме
трговину и изгуби (банкрот)
пође у атину и наго,
номъ улѣзе у єдну
книгопродавницу
и у нѣй случайно нађе
записке (memoires)
Ксенофонтове о Сократу,
оне га къ науки подстрек,
ну, те онъ у атину за,
осну е училище стоическо,
((stoa) греч. значи Таларея)
(онъ є по чеснаку стоицизма)
овай є мудролюбецъ пос,
тавлѣнъ выше человѣ,
чества, збогъ свога
зр. здравога разсудка
и чистога морала.

Lazare était interrogé par les
Juifs, Marie Magdeleine, ou
Marthe, ou Jésus, ou tout le monde
ensemble — on ne sait pas bien
exactement — Jésus dit à Lazare
(Thomas) Ressuscite ton ami
Lazare, et Lazare ressuscite, mais
il est encore tout enveloppé de
ses bandelettes funéraires, et
Jésus dit aux Juifs, ou à Marie
ou à Marthe, ou à tout le monde
ensemble — Déliez-le et laissez-le
aller — Lazare était donc
mort — Lazare était donc
ressuscité — Lazare était donc
revenu à la vie — Lazare était
(suis) ressuscité — Je suis tout ce qui
a été, ce qui est et ce qui sera, et
nul mortel n'a encore levé mon
voile — Ce sont bien les mots
qu'emploient les Juifs, Marie
et Marthe (Thomas) Ressuscite
Lazare, et Lazare ressuscite,
mais il est encore tout enveloppé
de

— chi — hoang — ti.
(ши — хоанъ — ти.)
овай є китайкой є до
нѣга бѣо на комате,
соединіо; онъ и сталъ
247 год. пр. Хр. сагради
великій китайскій зидъ.
— садашный и мнер. китай-
скій зове се mian-ping
мiанъ-пинъ.
а када ступи на престолъ
добіе име, tao-kouang
тао куанъ.
т. е. splendeur de la raison.
— paoi — che (пау ше)
1100 год. пр. Хр. изна-
ша є азбуку (писмена)
китайску.
— moo — moo (моо-моо.)
значи китайскій [illegible]
— yin, човѣкъ, yin yin, люди.
йнъ — йнъ йнъ —
— go gai, я любимъ
(го ге)

Перзеполь.

незнасе когаѣ основа-
Кѣръ или Камбидъ,
или Дарiи и Ксерсъ —
кралѣвису Персiанскiй
при излазку на престолъ
у овай градъ одили да се
обрачъ у альину Кирову
у опредѣлено врiеме овде
сходили да даю жертве
на врхъ планинахъ;
а послѣ нынѣ смрти
ниву оставляли свое
сильне и свое богатство.
славну палату Ксерсову
у овоме граду изъ
освете у ништожи
александаръ. —

покайнице и мрлачка
трпеза з Сларіетъ, Ѕрка-
римянатъ (и Евреятъ).
repas funéraire. Трпеза
покайничка, у Ѕркатъ
и римянатъ.
Они су трпезе [illegible]
у куће и на гробѣ, [illegible]
ће, сродницу и пріятельи
а на гробѣ прочи, ове су
трпезе чинѣле за
скитанѣе се душе, — она
су вѣровали да бошня
Тривіа нѣина путе-
водителница, на той
вечери нотно присуд-
Авде — у Евреятъ е
исто бно абичай да на
гробѣ еду —

Тобія, у вѣшталва своего
сына, да еде нѣговъ хлебъ
на гробу мртвога, (али
[illegible] безбожницыма) —
А пророкъ Варухъ
каже: Rugiunt autem
clamantes contra deos
suos, sicut in cœnâ
mortui. — Рикъ, такожеръ
Вакачи противу боговахъ
своихъ, као за вечеромъ
мртвихъ. —

(Cheops) шеопсъ, бiяше
краль Египт. 1178 год. пр. Хр. —
онъ е велику пирамиду за
свою гробницу возвиде —
прiђе нѣга су владали добрiи
краљева, и називали су се
(rois du peuple obeissant)
шеопсъ е бiо тирянинъ,
безбожникъ; храмове е зат,
ворiо жертве прекратiо,
добра свештеничка з зеи,
онъ е найсветiе законе
природе по газiо разтлившi
свою шћеру —
— roustam, ou rostam,
онъ бiо сынъ заловъ
(Zal) князъ Седжистанскiй
(du Sedjistan) по нвинима
разсказима онъ е дуго
живiо, ово е Херкулъ
Персiанскiй —

мѣсецъ є пекингъ
горіо, кадаго є чингисъ
— ханъ запаліо. —
— юліанъ (графъ) губерна-
торъ одъ цеута, навео є море
на испанію, зато штому
є родригъ, послѣдный
краль визиготскій, обез-
чаліо шѣръ кабу (Caba)
или флоринду (исто) —
— Тамрланъ є себе
називао: seheb kéran.
maitre du monde.

— мула (muley) тур. значи
maitre — шерифъ (noble) се само
називаю ко произлази
одъ фахиме (шѣре прор.
єдинце пророкове, т. е.
ко произлази одъ пророка.
бива —

(Инглезъ) Сандерсонъ,
Слiепъ, писао е о цвѣтовима
и звiездама. (Француз)
Сабурё, рођенн[illegible],
хонѣмимъ, научио е 7.
восточ. езикахъ и преда-
вао и ихъ е. —

— 1496 года монахъ
Шпанволскiй, родан
панъ, донiо е духанъ
изъ остр. Хабаго у
Европу —

lever à cinq, dîner à neuf,
souper à cinq, coucher à neuf,
font vivre d'ans nonante-neuf.
одпрiда у француза
слѣдовали овоме.

14го марта 1844 год. Появише
се звоници млетачки, како Ти ган-
ти газети по мору. (Плетеница
од дима и плетеница од паро-
ходни колахъ, преко мора,
прва црна и жалостна, а пос-
лѣдня сребрна (весела, кипећи)

Локанда у которисмо били
у млетке зовесе: Leone bianco
на великоме ~~на~~ каналу.

Живописацъ Скиасона, отацъ,
сынъ му и унука; овосу творцы
нимфахъ, но е бѣда шлосамо
на картинама и идеално подъ
нынѣ кровъ обитаван. —

115 дуждахъ было е свега у
млетками; првый е бо Паулу
лушо анафесто, а послѣдный
лудовико манинъ; нынѣ се
влада у кинула 1797 год. 12го маія.

Марино фалиери (дуждъ)
коему су одсѣкли главу 1354 год.
на главне слѣдвице предъ Палатомъ,

зато што є овай охтіо да
у ништожи ретубл. праве.
другій такъ кажу да є бно жер,
ства интригахъ и лаже? —
нѣгова портрета нейма
но мѣсто нѣгово црна завѣса
покріева —
Мой улазакъ у палату
и примѣчаніе на статуа и
образе од мрамора: Импер.
Рим. Траянъ безъ носа црно,
га образа. Импер. Калигула
лежи жалостно при зиду.
Грабливый Парисъ, ѣути
забленутъ у ѣошакъ безъ
по носа. Питеръ безъ очихъ.
Минерва, съ великомъ капомъ
мрачнога и наруженога вида.
отетъ Импер. Траянъ безъ
очихъ. Улисъ сломѣнныхъ
ногахъ. Трач. и Комед. двіе
статуе съ вратахъ Свет. Іоан. од
акре, мрачне и покрите.

праимномъ, трат. ноги главу
мртву обезображену у руке.
Цибела, сломѣне круне.
Минерва, сломѣне капе и
наружена предсѣдателствуе
овоме жалостноме собранiю
боговатъ, и полубоговатъ, у
великой жалостной зали. —

Празна мѣста за портрете
дуждеватъ; када су салонъ гради-
ли, три насетъ су мѣстатъ за
портрете одъ виша направили.
(у мъ за море асѣкира за вратъ)

La fenestra magiore di palazzo
съ нѣга е лiетъ погледъ къ мору
и на пяцу dei schiavoni —

Ponte dei suspiri; подобанъ
превозу чрезъ ахеронъ.

Две картине однесене фран-
цузима, изъ оне одна з коп
е на смртъ бно оцѣнъ
дуждъ, Марино фалвiе-
ри. —

Мрачне кліети. ~~ђу~~
ђа су давили и мучили преступ-
нике. — (ово имъ славу мрачи)
Венеция се види са звоника
свет. Марка као гомила
црнихъ клѣтакахъ, избаче-
ныхъ буромъ у морске лужине;
одаиде човѣкъ види какву є
жалостну кабаницу облачила. —
Жалостный палацъ ман-
фриновъ, у нѣму картине:
Херкуловъ бой и побѣда
надъ седмоглавимъ чудови-
щемъ, рукодѣлие францеска
Мађіото 1793 год. игра
на музику аполлона и пана,
а суде ~~[illegible]~~ ка в каква є лида
и Тимоло. Картина бѣжа-
нѣ одъ потопа у ковчегъ
ноевъ: бѣжи све ужилѣно
и ухрашено одъ воде паръ
и паръ; котия съ дѣла рафаел.
картина антонія оригона
коя се зове: Карила романа

(Taurobole)

на овой Картини дои шћерь
оца осуђеноча да глаћу у ловни
цы умре. — Куће венец.
неймаю домаћихъ (Газдихъ)
него су изъ нихъ злекли, а
остале куће пусте те се ру-
ше и падаю. — Гондуле
као траурный гробови.
смішна Якуса! Млетке
су као да ихъ є волканъ
своимъ диханѣмъ запахнуо.
Балконъ одкудае Наполеонъ
гледа трку Гондулахъ (Regata)

— у Венеціи имаде
+ до 130. островахъ, 306. мос-
товахъ, (ponte-rialto) дугъ
є 187. ногахъ а широкъ 43.
— колонія азіятска коя є
довео троянацъ антенор
населила є и оградила
венецію. (si dice.)

Nell' Antiche prigioni degl' inquisitori di stato delle pozzi nel palazzo ex ducale in Venezia ritrovasi le seguenti iscrizioni.

Nella prigion N.o Val piano terreno.

Nella prigione N.o VIII al piano terreno.

Non ti fidar d'alcuno, pensa e taci
se finger vuoi dai spioni, insidie e laci,
il pentirti, il pentirti nulla giova,
ma ben del valor tuo fa vera prova.

De chi me fida guardami Iddio!
De chi io me fido me guarderò io.
W. la S.ta C.sa R.ca P.na

Io francesco Abiot Marco.

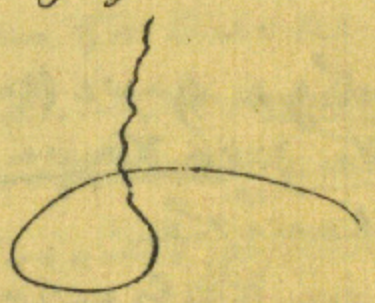

— Хоангъ Еданаеслый Импер-
Китайскій, 2000 годинахъ прiдъ
Христа оградiо є великій
зидъ Китайскій, кои є дугъ
300 миляхъ нѣмачкихъ,
за пелъ годинахъ га є градiо,
на нь су работали одъ цiела
нѣгова народа 3. зуше
одъ 10

— зидъ є вавилонскій вы-
сокъ бьо 200. ~~лакалахъ~~, а
широкъ 16 лакалахъ, и
маше 250 табаляхъ а
100 бронзовихъ вратахъ,
у околности такъ 360
стадiяхъ. ~~стадiя по 600~~
стадiя по 600 крокахъ.
(основательнѣнъ [illegible])

Камбизъ царъ (ча) Персiйскiй
погибе у сахари су 50000
свое войске.
источникъ Сунчаный la fonte
del sole.

Алекс. вел. говораше:
Cratere ama il re, ma
Efestione ama Alessandro.
Еврострат, запаліо є
храмъ Діанинъ у Ефесу;
а Динократъ га є изъ нова
сазидао; авай є прото пос
тавіо темель александрій
на у шту нила. —
— Граніко. (река)

Иссо. (градъ)

Арбела. 300000 персатъ паде
єданъ данъ. приѣте бодъ
~~видисе~~ виѣреше мѣсецъ
сасъ црвенъ. (Крвавъ.).
Перзеполь. главный перс.
градъ, нађе алекс. 500000.
таланат. — и наговоренъ
одъ наложн. Тайде, за-
пали своіомъ рукомъ
у истоме граду, палату
Ксерксову. ——.

Бесо. овое издайникъ и убыва-
лица Дарiевъ. и ятминация
алекс. учинѣна при улазку
у вавилонiю. — Алекс. поша-
лъ изъ индiе своему Губернат. Леониду
500 центи тамяна и 100 центи
смирне, да у напрiедъ не буде
хвредица къ боговима — они су
два заедно и учили. —

Каланъ. болестанъ воли
се бы спалити, него у руке
медицу улѣсти. Часть му
чини алекс. обстанде круне,
ко више попiе. Прамакъ
доби круну но ѣ животомъ
плати цурче одъ пита —
послѣ 41.е чаше, а найпослѣ
одъ Херкулове, коя е прима-
ла 6. бочиляхъ, испившiй
ово алекс. добiе грозницу
и умре. — архитектъ
Сласикратъ, предлаже алекс.
да му одъ горе Аѳоса напра-
ви монументъ. —

Сизигамби, мати Дарієва, кой є толико несрече претрпила, и когой су 80 братахъ одъ Ока погинули; уморила се глаѣу одъ жалости за Алекс. (на ово се види како ѣ є држа.)

Побіди Алекс. лажа изъ шумахъ Бацарскихъ, кои є страшанъ бѣо.

У баталіи кодъ Граника, умало ніе непріятель розаѣіо убио Алекс. са сѣкиромъ, нога заштити клитъ, али му дивна захвала одъ Алекс. бѣ. —

— Свет. Марко Млетачкій почео се градити 976. свршенъ 1071. Грађенъ по стилу Греческо-Арабско-Ме. дугъ є 76. а широкъ 51. метаръ, има 500 колонахъ мраморніехъ. — Ма настиръ свет. маріе одъ фрара, данашня Млет. архива, кои брои до 300. салахъ у коима има комадахъ папира 10,562,115. безъ многобройніехъ свезакахъ (Cahier)

Св. Петаръ у риму
почетъ є градити се
1506 год. подвторимъ
пліаномъ папомъ
градіосе више одъ 100 год
високъ є 487 стопахъ
дугачакъ 666 — широкъ
+ 284 — има 129 ол-
тарахъ, надъ главнимъ
олтаромъ ђе почивап
мошти св. Апост. Петра
вазда горе 112 канђеларъ
— Црква свет. Амбразія у Милану
има 4,500 колонахъ одъ мрамора,
висока є 103. дугачка 147. а
широка 66. метарахъ. —
Импер. Јосифъ II. кадъ є ову цркву
видео одъ удивленія є викнуо:
C'est une montagne d'or
métamorphosée en marbre.

— Michel-ange Buonarotti;
произлази одъ старе фамиліе
Каноса (de Canossa) рођени
у Кастелу Капресу, у предѣлу
Арецца; 6го марта 1474 год.
Главу овога славноса мужа
Тростругій віенацъ Крути.
т. е. (sculpteur) ѵ вадителя,
питура и архитекта. —
— tiziano vecelli (titien)
рођеный (у піеву одъ Кадоре)
1477 год. или 1480 — славный
питуръ и найславный коло-
ристъ одъ Италіе. —
— Рафаелъ санціо, рођен
у Урбино у области римскої;
међу 1483 год. и 1520 —
овай найславный питуръ,
само є 14 годинаръ фиціо.

Colisée од (coloseo) колосъ.

Амфитеатаръ у Риму, коега е основал
вспасіанъ около 40 год. послѣ Христа,
а свршіо нѣговъ сынъ Титъ; окруж-
ность е нѣгова 840 1/2 лакатахъ
а висина 78 1/2 — овде су се били
мачебойцы и дивльи звѣрови, у
нѣму су празанства традили
по столину данахъ, продуженѣ
едноча праздника вѣрѣло се ѣе
падну по петь хиляда хиливльи
звѣровахъ, и велико число ма-
чебойцахъ — у нѣму е могло
стати выше од столине хиляда
душахъ и сѣѣли, за клонѣни
платномъ од сунца и времена.

Помпеевъ театаръ у Риму
може (могаше) смѣсти у себе четрдесѣ
хиляда душахъ. —

У Турину е мостъ на
реци дори дугачакъ 43, метра
2, подланице; а широкъ
12, метар. и по и подланицу;
ово е едно окно (арка)

у англіи, у градъ Доуле
у гвозденый заводъ Госпо-
Хеста, есть найвисше
маль и наковання
маль тежи 120 центи,
а наковання 720 центи.

Банкиръ Саламанка
у шпаніи є родшильдъ
онъ дрожи со ~~на~~ подъ тесалъ
и 15,000 жбиратъ ими на
свою службу, онъ дочекуе
краляцу у тестаръ, и свака
тему тутъ нынъ долазакъ
стати до 8000 руб. сребр.

Јованъ Процида изъ
салерне; отецъ є цицилиянскогъ вечера у
неаполи, тесу свифранцуји потучени. —

звоникъ адъ собора
Лразбурскога у коему
є сахалъ кои представля
движенія
планетне системе, єсть
най високій на свету
(послѣ с. Петра у Риму)
високъ є 445 ногахъ, или
222 ½. с. Петра є високій, 11. лакаты

а Лефановъ є у бечу
434 ноге високъ.

а светога марка
у венеціи звоникъ
високъ є 334 ноге.

— Пирамиде Египетске
найвисочіе у послѣ
св. Петра у Риму.
— Св. Павле у лондону високъ
є 330. ногахъ.

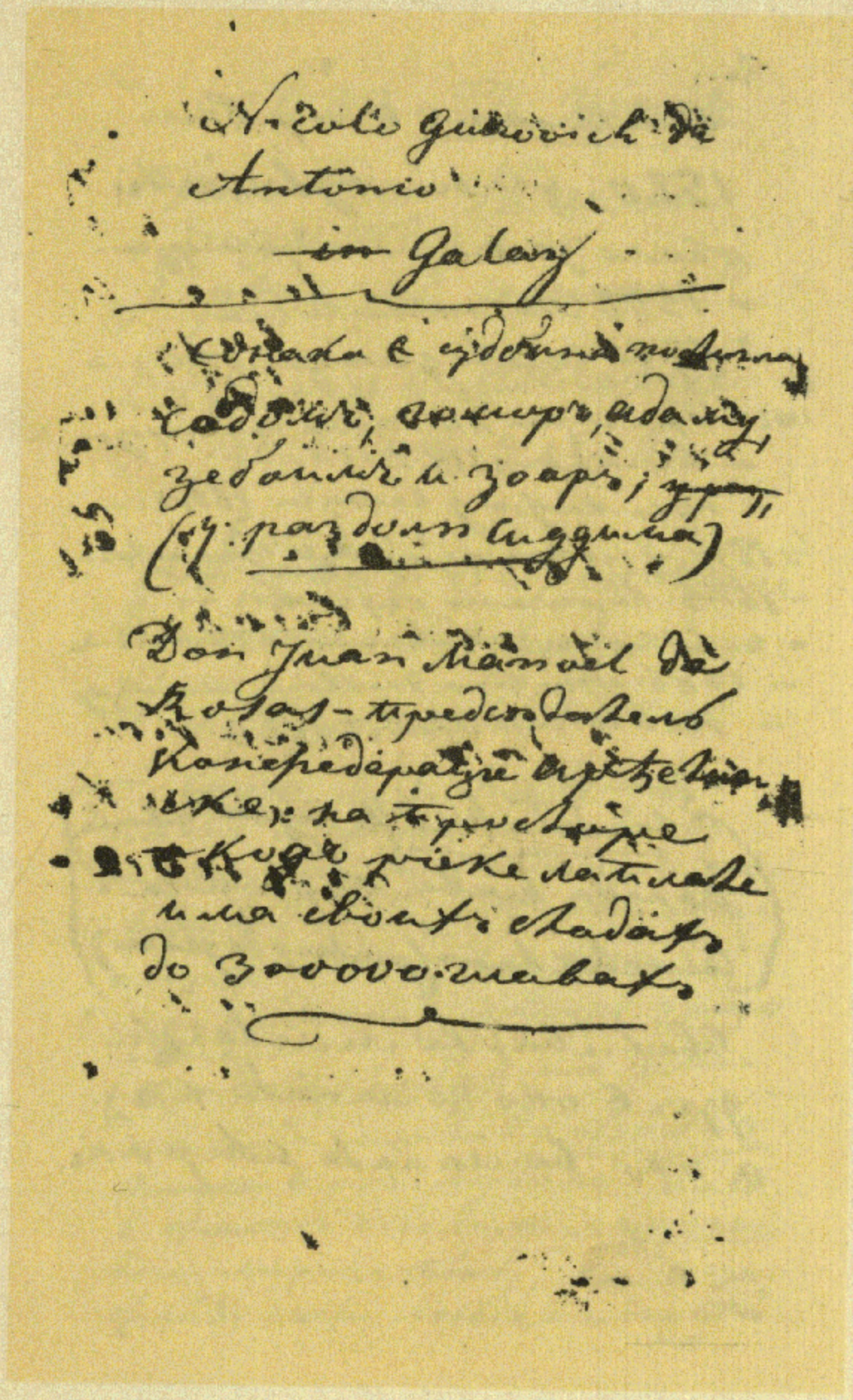

Мателанъ є первый
1520. учиніо путешествіе
около землѣ. — а драка друго. —
— 1558 магнетна игла. —
— Прве газете з венеціи 1563. —
1582. — Грегори XIII. папа, календарозрѣдникъ.
— Билярд 1618. —
— прва кафа з венеціи 1642. —
— 1638. дреббелъ изобрѣтава термометръ —
— 1643. Торичеліо барометръ —
— исте год. изобретена нова холосидія.
— 1686. изнаѣтена электрика у магдебургу.
— Невтонъ (Нютонъ) 1646.

Seadetabad (le séjour du bonheur)
палата мати Пермокоса.
Aïnehkhané (palais de grâce)

Свет. Марко Млетачкій
дугъ є око 80 лакаta + ъ;
а око 60 лакаta широкъ.

1633. 23 Іюнія

Гал. ди Галилеи
изъ Пизе:
„Е рич si muove"

одкріо є теченіе
землѣ. Ее. Ее. Ее.

нѣгово є основаніе
данашня физика
и астрономія —

— Сафо вел. поеткиня
рођена у Грчкой на острову
Лазбосу 600 год. предъ рож-
христовимъ; — послѣ окончи
свои животъ скочивши са
леукадиска литице у море
(Средиз.) Ербо є ніе ктио
любити младићъ фаонъ
Коеча є она любила; али
є фаонъ осветіо, а Алцеуса,
вел. лирично пасту, кои є за-
файду сафу любіо, али она нѣга
не.

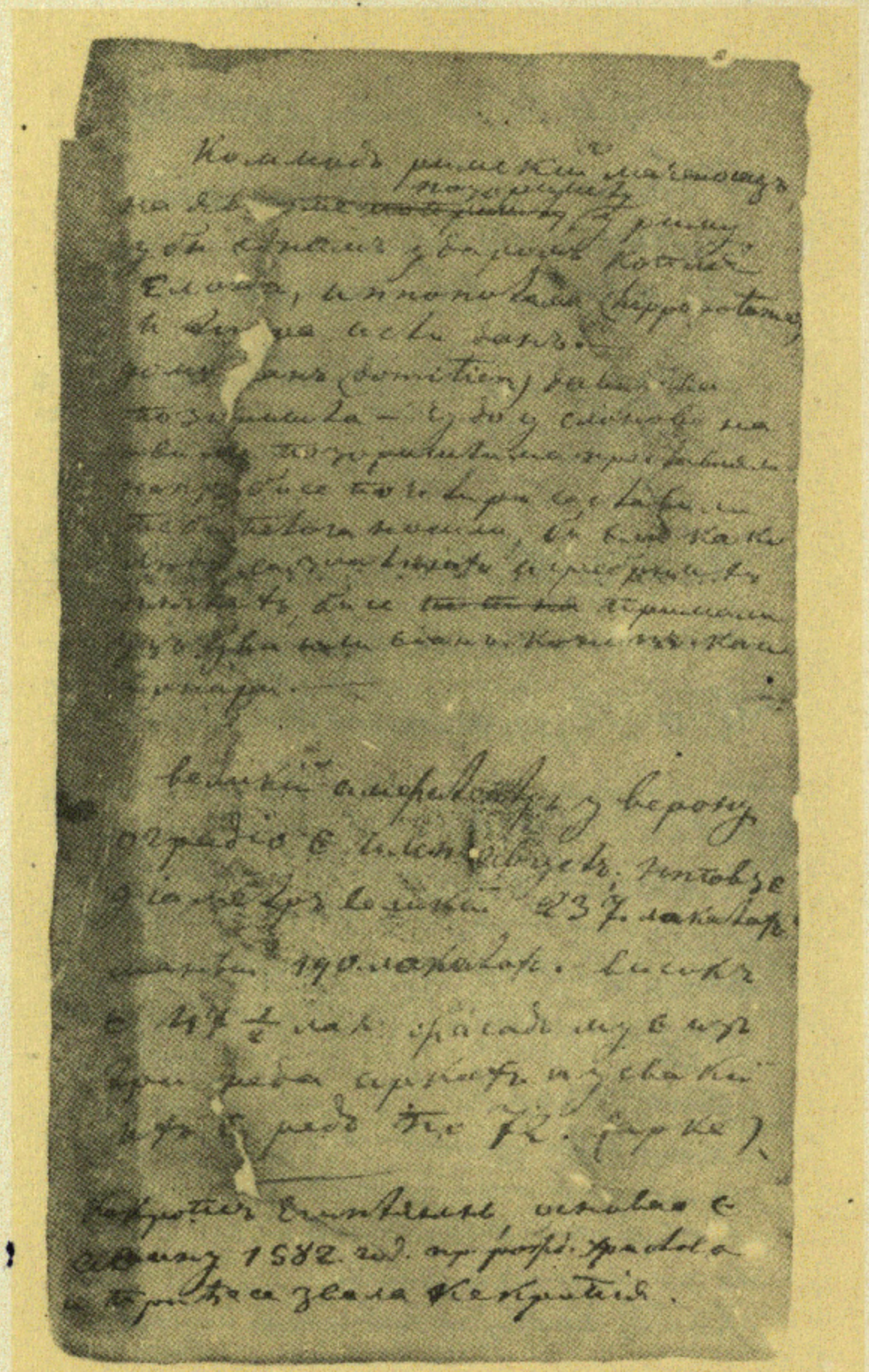

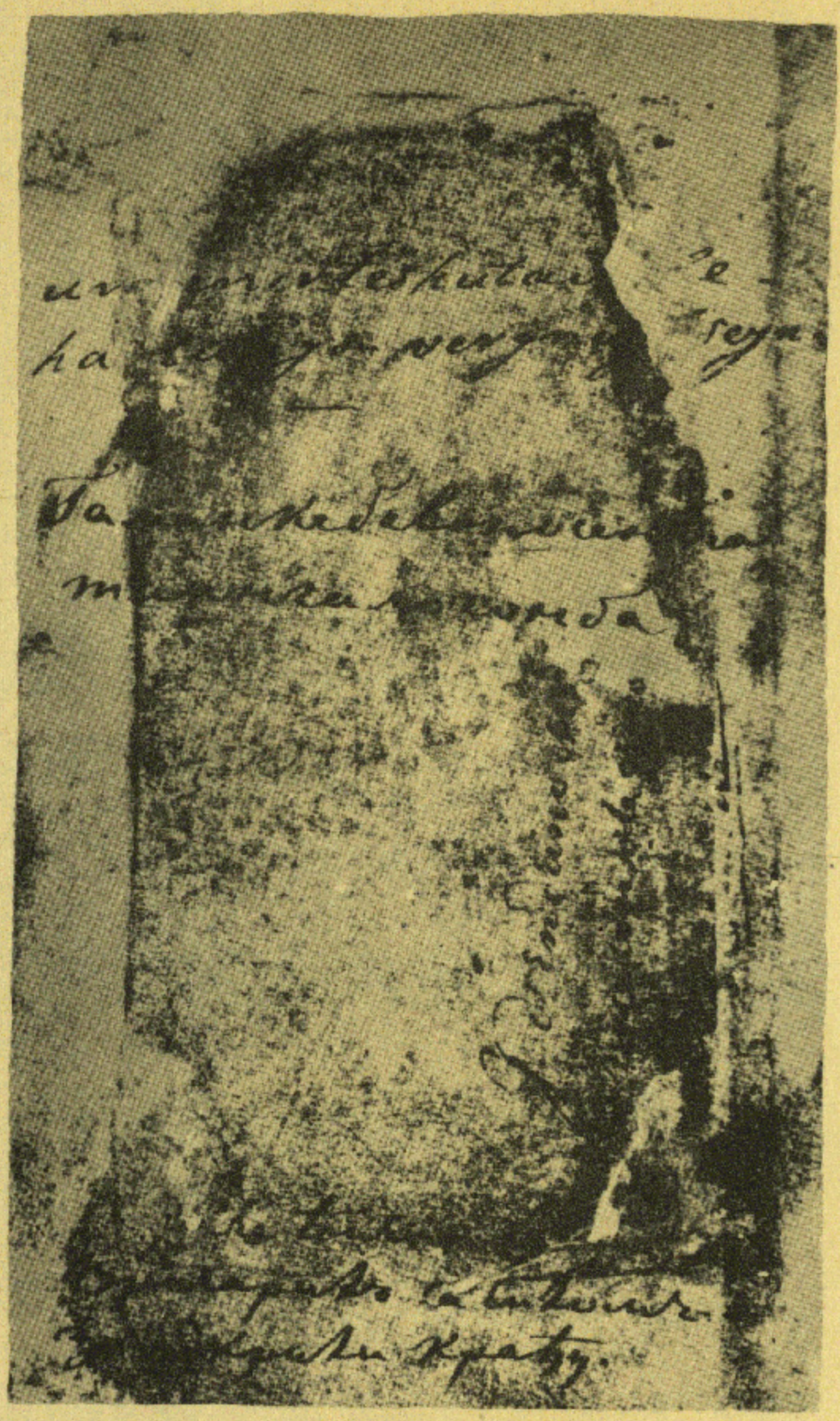

Парис и Хелена

или

Нощ скръбей вечна.

la douceur de l'haleine de cette femme surpassait tous les parfums de l'arabie
— — — — — — — — — — heureuse. isis.

Плава луна, ведрими зрак'ома у пресветли дивно лице!
И изпод полу' звездане' у прозлатно литу вече,
Сипиш зраке магическе, чувствам тайна пека будиш —
Те смртника придиви' погледу здравости славкой слуди —
Над твоим звездне ризвима срид'ем ваша кола веде,
Под твоим капи ризвима загрлу а роене вуде —
На грли славуи' с самизни' арлошику пјесму пие!
Изпије се очаствике ка' жолеће мале грле —
Од за милетни предо мавороа з на[illegible] с[illegible]
И с последоме вни мавелишиме сву дивоу, ову пјесм[illegible]
Чувствам у ми сади срећна а мисли се разлеће,
Красоа ми ова ворa разбијни з'мене силе —
него опеш к' себи зотиу з нилиево изделко лаиш,
Ал лишено свога срока ворелно [illegible] лаиш —
Предчувствием некиим слатким, хиб дајнеш великавни'
Души ми с напоо — све ниви' с'тваре пјесама плавни'!
О насебуно а де ј ано! За нами гомиш безсмрће —
Те са небом душа лиделкалма о сломиме —
Служ и душа у надгроби плаве, ти, лаико пеше,
На ливади двирења, до нивих хитро сви долеше!
разпрснем тутуљ дивствени, а и [illegible] хана роса с' Арука,
све ће осјећа служ грли, киб [illegible] с' Крајина рука —
Заврћем ми виза крила з' бујем зуке грудо,
Срећа [illegible] среће, а дивљен пуже славе —
Грејеш ми с' свакиј [illegible] с' времена сад [illegible] —
Силе с' ми на опазу, ови [illegible] свуд да виде!
Док сво ће дивне [illegible] лаикиј крилом ће ми леки!
Завиде ми сви безсмртни [illegible] Грејеш ова свеки —
Кад с' вилиа много дајнеш на Аврерина, Кади цвете,
Од среброа свога трага на [illegible] Кадеш Крете —
Зрака с' виле младолике, с' ко Красава ка' Авина, (Талада)
Оседало и мазаних презиру ког чрва срина —
Чувствам ми душа [illegible] прекрасна ми тасе лице!
Кад у дуге надо Ајкоом з' славом моће виле —
Прелестницу ка ко виде[illegible] з' грли [illegible] с' ворелнин! ка' ћоно вели,
У ведре [illegible] с' пиће [illegible] Као [illegible] ту дуге [illegible] Из [illegible] —
Под зрацима Красне луне, пун светиње заналатом,
Тамнена се стиш душа ка' дивица ружа [illegible],
И здравље [illegible] Аврелиј, душу с' [illegible] моћ дражом сиш
[illegible] — [illegible] —
Изплетенки [illegible] тамним свеки нај'мирисни' ароматом
Мило с' недо земље дало, на дете ког [illegible] —
Совршенство Аврелиј, Канибалске силе ворe,
Ништа лаћне, ништа с' Кеда, ништа обо ни, Аврелиј мора —
Мамена ког з' ока слатка, а с' мелски' образа ти,
Од Аиуте мило чувствам [illegible], [illegible] —
Ситорана ког' прса Кружа а Аресет свеки тамних,
Дво[illegible] с' ломове ће дружје, на ни ће дуге, славком с' мамних —
Крна Коса на валове ниже у ајске се игре груда,
О дивото! чудо, смртни ере сада неподуди —

Сва прса гордијем под грешним валовима,
Но тамнина гордељива, киб свеки ситорима
На изласак Кад с' дуга за равнине чувствам гледи
Кроз мрежицу танке магле великину Кад ког' слади —
Играш ког' се с' ћудака, два свеча среће ваше —
Из восточних без с' мртвоме, лиленика среће дворе —
Дуги лагани, с' ногом ког косом с' заноћене Гарет главе —
Друге среће маловарне, за ног' ће да' и све славе —
Немиру с' зева с' у Аиуте, [illegible] свака ноћи чувствам
Долази се сиваки не напоји[illegible], владалица вила' ћене —
Свезала се два поћеда, магическом славком сиоме,
Као Куће с' своим ликом Кад леки надо [illegible] —
Луна ћерки ситоризонта из Луна среће владу,
Кад ће изо виза [illegible] [illegible] свих младу! —

БИБЛИОТЕКА
...Е СРПСКЕ

ПРЕПИС БИЉЕЖНИЦЕ

Дан

ч[асова] м[инута] с[
23 56

Година

д[ана] ч[асова] м[инута] с[
365 5 48

Лунина је год[ина] 354 дана, 8 ч[асова], 48
та], 37 с[екунда].

Дан лунин 24 уре 54 минута.

У 19ом вијеку биће јошт на земноме шар
сунчаних затмјенијах пуних: 28га јулија нов[о
л[а] 1851, 18 јулија 1860, 31 декембра 1861, 22 д
1870, 19 августа 1887, 9 августа 1896 и 28 маја

Мијене 1846 године

Јануа[ра], феб[руара] мар[та] а
в[торник] 15 ср[иједа] 13 п[етак] 15 су[
м[аја] јун[а] ју
пон[едјељник] 13 в[торник] 11 ч[етвр
авг[уста] 7бр. [септембра] 8бра [о
су[бота] 10 н[едјеља] 8 в[тор
9бр. [новембра] декем[бра]
ч[етвртак] 7 пет[ак] 6.

Франид Драке, бивши адмирал Јелисавет
1545 год.; он донио кртолу у Европу; тако исто
је први око свијета, како причају.

ПРЕПИС БИЉЕЖНИЦЕ

Дан

ч[асова]	м[инута]	с[екунда]
23	56	4.

Година

д[ана]	ч[асова]	м[инута]	с[екунда]
365	5	48	45.

Лунина је год[ина] 354 дана, 8 ч[асова], 48 м[инута], 37 с[екунда].

Дан лунин 24 уре 54 минута.

У 19ом вијеку биће још на земноме шару *седам* сунчаних затмјенијах пуних: 28га јулија нов[ога] стил[а] 1851, 18 јулија 1860, 31 декембра 1861, 22 декембра 1870, 19 августа 1887, 9 августа 1896 и 28 маја 1900.

Мијене 1846 године

Јануа[ра],	феб[руара]	мар[та]	апр[ила]
в[торник] 15	ср[иједа] 13	п[етак] 15	су[бота] 13
м[аја]	јун[а]	јул[а]	
пон[едјељник] 13	в[торник] 11	ч[етвртак] 11	
авг[уста]	7бр. [септембра]	8бра [октобра]	
су[бота] 10	н[едјеља] 8	в[торник] 8	
9бр. [новембра]		декем[бра]	
ч[етвртак] 7		пет[ак] 6.	

Франид Драке, бивши адмирал Јелисаветин, рођ. 1545 год.; он донио кртолу у Европу; тако исто обиша је први око свијета, како причају.

Драм[ах] 90 хљеба,
138 меса и печења
— тј. смока,
масла, јајах,
салате 60, а граха 30
кафе с млијеком
100, управо.[1]

Што ће човјек на дан изјести:

90 драмах хљеба,
138 смока,
60 салате,
30 граха,
100 кафе с млијеком.
418

Кристални палац за углед у Лондону дуг је 563 метра, а широк 125 мет[а]р[а].

Bélanger 22, rue de Trévise, à Paris.

M. Salvo 40, rue de l'Union, Faubourg St Honoré, Paris.

Човјек усамјен на високу гору, ноћу без мјесеца, небесна тијела види ће се весело движу, море ће се игра на сребрне валове и он (човјек) како изгубјеник на гору ће ути.

Да ми није досадан ток времена, смрт бих непрестано проклињао.

Земља је наша гробница уништоженија. Природа јој неуморно служи производећи јој жертве; луче сунчане за њено удовољство зажижу твари животом и произрастјенијем. Када ово ненаситимо чудовиште

[1] Од ријечи „драм[ах]“ до ријечи „управо“ писано је оловком.

напуни њедра (утробу) општијема жертвами, Бог зна каква ће бића духовна послиједи изнићи из овога ухиљенога и обширнога сокрушенија.

Поздрављ[ам] те, дивна звијездо дневна, ја свагда о тебе више чувствујем но могу изговорити, славим те по трагу твојих бистрих струјах.

Када су небо и земља разумительним језиком говорили, онда је човјек ћута; када је човјек произнио свој глас, онда су се небо и земља тајним нарјечијем у движенију почели разумијевати.

Човјек је минута бића, а вјечност ништожности.

Ко умије лагати, не умије вјеровати.

Обширно је хранилиште великољепија божјега.

Слово је божје зачало мирове у просторе.

Струне су моје лире зраке сунчане и свијех свјетилах.

Жубор листића и разпуцање цвјетовах, хука мора и вјетровах су глас моје музе.

Глава је мога ума (череп) сав простор[2] вообразими; у овом простору све што постоји јесу произведенија која ја не постижем од најмањега до највећега.

Страсти су магнет; њима само нама ова земља пријатна постаје.

Нешто о половима зенита и надира.

---

[2] Послије ријечи „простор“ Његош је био написао ријеч „што“, па је прецртао.

Рашта нијесам ја видио, када су прве зраке вјечне облаке таме на нашему истоку зажегле; рашта не знам тајну онога сијатеља, којему на нашој земљи зрна падају, а на друге се цвјета и вјечни плод производи?

Зора која се изкрала из обште сокровиштнице и мрачни свод оризонта[3] насмијала.

Је ли вјековите облачне гомиле, зарђале својим мртвим ћутањем, трудно било први дан проникнути? Ја мним како први пут остараломе уму који не да к себе просвјештенија.

Од како је могућим словом Створитеља отежала[4] хаосом пространа ноћна утроба; од како су правилни вихорови развијали кристалну прашину около престола лучезрачнога; од када бисерни облук млијечнога пута украшава људску колијевку.[5]

Човјек је трунак којега ток времена једном проз зраку непостижним намјеренијем пронесе.

Када се зраке сунчане угасе на нашему бријегу, онда величествени символ Створитеља у неизбројнима пламовима затрепти у подножје његова престола.

Да ми се са земље попети уз Даничине зраке, у Даницу, а из Данице к ономе[6] свјетилу уза зраке које их њој дава, и тијем начином путујући уза зајмне зраке, мога бих доћи на извор[7] зраках, али ће је смртноме ла-

---

[3] Послије ове ријечи стајало је „на“, па је прецртано.

[4] Изнад ријечи „отежала“ Његош је написао оловком „бремена“. Послије ријечи „отежала“ био је написао ријеч „пространа“ па је прецртао.

[5] Његош је првобитно написао „нашу земљу“, па је доцније, новим рукописом, прецртао ријечи „нашу земљу“ и изнад њих написао „људску колијевку“.

[6] Иза ријечи „ономе“ било је најприје написано „огњу у“, па је то прецртано.

[7] Послије ријечи „извор“ стајало је „чудесах“, па је то прецртано.

коња зраке! Ох, зраке, да умијете мислити и говорити, бисте чудније но сте много биле. Али бадава, ви себе сожижете на општу жертву у великоме храму свеславија божјега.

То је ваш закон.

Атмосфера је наша састављена од три ствари, тј. од ваздуха,[8] водене паре и угљекисложе; ове је посљедње у висину све више, то нама покажује дување вјетра.

Теинзигоан (240 пред р. Х.); ово је Омар китајски који је сожега све учене књиге њине.

Милон, најсилнији атлет, који је мога убити вола кулаком.

Људи похваљујући прошло, желећи боље, трују[9] настојеће.

Идеје су[10] небесно произрастјеније, како што су дрва земаљско. Како до опредијељене сфере израсту, спуштају гране к земљи.

Човјек је[11] умно зрно, бачен у прозрачну бразду времена, но бесмртност његову[12] сазријевају другога сунца луче.

Страсти су душа земна.

---

[8] Иза ријечи „ваздуха“ Његош је био написао ријеч „у“, па је прецртао.

[9] Послије ријечи „трују“ Његош је био написао ријеч „садашњост“, па је прецртао и изнад ње је написао „настојеће“.

[10] Послије ријечи „су“ Његош је био написао ријеч „умно“, па је прецртао и изнад ње написао ријеч „небесно“.

[11] Послије ријечи „је“ стајало је „умно, бесмртно“, па је то прецртано и изнад тога написано „умно“.

[12] Иза ријечи „његову“ било је написано „плода“, па је прецртано.

Ће издишу волне воздушнога океана, ту се гасе луче небесних свјетилах, etc., etc., etc.

Најбјеснији урагани не могу један трун с круга земнога сагнати[13] да се обестрви.

Они који ме пробудио с вјечнога одра ништожности; они којему се човјек у храму најтоплије моли пред ведром и бисерном зором.

Када се умно сјеме са земље изтреби и буде собрано великим сјејатељем, онда ће пусти шар земаљски, лишен свемогућега попеченија,[14] са својега мјеста паднути, лишити се сунчаних лучах, пустити се да тумара по мрачнима[15] воздушнима волнама, као сјен блудеће тиквине што[16] плута по[17] мрачној дубини немирних волнах.

Бадава луче сунчане падају косо на два слеђене полуса, не могу из њихове окамењене утробе цвијета измамити, нити зрно клицом зачети.

Готово је небо из бистријех капањах сочињено, како што је море.

Још идеја људска тепа у колијевци нарјечијем ђетињским.

---

[13] Послије ријечи „сагнати“ било је написано „да по простору тумара“, па је то прецртано и поврх тога, другом приликом, написано „да се обестрви“. Од ријечи „најбјеснији“ до „сагнати“ Његош је писао оловком.

[14] Послије ријечи „попеченија“ Његош је био написао „са сво.“, па је то прецртао.

[15] Иза ријечи „мрачнима“ било је написано „волна“, па је прецртано.

[16] Послије ријечи „што“ Његош је био написао „ски.“.

[17] Иза ријечи „по“ Његош је био написао „дуби“.

Када су прве зраке пале на земљи и вјековите гњилости разпириле и пречистиле на своје сребрно брдо (сито) разкуване глибине, може бити да су из своје нечисте и топле утробе[18] излегле породе животних, приличне својству овога шара, како на пр. што и данас неке мање видимо ће се тако производе.

Земља је наша састављена од очинаках тамних када су се[19] дикстилирали прозрачни свјетови, који су у почетку из[20] мрачне ковачнице[21] хаоса тмасти избуђели.

Бесмртни духови који светим електризмом[22] излећу уза зраке свјетовах, како млади паук на прољетње јутро што вјешто пуза уз своју непримјетну жицу, која ниче из арке старога храма.

Земља је сцена (или точка) на коју једину у свесвјетију ништожност њој слично дјејствије представља.

Човјек је немирни атом, трунак, занешени из некаква вишег свијета, но ништожношћу заробјен и у њене вјеси постављен.

Душе су поетическе подобне капљама, које на проведрини падају и сносе[23] у своме брилијантноме зрнцу свијетли образ Фебов на земљи.

---

[18] Иза ријечи „утробе“ Његош је био написао ријеч „произвеле“, па је прецртао и изнад ње написао „излегле“.

[19] Иза ријечи „се“ Његош је био написао „дикст.“.

[20] Послије ријечи „из“ била је написана једна ријеч која је тако прецртана да се не може прочитати.

[21] Иза ријечи „ковачнице“ Његош је био написао ријеч „хаосове“, па је прецртао.

[22] Иза ове ријечи Његош је био написао „пребјежају све“, па је то прецртао.

[23] Послије ријечи „сносе“ било је написано „у себе“, па је то прецртано.

Висока планина снијежна која облачни сарук око главе има, а проча јој је бијела маса покрита ријетким и синьијем покривалом магленим, предканим на ситно брдо сунчано.

Што си ближе неба, то је сито огњено[24] Фебово чешће и пријатнија пишта душевна.

Вјетар који њиха јутрене зраке у капљицама росе на лишћу, потресање чувствованија, када жедна зјеница блуди по разпламаноме нотњему своду.

Могу ли се упирати[25] тихи зефири благоразумија противу страстнијех[26] разјечаних волнах?

Да ми може морал сасвим возторжествовати над физиком, ја бих[27] у реду ангелах био и сматрао бих човека и свијет баш онаквима какви су.

Од куда проистечу ова подстреканија без нарјечија?

Какво намјереније крију ови нијеми и безчислени хорови? Ко возвишава ова восхишченија смртнијех?

Заспаше[28] зраке на звијездама и цвјетови ушикани славујем на својим стаблима.

Зјеница се тек почела бјеше питати зрачним елементом (тј. зракама).

---

[24] Послије ријечи „огњено“ Његош је био написао „Зевсово“, па је то прецртао.

[25] Изнад ријечи „упирати“ Његош је написао ријеч „борити“, али ријеч „упирати“ није прецртао.

[26] Послије ријечи „страстнијех“ Његош је био написао „раски.“, па је прецртао.

[27] Иза ријечи „бих“ Његош је био написао ријеч „се“, па је прецртао.

[28] Послије ријечи „заспаше“ Његош је био написао ријеч „су“, па је прецртао.

Неко је на овај свијет дошао на пир, а неко на сиромашку умјереност, али све је исто. Што значи један пир кад једнакост сљедује! Истинито је овако, иако ја другојаче чувствујем.

Горе су од искарах. Које миријаде искарах у њинима мртвима масама спавају? Колике су миријаде душах кроз нашу прашину пролећеле, колике ли ће још̀те? Искрама је допуштено у горама вјековати, али душама у прашини није, него се у њој замотају и из ње излећивају како частице воздуха занесене случајем из пучине. Ко знаде али је више искарах поглебенијех, али атомах летећијех, али играјућијех капаљах, али звијездах у простору?

Душа преко воздушнога океана[29] на небо полети како сан преко земнога океана у који предјел земаљски.

Даље[30] се пружа јека громовах и сијевање мућах но жице зраках.

Даље се очи једнога човјека пењу но одблеск сва четири океана који земљу окружавају.

Ти, који си бесмртнима лампама украсио простор, подножје Твојега престола, Ти, који си укочио и завитлио миријаде мировах у воздуху, Ти, који си дао равновјесије свјетовима, Ти, који божественом магическом вјештином вежеш зраке за свјетлости и сијеш зраке из свјетлости.

Душа је без надежде што и олтар без кумира.

Храм је без лампе,[31] или адска антикамара,[32] душа без љубави.

---

[29] Послије ријечи „океана“ Његош је био написао ријечи „к небу“, па их је прецртао.

[30] Иза ријечи „даље“ Његош је био написао ријеч „допире“, па је прецртао и изнад ње је написао ријечи „се пружа“.

[31] Иза ријечи „лампе“ Његош је био написао ријеч „душа“, па је прецртао.

[32] Послије ријечи „антикамара“ била је написана ријеч „као“, па је прецртана.

Гениje je зраке, koje свуда падају, него се само на свијетлим стварима[33] купе и играју.

Joseph Caze, via 1⁰ piazza terza N 4.

2

MÉDITATIONS POÉTIQUES*

M. de Lamartine

Mais que sert de lutter contre sa destinée?
Que peut contre le sort la raison mutinée?
. . . Mais pourquoi reculer devant la vérité?
. . . Le réel est étroit, le possible est immense;

5. médit.

Ce monde est le reflet, l'image, le miroir;
. . . Et nos yeux enivrés contemplaient tour à tour.
La terre notre exil, et le ciel son séjour.
. . . Est-ce pour le néant que les êtres sont nés?

7. médit.

De quel nom te nommer, ô fatale puissance?
. . . Quel crime avons-nous fait pour mériter de naître? . . .

8. médit.

Je préparais les temps selon ma volonté . . .

10. médit.

Mortel, du jour où tu respires,
Ta loi, c' est ce que tu désires;
Ton devoir, c' est la volupté!

---

[33] Код Његоша стоји омашком „страрима".

* Одавде су три листа из Његошеве „Биљежнице" истргнута.

11. médit.

Non, jamais un sein pacifique
N' enfanta ces divins élans,[34]
... La gloire est le rêve d' une ombre;

12. médit.

Ce qu' on appelle nos beaux jours
N' est qu' un éclair brillant dans une nuit d' orage, ...

13. médit.

Ne pourrons-nous jamais sur l' océan des âges
Jeter l' ancre un seul jour? ...
L'homme n'a point de port, le temps n'a point de
rive ...

15. médit.

Le doute égare son boussole, ...

16. médit.

L' univers est le temple, et la terre est l' autel; ...
... Tout se tait: mon coeur seul parle dans ce silence.
... Celui qui peut créer dédaigne de détruire.

20. médit.

... La nature au hasard, et la terre aux tyrans.

22. médit.

L' amour est innocent quand la vertu l' allume.

23. médit.

C' est là qu' un jour vaut mieux que mille, ...

26. médit.

Ici jamais le ciel n'est orageux ni sombre;

---

[34] Послије стиха „N'enfanta ces divins élans“ Његош је написао ријеч „духове“.

28. médit.

Nous voilà face à face avec la vérité!
... L' espace est son séjour, l' éternité est son âge;
... Les siècles en passant firent pâlir la foi;
... Qui sait où commença leur glorieux chemin? ...

30. médit.

Ah! périsse à jamais le jour qui m' a vu naître!
... C' est le secret de Dieu; je me tais et j' adore.
... Il ne s' est pas, mon âme, éloigné pour toujours. ...

NOUVELLES MÉDIT. POÉTIQUES

1. médit.

Et rien n' a germé sur nos traces
Que la douleur ou le remord.
... Dans l' ombre un chien féroce aboie
Contre les mains qui l' on[t] nourri. ...

2. médit.

La fleur dort sur sa tige. ...

4. médit.

Le jour présent vaut mieux que mille
De siècles qui ne sont pas nés.

5. médit.

Faut-il gémir? faut-il chanter? ...
... Aimer, prier, chanter, voilà toute ma vie.
... Sous ses cils abaissés laisser briller son âme,
Comme un feu tremblant dans la nuit;
... Je vais où le regard voit briller l' espérance; ...

6. médit.

... Nous ne somme[s] rien de nous-mêmes.
Qu' un instrument mélodieux.

7. médit.

Non. La lyre aux tombeaux n' a jamais insulté.

8. médit.

Car de la vérité la lumière est l' image . . .

11. médit.

Hâtons-nous d' épuiser la coupe de la vie,
Pendant qu' elle est entre nos mains.

14. médit.

Mais loin de moi ces temps! que l' oubli les dévore!

20. médit.

On[35] dirait qu' on entend le torrent des années
Rouler sous ces arceaux ses vagues déchaînées, . . .
». . . Je vois mille Brutus . . . mais où donc est César?«

24. médit.

Les anges amoureux se parlent sans parole,
Comme les yeux aux yeux;
. . . Pudeur, honte céleste, instinct mystérieux.

25. médit.

Entre le ciel et nous est-il un mur d' airain? . . .

HARMONIES POÉTIQUES ET RELIGIEUSES

1. Harm.

L' hymne éternel de la prière
Trouvera partout des échos!

2. Harm.

Atome dans l' immensité,
Minute dans l' éternité,[36]

---

[35] Код Његоша стоји погрјешно „ont“.

[36] Иза стиха „Minute dans l'éternité“ Његош је написао ријеч „човјек“.

3. H a r m.

Sur les pas de la nuit l' aube pose son pié[37], . . .
. . . Chaque heure, ô Dieu, n' est qu' une aurore,
Et l' éternité qu' un matin! . . .

8. H a r m.

C'est une île de paix sur l' océan du monde,
Un phare d' immortalité![38]

10. H a r m.

Le lit enflammé du soleil.

1. H a r m.

Tu dis* au temps d' enfanter,
Et l' éternité docile,
Jetant les siècles par mille,
Les répand sans les compter!

2. H a r m.

Et puis il s' élevait une seule pensée,
Comme une pyramide au milieu du désert!

3. H a r m.

Et chaque être mortel, par le temps emporté,
Est un[39] hymne de plus à ton éternité!
. . . Et dans ce temple immense, où le Dieu du chrétien
Règne sur les débris de Jupiter païen, . . .

4. H a r m.

Et d' où vient cette vie, et d' où peut-elle éclore,
Si ce n' est du regard où s' allume aurore?
. . . Il est donc aussi grand d' être homme que soleil!

---

[37] Његош је изнад ријечи „pié“ написао „N. B.“.

[38] Послије стиха „Un phare d'immortalité!“ Његош је написао ријечи „храм божји“.

* Његош је овдје написао „dit“.

[39] Мјесто ријечи „un“ Његош је био написао ријеч „une“, па је у ријечи „une“ слово „e“ прецртао.

10. Harm.

Et le feu, fils du jour, descend du firmament!
... Pour s' égaler aux dieux inventa la vertu! ...

12. Harm.

Sur quels bords étrangers, dans quels lointains séjours,
Le vent de l' inconstance avait poussé tes jours?
... Que sert un jour à ce qui doit mourir?

13. Harm.

Ah! si j' avais des paroles,
Des images, des symboles,
Pour peindre ce que je sens! ...

Livre troisième

3. Harm.

Quand mon regard se plonge au rayonnant abîme
Où luisent[40] ces trésors du riche firmament, ...

4. Harm.

On est toujours, crois-moi, du pays que l' on aime; ...

5. Harm.

Et les tyrans, prenant ta foi pour diadème,
Ont doré de ton nom le joug des nations!
... L' oeil[41] humain n' est pas fait pour la pure clarté!

6. Harm.

Devant le sentiment le goût est désarmé; ...

7. Harm.

Rien n'est vrai, rien n'est faux; tout est songe et mensonge!

---

[40] У ријечи „luisent“ Његош је био написао два „s“, па је касније једно „s“ прецртао.

[41] Овдје је Његош био најприје написао „l' oeuil“, па је „u“ у тој ријечи прецртао.

8. Harm.

La gloire, oiseau divin, phénix né de lui-même. . .

9. Harm.

Pourquoi mon coeur change de place
Comme un malade dans son lit!
. . . Le firmament n' a point de voûtes,
Les feux, les vents [n' ont]* point de routes
Où oeil n' ait[42] plongé cent fois; . . .

Livre quatrième

3. Harm.

. . . Ces phases, ces aspects, ces choeurs, ces noeuds divers,
Ces globes attirés, ces sphères cadencées,
Ces évolutions des soleils dans les airs
Sont les notes de feu par Dieu même tracées
de ses mystérieux concerts!
. . . La plainte et la pière ont inventé les chants!

5. Harm.

Il faut que l' homme pleure
Ou l' exil, ou l' adieu!

8. Harm.

Et le couchant, Seigneur, est moins loin de l' aurore,
Que l' âme qui t' adore
De l' âme qui te fuit!

10. Harm.

Laissons le vent gémir et le flot murmurer; . . .

11. Harm.

Amour, être de l' être! amour, âme de l' âme!
. . . La vérité complète est le miroir du monde; . . .
. . . Comme le nautonier, quand le pôle est perdu, . . .

---

* Код Његоша стоји „non“.

[42] Најприје је овдје стајала ријеч „est“, па је поврх тога написана ријеч „ait“.

. . . Le néant se plaint-il à la nuit êternelle?
. . . Un monde est un atome à son immensité, . . .
Un moment est un siècle à son éternité, . . .

12. Harm.

Ce qui fut crime en l' un chez un autre est justice!
. . . La pensée est ton feu. La parole est ton glaive!

14. Harm.

Regardez donc, race insensée,
Les pas des générations!

Jocelyn

1. Époque

Car ce qu' on donne à Dieu doit s' offrir dans la joie.

2. Époque

Le peuple, enfant cruel qui rit en détruisant,
Qui n' éprouve jamais sa force qu' en brisant,
Et qui, suivant l' instinct de son brutal génie,
Ne comprend le pouvoir que par la tyranie!
. . . Avec combien de cieux le temps s' est-il joué?
. . . Les révolutions, ce solstice des crimes?
. . . Je trouve comme l'aigle,[43] en mon aire élevé,
Tout ce que le désir d' un poëte eût rêvé; . . .
. . . Voilà ce que le ciel a fait pour ces déserts.

3. Époque

Dieu m' écoute, il est vrai, mais ne me répond pas; . . .
Le gouffre est sous leurs yeux et la mort sur leurs pas . . .
. . . Beauté! Secret d' en haut, rayon, divin emblême,
Qui sait d'où tu descend[s]? qui sait pourquoi l'on t'aime!
. . . Est-ce un crime, ô mon Dieu, de trop aimer le beau?
. . . La nature est la scène, et notre âme est la voix:

---

[43] Послије ријечи „comme“ Његош је био написао ријеч „l' aigle“, па је прецртао и изнад ње написао исту ријеч „l'aigle“.

. . . Pourtant chaque atome est un être!
Chaque globule d' air est un monde habité!
. . . Mais la Mort n' est-ce pas une éternelle absence?
Oh! les anges du ciel ont-ils cette vertu?
— Ton regard met le ciel sur la terre!

5. Époque

Le temple sans ministre et le monde sans Dieu?
. . . Ce Verbe du Très-Haut qui parle sans erreur.
. . . Depuis quand? Je ne sais; tous mes jours sont des nuits!

Chant du sacre

Dieu qui conduit de l'oeil les sphères enflammées!
. . . Chaque jour à son siècle apporte son trésor,
. . . Ton temple le plus sûr est le coeur des bons rois!

Epîtres

Il chante, et sa voix te console; . . .
. . . Ламартин Казимир Делавинь.
. . . Et extrême justice est presque la vengeance; . . .
. . . Compte un homme pour tout et pour rien la patrie.

* NB. Ова је књижица владике црногор[ског] Петра Његоша. Послао ми је по смрти његовој Стеван Перовић Цуца, његов сестрић.

Љ. П. Ненад[овић].“

ODES DE M. VIC[TOR] HUGO

Livre deuxième 1822—1823

6. Ode[45]

Daignait à Dieu, muet dans son exil céleste, . . .

---

* Одавде су из Његошеве „Биљежнице“ истргнута два листа.

[44] Ово је написао својом руком Љубомир П. Ненадовић.

[45] Испред броја 6 Његош је био написао „Ode“, па је то прецртао.

9. Ode

. . . N' as-tu donc pas, Seigneur, assez d' anges aux cieux?

10. Ode

. . . Mon âme, à sa source embrasée,
Monte de pensée en pensée;
Ainsi du ruisseau précieux
Où l' Arabe altéré s' abreuve,
La goutte d' eau passe au grand fleuve,
Du fleuve aux mers, des mers aux cieux.

[46] Livre troisième

1. Ode

L' air va bientôt manquer dans l' espace où tu voles!
Mortels! Gloire, plaisirs, biens, tout est vanité!

2. Ode

Une vie éminente est sujette aux orages. . .

3. Ode

Et quelle est la main invisible,
Qui garde les clefs du tombeau?

6. Ode

Sa main, s'il touche un but où son orgueil aspire,
Fait à quelque soldat l'aumône d'un empire,
Ou fait veiller des rois au seuil de son palais,
Pour qu'il puisse, en quittant les combats ou les fêtes,
Dormir en paix dans ses conquêtes,
Comme un pêcheur sur ses filets!

7. Ode

. . .Je viens, triste, évoquer tes fastes[47] devant moi. . .

---

[46] Његош је био овдје најприје написао ријеч „tivre“, па је прецртао.

[47] Изнад ријечи „fastes“ Његош је написао ријеч „љетоп.“.

Livre quatrième

2. O d e

. . . Va, l'Olympe est né du Parnasse,
Les poëtes ont fait les dieux!

4. O d e

La vie est chère à l'homme, entre les dons du ciel. . .

9. O d e

L'âme

Vis-tu des torrents de l'être,
Parmi de brûlants sillons,
Les astres, joyeux de naître,
S'échapper en tourbillons;
Quand Dieu, dans sa paix féconde;
Penché de loin sur le monde,
Contemplait ces grands tableaux,
Lui, centre commun des âmes,
Foyer de toutes les flammes,
Océan de tous les flots?

10. O d e

De Lemnos où naît le tonnerre,
D' Amathonte où naquit l'amour!

15. O d e

Qu'un incendie[48] est beau lorsque la nuit est noire!
Érostrate lui-même eût envié ma gloire!

. . . Ni quand au son des luths le préfet des Bataves
Jetait aux lions vingt esclaves,
Dont on avait caché les chaînes sous des fleurs!

17. O d e

Sous son aile de feu couve de jeunes âmes. . .

---

[48] Изнад француске ријечи „incendie“ Његош је написао ријеч „пожар“, а ријеч „Нерон“ написао је изнад француске ријечи „Érostrate“.

Livre cinquième

6. O d e

L'âme a peu de beaux jours, mais dans son ciel obscur,
L'amour, soleil divin, peut dorer d'un feu pur
Le[49] nuage errant de la vie.

11. O d e

Soit le prophète ardent, qui vit le ciel ouvert,
Dont oeil, au sein des nuits, brillait comme un[e][50]
flamme. . .

15. O d e

J'ai des autels pour chaque dieu.
. . .Ma famille est ton humbe empire; . . .

17. O d e

Votre oeil d'azur, miroir de paix et d'innocence, . . .

19. O d e

Chaque heure est sur ma tête un glaive suspendu!

25. O d e

L'âme se mêle aux âmes,
Comme la flamme aux flammes.
Comme le flot aux flots!

LES ORIENTALES

3. O r i e n t.

Frères, plaignez Mahmoud![51] Né dans sa loi barbare,
Des hommes et de Dieu son pouvoir le sépare.

4. O r i e n t.

Et nous verrons soudain ces tigres ottomans
Fuir avec des pieds de gazelles!

---

[49] Код Његоша стоји „la".
[50] Његош је овдје написао „un".
[51] Ријечи „Né dans sa loi barbare" Његош је написао, прецртао, па их опет написао.

5. Ode

La Grèce est libre, et dans la tombe
Byron applaudit Navarin.

8. Orient.

La belle fille, il faut vous taire,
Il faut nous suivre! Il fait bon vent.
Ce n'est que changer de couvent:
Le harem vaut le monastère.

14. Orient.

Un siècle est comme un flot dans ton gouffre éternel!

Текст 15. Orient.

Là-Allah — Ellalah!
Il n'y a d'autre dieu que Dieu.

29. Orient.

À Juana la grénadine.

Sultan Achmet dit un jour:
Je donnerais sans retour
Mon royaume pour Médine,
Médine pour ton amour.

34. Orient.

Le cheval, qui ne sent ni le mors ni la selle, . . .

38. Orient. (à sultan Noureddin.)

Lorsque astre impérial, aux peuples, pleins d'effroi
Tu luis, tes trois cents fils brillent autour de toi
Comme ton cortège d'étoiles.
. . . Où[52] les grands éléphans, entre — choquant leurs tours,
Prennent des chevaux dans leur trompe.

---

[52] Послије ријечи „où“ Његош је прецртао ријеч „les“, па је опет написао.

40. Orient.

Toujours lui! Lui partout! Ou brûlante ou glacée,
Son image sans cesse ébranle ma pensée.
... Toujours dans nos tableaux tu jettes ta grande ombre;
Toujours Napoléon, éblouissant et sombre,
Sur[53] le seuil du siècle est debout.

41. Orient.

Essaim doré qui n'a qu'un jour dans tous nos jours.

LES FEUILLES D'AUTOMNE

1....

Mon âme où ma pensée habite comme un monde,
... Fait reluire et vibrer mon âme de cristal,
Mon âme aux mille voix, que le Dieu que j'adore
Mit au centre de tout comme un écho sonore!

3....

Comme l'oiseau qui va, dans la forêt lâché,
Laisse trembler la feuille où son aile a touché,
... C'est le peuple qui vient! C'est la haute marée
Qui monte incessamment, par son astre attirée.

6....

Le voyage qu'ils font n'a ni soleil, ni lune: ...

7....

Dieu, foyer du vrai jour qui ne luit point[54] aux yeux,
Mystérieux soleil dont l'âme est embrasée, ...
... Le soleil, ruisselant en lave sur sa neige,
Change en cratère le glacier.

---

[53] Иза „sur le“ Његош је био написао ријеч „seuil“, па је прецртао и изнад ње опет написао ријеч „seuil“.

[54] Иза ријечи „point“ Његош је био написао „aux yeux“, па је то прецртао и изнад тога поново написао „aux yeux“.

10. . . .

Combien de passions, de fureurs, de tempêtes,
Grondent autour de toi, jeune homme[55] au front serein.
. . . Napoléon, ce dieu dont tu seras le prêtre;
Бајрона именује Потам, Наполеоновим.

13. . . .

D'être Napoléon, l'empereur radieux;
D'être Dante, à son nom rendant les voix muettes.
Sans doute ils sont heureux les héros, les poëtes,
Ceux que le bras fait rois, ceux que l'esprit fait dieux!

17. . . .

Tout miel est amer, tout ciel sombre, . . .[56]

18. . . .

Ruisseau de lait qui fuit sans une goutte amère,[57]

22. . . .

Enfant! si j'étais roi, je donnerais l'empire,
Et mon char, et mon sceptre, et mon peuple à genoux,
Et ma couronne d'or, et bains de porphyre,
Et mes flottes, à qui la mer ne peut suffire,
Pour un regard de vous!

Si j'étais Dieu, la terre et l'air avec les ondes,
Les anges, les démons courbés devant ma loi,
Et le profond chaos aux entrailles fécondes,
L'éternité, l'espace, et les cieux, et les mondes,
Pour un baiser de toi!

---

[55] Послије ријечи „homme" Његош је био написао „au front serein", па је то прецртао и изнад тога поново написао „au front serein".

[56] Послије стиха „Tout miel est amer, tout ciel sombre, . . ." Његош је написао ријеч „судба".

[57] Иза стиха „Ruisseau de lait qui fuit sans une goutte amère" Његош је написао ријеч „ђетињство".

23. . . .

Et, comme un météore au des nuit[s] funébres, . . .[58]
De n'avoir pour flambeaux, de n'avoir pour étoiles,
De n'avoir pour soleil que deux yeux adorés; . . .
. . . Le regard dans votre âme allumait une autre âme; . . .

27. . . .

Chaque homme enfle une bulle où se reflète un ciel!
. . . Où va l'esprit dans l'homme? Où va l'homme sur terre?
Seigneur! Seigneur! où va la terre sur le ciel?
. . . Que faire et que penser? — Nier, douter, ou croire!
A toi, peintre, le monde! A toi, poëte, l'âme![59]
A tous deux le Seigneur!

29. . . .

Foule sans nom! chaos! des voix, des yeux, des pas.
. . . Matelots dispersés sur l'océan de Dieu, . . .

30. . . .

Le suivre comme on suit un phare[60] dans la nuit, . . .
L' Europe ne fait plus qu'une France géante;
Berlin, Vienne, Madrid, Moscou, Londre[s], Milan,
Viennent rendre à Paris hommage une fois l'an; . . .
. . . Plus grand dans son Paris que César dans sa Rome.

31. . . .

Deux vierge[s], Poësie et Musique, deux soeurs, . . .
. . . Car l'âme du poëte, âme d'ombre et d'amour,
Est une fleur des nuits qui s'ouvre[61] après le jour
Et s'épanouit aux étoiles!

---

[58] Изнад ријечи »des nuit[s] funébres« Његош је написао ријечи „нешто о љубави".

[59] Изнад стиха „A toi, peintre, le monde! A toi, poëte, l'âme!" Његош је написао „Сваки своје иште на свијет".

[60] Испод ријечи „un phare" Његош је написао „Наполеона".

[61] Изнад ријечи „s' ouvre" Његош је написао ријеч „ouvre".

33. . . .

Il a fallu, plaisirs, liberté, fantaisie,
Famille, amours, trésors, jusqu'à la poësie,[62]

Tout jeter à la mer!

Све на овај свијет бачати до овога:
. . . Deu[x] choses seulement, la voile et la boussole,

Votre âme et votre Dieu!

37. . . .

. . . La nature laissée
A besoin de sommeil, de prière et d'amour!
Tous laissent quelque chose aux buissons[63] de la route,
Les troupeaux leur toison, et l'homme sa vertu!

40. . . .

Car, qu'importe à la source où son onde s'écoule?

Poésies politiques

2.

Wagram sur Marengo, Chambaubert sur Arcole,

Pélion sur Ossa![64]

Le talon qui, douze ans, éperonna le monde, . . .

Prélude; једно само

C'est peut-être le soir qu'on prend pour une aurore!

---

[62] Иза ријечи „la poësie“ Његош је био написао „tou.“, па, је то прецртао.

[63] Изнад ријечи „aux buissons“ Његош је написао ријеч „грмове“.

[64] Изнад ријечи „Pélion sur Ossa!“ Његош је написао ријеч „Наполеон“.

2. . . .

Sa chute[65] fit dans l'air un foudroyant sillon; . . .
Deux choses lui restaient dans sa cage inféconde
Le portrait d'un enfant et la carte du monde,
Tout son génie et tout son coeur![66]

3. . . .

Ce soir va resplendir sur ce comble éclairé,
Comme l'idée au front du poëte sacré!

8. . . .

Grâce à votre rayon qui perce leur nuage, . . .

9. . . .

Être arbuste dans l'herbe et géant chez les nains, . . .

11. . . .

Perle avant de tomber et fange après sa chute!

14. . . .

Dans ce siècle où par l'or les sages sont distraits, . . .
. . . Tau[t] vous connaissez peu ce qui convient aux âmes,
. . . Rien chez vous n'est encore éclairé du vrai jour!

15. . . .

Voici qu'il boite après avoir plané!

17. . . .

Je cherche, ô nature,
La parole obscure
Que le vent murmure,
Que l'étoile écrit!
. . . Pythagore épèle[67] et Moïse lit!

---

[65] Иза ријечи „chute" Његош је био написао „fut", па је то прецртао.

[66] Испод стиха „Tout son génie et tout son coeur!" Његош је написао ријеч „Наполеону".

[67] Послије ријечи „épèle" Његош је написао ријеч „сри-цати".

18. . . .

C'est lui qui fait briller ton regard sur la terre
Comme l'étoile aux cieux!
Il n'est rien sous le ciel qui n'ait sa loi secrète,

23. . . .

J'ai sous mon toit un mauvais hôte;
. . . Et toute mon âme enflammée
S'en va dans le ciel en fumée
Ou tombe en cendre sous mes pieds!

25. . . .

L'éther[68], cet océan si liquide et si bleu,
Sans rivage et sans fond, sans borne et sans milieu, . . .

26. . . .

Plane au-dessus des autres femmes,
Et laisse errer tes yeux si beaux
Entre le ciel où sont les âmes
Et la terre où sont les tombeaux!

32. . . .

Vous, mon phare,[69] mon but, mon pôle, mon aimant!

34. . . .

En dépensant ses jours, sait-il ce qu'il dépense?

36. . . .

La louange est sans pieds et le blâme a des ailes. —

L'amitié d'un grand homme est un bienfait des dieux.

Ce monde corrompt l'âme la plus noble.

*Его Вис. превосх. министру народ. просвјешт. дјејств. тајн. совјетнику Сергију Симеон. Уварову.

---

[68] У ријечи „l' éther" Његош је на крају био написао слово „е", па га је прецртао.

[69] Испод ријечи „mon phare" Његош је написао ријеч „жене".

* Овај се текст није појавио на фотокопији Његошеве „Биљежнице", стр. 45, јер је овлаш писан оловком и скоро сасвим изблиједио.

Titre V. Hugo

Regard jeté dans une mansarde.
Où brille le regard que sert le diamant?

Voltaire alors régnait, ce singe de génie
Chez[70] l'homme en mission par le diable envoyé.

Мост од једнога окна на ријеци Дори у Турину дугачак је 43 метра.

Мост Риалтов у Венецији дуг 20 метарах и 3/4.

На албум Балашевим

У врстама таинственим Бог природи закон споји,
Он је основ свесвјетију, свесвјетије на њем стоји,
Њим правилне коловратре наша земља хитро снује,
Њиме море кругом себе бријег диже кад бјеснује;
На таблици људске душе ови[?] закон свети сјеца;
Сваки закон противни му пред њим трепти, пред њим стреца.
У чертама[71] најсјајнијем пријатељство овди блиста,
Душевни је оно завјет, а небесна зрака чиста.
Да све кажем што чувствујем, то би опет оно било,
С Богом, с Богом, Балашеви, дружтво драго и премило!
Нек Вас рука свемогућа својим штитом свагда штити,
Ваша братска успомена драга ће ми вјечно бити.

Благовијест 1851.

Сви надмени комплименти на западу што се воде,
Ријечи су сухопарне и синови празне моде.
Славјанска је љубов прека, у простоти она блиста,
Здраво био и живио! Израза је ово чиста.

Votre horuzon est embéli
Par les belles et joyeuses astres!

---

[70] Иза ријечи „chez“ Његош је био написао „les hommes“, па је од тога направио „l' homme“.

[71] Његош је овдје био најприје написао „у врст.“, па је то прецртао.

Г. Несељр[оду] из Беча писао сам 11[га] октомбра 1846 год[ине] да ми се дозволи поћи у Петербургу.

Luigi Brozzole, alla Croce di Malta.

Комад оружја за маркиза Салво,

aux messieurs les frères Grants à Trieste pour remettre à la maison Turner à Naples.

В. Импер. Выс. Вел. Князь,

Влад. черног., имѣвшій вчера счастіе представится В. свящ. особѣ, дерзаетъ просить Васъ, что бы, по великодушію Вашему, Вы соблаговолили писать къ Август. Ваш. Брату, а моему Высок. Покров., о позволеніи прибыть мнѣ въ С. П. Б.

Я надѣюсь на мою отъ праотцевъ наслѣдованную преданность къ обожаем. дому Романовыхъ общему Святилищу нашему, надѣюсь на 4-хъ вѣковую, геройскую борьбу черногорцевъ за честь и славу имени слав. и Правосл., на участіе, пріемлемое черног. во всѣхъ подвигахъ и пріобрѣтеніяхъ единоплеменной Р. съ 1711-го года по 1814-й годъ, а больше всего я надѣюсь на В. великодушіе могущій Кн., и на благород. рыцарскаго характера, свойственнаго вѣнцен. д. Ваш., что Вы не дозволите, чтобъ я сталъ игрою политики, и чтобы холодныя и непонятныя фразы дипломатическія обрушились на душу неопытную, но пылающую любовію къ отечеству и къ свящ. долгу моего призванія. Я Ваша с..., но с... сильной и могуществ. Р. — Я этимъ горжусь! Вы вся моя надежда; Высочайшее существо, всегда управляющее В... намѣреніями, привело Васъ сюда для счастія одного изъ преданнѣйшихъ сыновъ Август. д. Вашего,

который имѣетъ счастіе быть В. Имп. Выс.

предан. слугою

В. ч. П. П. Н.

Вѣна, 16-го октября 1846 года.

Rp: Salicini uns unam
Bicarb. Soda dr. tres
M D ad scat. S. 4 mahl
täglich ein Messerspitz zu nehmen.

Radišić.

A Mr Milivoj Petrović, Singerstrasse № 880, 2ten Stock.

Гази Хусреф-бегова џамија у Сарајеву са три кубета и мунару; матер се његова звала султанија Хадице.

1850, 5.10bre, N 573. Der Wanderer.

Его Сіят. Г. Канцл. Имп. и министру иностран. дѣлъ

18-го сего мѣс. имѣлъ я честь получить почтеннѣйшее письмо В. С. отъ 4-го ноября с. г., доказывающее неоцѣненное священ. для меня вниманіе В. моего покров., но вмѣстѣ съ тѣмъ и съ прискорбіемъ души вижу себя въ необходимости изложить подробнѣе обстоятельства, побуждающія меня съ нова утруждать В. С. Въ послѣднѣмъ писмѣ моемъ я испрашивалъ милост. соизволенія Г. Имп. на пріѣздъ мой въ С. П.бургъ да бы лично и обстоятельнѣе изложить нужди народа вѣрившагося моему управленіію и вѣреннем Всевышнымъ покровительству великодушнаго царя правосл. Россіи, народа, находящагося нынѣ подъ вліяніемъ тяшкихъ испитаніи, судьби.

Тогда какъ всѣ маленькіе народы, отстайвающіе свое политическое существованіе, обращали на себя великодуш. сострадание другихъ могущественнѣйшихъ державъ, которымъ они принадлежали по какимъ нибудъ связамъ, одна Черногор. осталась въ своемъ первобытномъ политическомъ ничтожествѣ.

Когда въ началѣ прошедш. столѣтія, въ эпоху борьбы Россіи съ Портою, Валахія, Молдавія, Греція и даже и Србія не дерзали востать за свящ. дѣло единовѣрцевъ, черногорцы первые воспрянули по призиву В. П.,

принося въ жертву единоплем. Рос. всѣ свои сили и кровъ, обращая на себя грозныя полчища Оттомановъ, одна Черногор., которой дѣянія Великаго предрекали лучшую будущность (что видно изъ дарованныхъ ей высоч. грамотъ отъ 16-го апрѣл. 1712 г. и 9-го юлія 1715 года) одна она осталась на произволъ судьбы, сыни ея, потомки этихъ героевъ, славную смерть которыхъ торжественно пѣли во всѣхъ церквахъ Рос. Имп., не помрачили свою преданность правосл. держ., и въ незабвенныя войни В. Екатеринѣ съ турк. святость слова Имп. на покровит. Россіи, запечатлѣни въ памяти каждаго черногорца (грам. 29-го генваря 1769-го года и 17-го февраля 1788-го года). Въ славную борбу Рос. съ Наполеономъ, по мановенію благословеннаго, знамена Черног. присоединились къ побѣдоноснымъ орламъ Россіи, и блаженоп. импер. воздалъ справедльивую дань хвали героямъ Черногоріи высоч. грам. и писмомъ отъ 5-го маія 1804 года, какъ равно и князь Адамъ Чартор. въ писмѣ своемъ отъ 27-го генваря 1805 года, говоритъ именемъ Имп. Теперь только остается думать о утвержд. благоденствія народа черногорскаго.

Алексан. бл., располагавшій судьбами народовъ, упрочилъ бы и благоден. Черногоріи. Такъ съ 1711-го по 1814-и, окруженные отъвсюду врагами храбрые сыни Черной Горы содѣйствовали во всѣхъ подвигахъ и пріобрѣтеніяхъ Россіи; но доселѣ имъ суждено жить одними лишъ воспоминаніями геройскихъ подвиговъ и надеждами въ будущее.

Въ молодихъ еще лѣтахъ, призванный по праву наслѣдія къ управленію краемъ бѣднимънародомъ необразованнимъ, гордимъ, но упрямимъ, непостигающимъ необходимости гражданскаго устройства, готовымъ скорѣе предатся анархіи, чѣмъ подчинится какои бы то ни было власти, я понялъ всю тяжесть моего бремени, но основиваясь на великодуш. Г. Имп. на единоплемен. Россіи и на заслуги народа черногорскаго, и какъ правнукъ героя, который первый восталъ въ Европ. Турціи на гласъ В. Петра я рѣшился идти путемъ преобразованія, да бы вивесть эту страну изъ прежняго ея состоянія и зблизить ее, хотя нѣсколько съ прочими народами

Европы, руководствуясь всегда свящ. волѣ В. моего Покров. Не смѣю судить о слѣдствіяхъ пятнацатилѣтнихъ тяшкихъ трудовъ моихъ, но извѣдавъ на опитѣ силу и благоденствіе европ. устроиства обществ., врагъ анархіи и интригъ, я здѣлалъ все, что въ силахъ человѣка, и противустоялъ покушеніямъ врагомъ порядки и спокойствія.

Въ настоящее время голодъ въ безплодной и стѣсненой Черногоріи, способствуетъ интригамъ турецкаго правител., которое ежегодно ассигнуетъ отъ 30-40 т. # и другихъ низких средствъ, какъ одеждъ и оружія для возбужденыя бѣднѣйшихъ черногорцевъ къ сопротивленію и къ низверженію правительства въ Черног. Доказательствомъ всему этому взятіе предъ отѣздомъ моимъ изъ Черн. около десятка знаменъ и, наконецъ, собственноручное ко мнѣ писмо скутар. паши отъ 31-го юля с. г. въ которомъ, между прочимъ, онъ говоритъ, что всѣ эти дѣйствія происходятъ не отъ него, но по волѣ султана. Изъ этого В. С. поимете настоящее положеніе и причини, побуждающія меня ожидать внѣ Черногоріи рѣшительнаго отвѣта на мое предложеніе.

В. Сият. покажется странымъ тайныя опредѣленія Дивана, но Вамъ легко въ томъ убѣдится, послав довѣрен. Вамъ особу къ черн. границѣ, которая, увидитъ все это на дѣлѣ.

До сего времени я пользовался во всѣхъ отношеніяхъ благорасп. и щедрот. Авг. мон. Теперъ же при стеченіи столь труднихъ обстоятельствъ черног., клонящихся къ низпроверженію веденнаго порядка вещей по части управленія, къ анархіи и гибели страни и народа, вотъ причини и обстоятельства по которымъ я просилъ вновъ спомощест. или переселенія черногор. въ Р..., но къ крайнѣму моему изумленію и горести и то пособіе, которое назначено было Г. Имп. на поддержаніе черног. правит. доколѣ оно будетъ въ этой помощи нуждатся, отказано мнѣ.

Но никогда нужды тепер. правит. Черногоріи и народа не были столь велики и тягостный какъ въ настоящ. обстоят.

И потому прошу В. С. исходатайствовать, не лишить меня по жизнь мою, по крайнѣй мѣрѣ того пособія, которымъ я пользовался до сихъ поръ, если уже нельзя здѣлать чего болѣе для бѣднаго края, и да бы я не былъ винуждаемъ отправлятся изъ Черн. каждіе три года и непрестанно утружд. одной и той же просьбой рос. правительс. (и пр., и пр. и пр. за острове).

Сколько просуто нашей кровы за неблагодарную нашу землю. Слишкомъ 4. столѣтія горсть черног. бытія на кровавой сценѣ съ сильними народами, и не заслужили до селѣ состраданія могуществ. и единоплем. державѣ!

Но если мы люди, какъ и прочіе, если кровъ наша человѣческая, если наша жертва какъ и прочіе жертви, если наши заслуги не ниже заслугъ прочихъ народовъ, то неимѣемъ ли мы польное право на покровит. Россіи. Если бы Россія не могла, я бы терпѣлъ, какъ терпѣли мои предки, но когда Всевышный возвисилъ Рус. Державу, если теперь человѣкол. сердце православ. царя отвергнетъ эту малую отрасль славян. народа, которая болѣе столѣтія служила въ труднихъ обстоят. Его Август. предкамъ съ непоколеб. твердостію и предан., тогда я сирота, безъ отца, безъ плем. и безъ надежды.

Съ низпроверж. преобразованія падаетъ и преобраз., а съ паденіемъ страдан. и посрамленіе — но судьба моя и моего народа въ рукъ Б. и Ц. и пр., и пр. и пр.

Вѣна, 20-го ноября 1846-го года.

Письмо графу Нессел. отъ 10 генваря 1847 года

Изъ Вѣни

В. Сіягель.!

Изъ письма Вашего къ графу Мед. я узналъ о Высоч. рѣшеніи Август. моего покров. на мою просьбу. Царь правдолюб. не забылъ меня. Я имъ облагодѣтельствованъ. Великодуш. Царя вело меня до сихъ поръ

---

[72] При крају текста, у маргини, стоји: „За цркву, за књиге“.

спасительнымъ путемъ. Онъ моя непоколебимая свят. надежда въ будущности, — и все мое стараніе было и будетъ: съ благодарностію и съ преданостію во всемъ слѣдовать точно держав. Его волѣ. Если бы обстоятельства времени не были со всѣмъ противны моимъ намѣрен. и желаніямъ, то я исполнилъ бы священный долгъ моего призванія и упрочилъ бы основаніе благоденствія сообразно краю и наклонности народной. Но Богъ милостивъ, а великодушный Николай не забудетъ своихъ.

Мое критич. полож. принужд. меня, а моя безпредѣл. предан. къ Царю единоплем. Рос. ласкаетъ меня. Вотъ двѣ причины, по которымъ я уже наскучилъ В. С. но деликат. и благород. Вашей опытной души проникнутъ въ мое положен. и извинятъ меня.

На дняхъ отправляюсь въ Черногорію. Дай Богъ Госуд. многолѣтія! Авось настанетъ для меня то блажен. время, когда на дорогѣ моей не будутъ болѣе воздыматься неодол. препоны, претящія мнѣ приступать къ претстолу вѣнценос. Генія. —

Поручая Черногор. Вашему покров., честь имѣю пребывать и пр. и пр.

В. ч. П. П. Нѣгошъ.

Дуг[73]

У Ива. . .	10 # ,
у Марка Почека	10 тал.,
у Сава. . .	50 тал.,
у Ђура попа Ђика. . .	15 тал.,
у Ива Сава Перова	7 # ,
у Луке Маркова. . .	7 # ,
у. . .	4 тал.,
у серд[ара] Мила и Ђура Прелова	60 тал,
у руке Маркише Илина	15 тал.,
у. . .	20 тал.,
у Мила Вукова. . .	13 дукатах,
у Петра Стефана Перкова	10 дукатах.

[73] Цио овај списак дужника Његош је мастилом прецртао. Тамо гдје се ништа није могло прочитати ставили смо три тачке.

Водопад Перућића. Широк је 25—30 лакатах.[74] Ови је водопад дугачак од извора док у Зету упада 1474 клаф[тера] бечке; од извора до увора у Зету ова се сила бијеља као млијеко, готово пушкомет над њим и око њега диже се магла од велике силе када је на јек. Око њега више но сахат земља се тресе; ни море разјарено кад се ломи о брегoвима, ни најсилнији вјетрови кад јече у дубравама, не издају такву страшну јеку као ови водопад; он пада с висине у дубодолину и опет се на 15 до 20 сахата надалеко чује, а да пада на одкрито мјесто, чуо би се неколико дана хода. Највиша је стрменост од горе низ коју скаче 440 клафт[ера], 484 кл[афтера] положитије је мало, а 550 кл[афтера] још је положитије. Вода на много мјеста по 50 и више лаката, а на једно мјесто до 150 лак[ата] пљуском скаче.

Водопад Ниагара у Сј[евернојј] Америки скаче 150 нога и чује се 15 до 20 сахата.

Многоуважаемые господа члены славнаго Общества,

Съ святымъ торжествомъ души я имѣлъ честь прошлаго года получить дипломъ, облекающій меня въ лестное званіе почетнаго члена Императорскаго общества Исторіи и Древностей россійскихъ при Московскомъ университетѣ.

Благодарю Москву за вниманіе, за то, что она вспомнила о своемъ искреннемъ поклонникѣ, Обитающемъ на краю славянскаго міра, — за то, что она не забыла атома, но атома, который ей принадлежитъ по всему, — атома который ураганами временъ занесенъ на страданіе въ среду чуждыхъ! — О, сколь Москва восхищаетъ меня! Москва — священная скинія великаго народа, въ которой воспитывается завѣтъ нашего величія! Москва — колыбель Донскаго, Іоанна Великаго, Пожарскаго и Романовыхъ! Москва — мать царей — начало величія славянскаго! Москва — столица знати и святый олтарь Православіа и Славянства! Москва,

[74] Његош је својом руком писао само: „широк је 25—30 лакатах“, а све је остало овдје писала друга рука.

которая великодушнымъ всесожженіемъ своимъ показала свѣту имя славянское, непоколебимая скала, о которую величіе Запада Европы сокрушилось! — Какъ усладительно вниманіе Москвы для души, пылающей пламенемъ величія и гордости славянской! Я ея преданный сынъ; я ея поклонникъ.; я вѣрный поклонникъ блистательной славы роднаго племени! Москва — душа души моей и сладостное сновидѣніе, исполненное святыми, великими надеждами! — Судьба моя не согласна съ моимъ намѣреніемъ; я Москвы не видалъ, и, можетъ быть, не увижу; но она у меня всегда передъ глазами: то вижу ее пылающею жертвою на олтарѣ великаго народа; то вижу ее возрождающеюся изъ пепла, подобно Фениксу; то вижу священный Кремль — святую обитель царей, — сіяющій златыми главами храмовъ, какъ державный вѣнецъ царицы славянскаго міра; то вижу ея вельможъ непоколебимыхъ столповъ Трона и Славянства. — Вотъ единственный кругъ въ мірѣ, гдѣ душа черногорца можетъ торжествовать и открывать свое прямое чистосердечіе по чувству одноплеменности!

Вниманіе Москвы неоцѣненно для начальника горсти народа, обреченнаго рокомъ на испытаніе, на жертву за Православіе и за честь имени, — народа, въ продолженіи четырехъ вѣковъ тѣснимаго и истребляемаго государствами иноплеменными, сохранившаго бытіе свое только вѣрою и чистію имени и дожившаго до блаженной эпохи, когда Царь и Матерь величія славянскаго вспомнили объ немъ, — народа, надъ которымъ ломались громы всѣхъ ужасовъ тиранства, — народа, противу котораго злобный голосъ невѣрныхъ и иноплеменныхъ всегда гремѣлъ и гремитъ хуленіемъ. Для вадыки, гордо страждущаго за честь племени, вниманіе Москвы спасительно, какъ для сироты утѣшеніе родныхъ. Москва, единственная моя святыня, которой я жадно и усердно поклоняюсь, какъ невинный сынъ природы новорожденному солнцу послѣ ночи, возмущаемой адскими сновидѣніями.

О, если бъ я могъ всѣ мои чувствованія къ Москвѣ передать бумагѣ, тогда бъ успокоилась юная душа, упоенная фанатизмомъ одноплеменности, тогда бъ испо-

вѣдалась она въ своей искренней простотѣ предъ своимъ завѣтнымъ олтаремъ.

Прощайте, вельможи и прочіе господа члены сего Общества, любезные единоплеменники мои, и не оставляйте Вашимъ вниманіемъ вѣчно Вамъ преданнаго душею

Вл. черн-аго П. П. Нѣгоша.

Индијанци броје од сотворенија свијета 12.000 љетах божијех, која управо на нашим годинама износе 4,320.000 год[ина]. Ове су године раздијељене на четири вијека, тј. на златни, сребрни, мједни и земни (d'argile). Златни има 1,720.000 год[ина], сребрни 1,296.000 год[ина], мједни 864.000 год[ина], а земни 432.000 год[ина]. По индијанском мњенију три су прва вијека прошла, а сада настаје вијек четврти (мједени).

10 октом[бар], 1850.

Југ завија, разјари се море,
Прекрилише небеса облаци,
Разлежу се простором громови,
Зрак пљускови густи замаглише,
Од господње силе свемогуће.
Вјетар дима, витле се облаци,
Муње снују, ломе се громови,
Земља дрхти, а јече простори,
Љето жеже, остра зима кочи,
Њом свјетови по простору миле
Ка' што мрави по земљи пузају:
Бездне висе, а горе се висе.
Ти све биље раниш са влагама,
Ка' свјетове што раниш зракама,
Ка' сјемена што раниш клицама.
Ти основа чудесне трагове
И покри их тајности завјесом
Којима ти мила творенија
С ништожности к слаткоме битију
И врађу се с бића к ништожности.
Слава Теби, Творче и Господи!
Ти истока немаш ни запада.

Аменофис II[и], син Тутмозиса, VII[и] фараон XVIII[е] династије; његова се империја простирала до сред Етиопије и до Скитије. Овај је питао Јосифа за сне, узе га за управитеља; овај насели Јакова са фамилијом у Египту. Његова влада почињаше 1687 год[ине] пр[ије] Хр[иста]; владао је 30 г[одина] и 5[75] м[јесеци]; жена му се зваше Тага[?].

Аменофис III[и] или Аменофис-Рамесез, на паметницима названи Рамзес V[и], син Рамезеса-Мејамуна, би XVII[и] владалац од XVIII[е] династије; без сумње IV[и] фараон. Он је гонио Израилтјане, али није погинуо у Црвено Море, како каже XIV[а] глава исхода, јербо је он исти владао 19 год[ина] и по послије 1493[е] пр[ије] Хр[иста].

Наша је земља од сунца мало даље но 150 м[илиона] километ[а]рах, а дебела 12 х[иљада] кил[ометара], а окружност је њена 40 х[иљада] кил[ометара]. Њена је површина около 510 м[илиона] кил[ометара] четвороуголнијех; три су части њене покрите водом, а једва је половина суше насељено.

Наша је земља састављена од воздуха, воде, житкостих неизмјеримијех и од земљане и камене тврдине, што и јест права земља. Њен је состав пет дјеловах и по земља, а оно вода.

Зрно од топа за секунду прелети 230 клафтерах.

9[га] јунија у 10 часовах и 16 мин[ута] изјутра почиње љето свему сјеверн[ому] полушарију, а зима јужноме 10, 11 и 12[и] јунија. Календар исто вријеме исхода и захода мење, иако ова три дана сунце не иде обично, но се једва највјештијему набљудатељу дâ примијетити да се шеће. С овога су ово дани сунцестајанија; с овога се јуни назвао[76] луди или млађи. Стари су нови год од њега почињали; ради тога је и мај назван од ријечи m a i o r, стари или посљедњи у години.

---

[75] Овдје је био најприје написан број 3, па је преправљен у број 5.

[76] Иза ријечи „назвао“ Његош је био написао ријеч „млађи“, па је прецртао.

Ера (ére, љетосчисленије). Кажу неки да происходи од арабскога (arrach = написати число), али је, по прилици, од латинскога (aera), број или смјета.

Ера од сотворенија свијета почиње 1[ra][77] сетембра 5508 год[ине] пр[ије] Хр[иста], по јеврејски 3761. Јевреји имају многе ере, на пр[имјер] њин излазак из Египта који они броје 1483 год[ине] пр[ије] Хр[иста], од зидања храма Соломонова 1002 год[ине] пр[ије] Хр[иста]; од освобожденија из плијена вавилонскога 597 год. пр[ије] Хр[иста] или од постројенија второга храма 508 год. пр[ије] Хр[иста] etc, etc, али се служе Јевреји ером Селесидах (Seleucides), која се почиње династијом царевах (истога имена) од Сирије, коју је еру проузроковао бој ипсуски (d'Ypsus) 301 год[ине] пр[ије] Хр[иста].

Ера оли[м]пијадска почиње 1[ra] јулија 776 год[ине] пр[ије] Христа; олимпијаде су се сваке четврте године чиниле.

Ера Набонасарова почиње 26[ra] фебрара 747 год[ине] пр[ије] Хр[иста].

Ера Александра Великога почиње 1/12 новембра 324 год[ине] пр[ије] Хр[иста].

Ера Птоломеја Филаделфа почиње 21[ra] јунија 283 год[ине] пр[ије] Хр[иста].

Ера консулска у Риму 509 год[ине] пр[ије] Хр[иста]; она почиње са ступањем консула на власт.

Ера Јулија Цезара 45 год[ине] пр[ије] Хр[иста].

Ера Христова 1845 год[ине], а требало би да бројимо 1850 год[ине].

Ера је цариградска сотворење свијета до скоро била.

Ера арменска, која их је одвојила од латинах почиње 9[ra] јулија 532 год[ине] по Хр[исту].

Ера Хиесдецердова (Hiesdedgerd) иста је Набонасарова; њом се и данас служе Персијани.

Ера (мусломанска) ецира, од ријечи арабске (hedjra) бјежање. Она почиње од бјежања Мухам[едова] из Ме-

---

[77] Послије датума „1га" Његош је био написао ријеч „део", па је прецртао

ке у Медину, која почиње 15^га или 16^га јулија ноћу, него 16^га броје 622 год[ине] по Хр[исту].

Ера индијанска Kaly-yougam (тј. љета несреће) коју почињу 3101 год[ине] пр[ије] Хр[иста].

Ера[78] американска почиње 4^га јулија 1776^га, од када су се освободили Сједињени Штати испод владе инглеске.

Ера републиканска у Француију имала је почетак 22^га сетембра 1792 год[ине], а престала је 1805 год[ине].

Републиканци бијаху сасвим на нови начин календар уредили, на пр[имјер], продуженије обичне године од 365 данах не бјеше правилно, јербо права сунчана година составља 365 данах, 5 часовах, 48' и 51". Тако исто није им се ни уредба мјесецах и нећељах допала; ради тога су 12 мјесецах по од 30 данах учинили, а 36 нећељах по 10 дан[а] (décades). а 5 дан[а], који претијецаху, нијесу ни једноме мјесецу припадали, него су сами остали и звали су се (comp[l]émentaires) дополнителни. 5 час[ова], 48', 51" сваке 4 године стављају готово један дан и они назову годину високом (bissextiles) годином шестичастном (sextiles); њина година почиње с равноденствијем јесењим 22^га сетембра.

Мјесеце овако називаху: 3 јесења — vendémiaire. brumaire, frimaire; 3 зимна — nivôse, pluviôse, ventôse; 3 пролетна — germinal, floréal, prairial; 3 љетња messidor, thermidor, fructidor, а дневи од десетице (décades) називаху: primidi, duodi, tridi, quartidi, quintidi, sextidi, septidi, octidi, nonidi и decadi; посљедњи празноваху као нећеља обично што се празднује.

Множество других, осим овдје изложених ерах, било би безполезно бројити.

У вријеме владања Пијастах (Piasts) Пољска се поришћанила около 965 год[ине]. Болеслав Велики 1000 год[ине] би први краљ и осниватељ државе, а посљед-

---

[78] Иза ријечи „ера" Његош је најприје био написао ријеч „индијанска", па је прецртао.

њи од Попиелах (Popiels) насљедник Лехах (Lecheks) би изједен мишима (тако повјестница каже).

Ликург, законодатељ шпартански, рођен 962 год[ине] пр[ије] Хр[иста], бијаше од царске фамилије у Шпарти.

Солон, законодатељ атински и један од седам мударацах, рођен на острву Саламину 638 год[ине] пр[ије] Хр[иста]; његов отац произлазаше од царевах кадрускијех (Cadrus).

Пиндар, књаз поезије лиричѐске (како што је Хомер и Корифеј од поетах епическијех), рођен у Синосефалу, вароши близу Тиве у Беоцији, 520 год[ине] пр[ије] Хр[иста].

Сократ, најславнији филозоф, син Софроније ваја̀теља и мудре Фенарете, рођен у Атини 470 год[ине] пр[ије] Хр[иста].

Сенека, филозоф и воспитатељ Неронов, рођен у Кордуи (Cordoue) у Испанији 2^{e} или 3^{e} год[ине] по Христу.

Korente[?] (Don Juan Antonio), списатељ испански у половину VIII^{га} вијека.

Крезус, син А́лијата, посљедњи и најславнији цар Лидије, рођен о̀коло 591 год[ине] пр[ије] Хр[иста]. Он је своја богатства ископао из горе Тмолуса. Адраст, друг његова сѝна Атиса, убије Атиса нехотице копљем у лову и од жалости се убије на гробу овога царевића. Други му је син глух био. Крезус дава 20 милионах храму оракула Делфа, Жрица, у име оракула, прима златне тигле. Предриче оракул, устима Жрице, побје́ду над Киром завојева̀тељем, но га ово прорицање по́веде ка коначној погибији, коју он и испита од Кира, код Тимбре. Аполон, који овде имаше храм, не спомену се ве́ликога прилога, који бјеше примио од Делфа.

Импер[атор] абисински назива се Grand Negus.

Родоски колос

Овај је колос посвећен (подигнут) био сунцу, (Helios Phebus). Он је уздигнут около 300 год[ине] пр[ије] Хр[иста]. Његова је маса тешка била около 60 хиљадах окаx. Висок је био 70 стопах; мајстор му је био Шарес од Линда (Charès de Linde). 12 год[ина] је грађен. Он је стојао на улазак у пристан; највиши му је брод могао између ногах проћи, али је само 56 годинах стајао и буде оборен потресом. Лежао је повальен 894 године. Када би освојен Родос калифом Османом, овај га калиф продаде једноме чифуту, а овај чифутин однесе га на 980 камиљах.

Највиши је дијамант на свијету Радијаха Матана на Борнео (Radjah de Matan à Bornéo) необдјелан; потеже каратах 367; импер[атора] моңгол[скога] 270, важи либарах 11.723.000; руски потеже 193, [важи] 2.600.000 фран[ака] и пенсију за живота од 96.000 фран[ака]; австријски потеже 139, [важи] 2.600.000 фран[ака]; франц[уски] потеже 136 3/4, [важи] 2.500.000 фр[анака], него још оволико ваља.

Диамант краља од Лахоре назива се по индијански Kohinour (Montagne de lumière).

Нинивија (сто л[ица] царст[ва] асир[скога])

Овај је старински град основао (по причању) Асур, син Сима (de Sem), а Нинус I украсио, који се тамо зацарио 1968 пр[ије] Хр[иста]. Много којешта пишу о Нинивији. . ., него, по прилици, она је заузимала 6 миљах простора, повише но шест путах је већа била од Париза. Житељах је имала около 2 мил[иона] 400 хиљ[ада].

Ниниас, син Нинусов и Семирамиде, зацари се 1874 пр[ије] Хр[иста]. Он проведе свој живот затворивши се у палати са својима женама и евнусима и за његово уједињеније прости га је народ обожавао, као невидимога бога. Овај наличе Сарданапалу (који се зацарио

797 пр[ије] Хр[иста]) и који се сажега на огњу (костру) са својима евнусима, женама и богатством.

Послије је у Нинивији владао *Теглат — Фалазар*, син овога Салманазар. Војске асирске која је обсађивала Јерусалим у рату са Израилтјанима, једну саму ноћ уби ангел господњи 180.000.

Сенахериб цар поврати се у Нинивију устрашен и убију га два сина *Адрамелех* и *Саразар*. *Азар-Хадон*, трећи син погибшега, излази на престол 707 пр[ије] Хр[иста]. *Набополасар* вавилонски (с дружином) покори и разори до основанија Нинивију 625 пр[ије] Хр[иста]; данас се не познаје ђе је била.

Сиазар, цар од Медах.

Жалост (корота)

У старих Јевреjах био је обичај да туже, да се бију по глави, да буцају аљине, да се не мију ни мажу, да[78a] глибави иду, да посипају главу прашином, да не говоре, да посте и једноиче, да загрћу лице; њина је жалост трајала по 7 данах, неке путе и по мјесец, како за Ароном и Мојсеом, неке путе и по 70 данах, како за патријархом Јаковом. Неке су, пак, удовице за живота коротовале, како Јудита и Ана пророчица.

У Египтјанах жене су заборављале стидљивост и љепоту, главе су брљале, прсах одкритих одиле, бијући се у њих. Људи су [се] посипали прашином и кидали косе нијесу, били се у прса, вина пили нијесу, глибаве су аљине носили. Када би умро краљ, народ би аљине избуцао, храмове би затворили, жертвоприношенија и празнике би оставили за 72 дана, људих и женах избрљаних образах (глибом) по 200—300 би тужјели по два пута на дан, хвалећи принца и бројећи му добродјетељи.

У Ликијанах био је обичај за оне који би коротовали да се облаче у женске аљине.

Персијани, међу прочим, стригли су гриве коњима.

[78a] Послије ријечи „да“ Његош је био написао ријеч „ка“, па је прецртао.

Грци су се гребли, стригли и бривали косе, крили се у невиђелицу, посипали се прашином, одили мотајући [се] скоро као луди и пјани. Лакедемоњани су изгубе приватне јуначки сносили; но када би им умро цар, би се без различија искупили, би парали лица иглама за знак преданости и да му овом жертвом души олакшају. Грци, увријеђени жалошћу, богове су кривили, олтаре разурали и арали храмове.

У Риму, у вријеме Републике, носаху жене за короту црно, а носиле су бијело у вријеме империје. Људи су тако исто носили црно, спуштавали косу и браду и остављали златно прстење, чиновници као простаци били обучени. Скраћивало је короту рођење ђетета, чест фамилије, освобођење из робства, свадба и рођење ђетета у близике.

Жалост[79] у Корејах (Corée), у Тонкинах (Tonquin), у Јапонезах, у Мингрелах (Mingreliens), у Индијанацах Сјеверне Америке, чини смијешне обичаје: једни се воздржавају од соитија са својима жен[ама] и ђеца се сматрају, која се овога времена роде безаконом, неки бјеже из кућах по цијеле године и леже на земљу, набљудајући строго воздржаније, неки, пак чине празнике на гробљу умрших, призивајући их да су им у њих удионици, неки крију све оно што је служило мрцу и почитују за немир и за преступленије споменути му име. Има, пак, неких, којима се чини да чествују мртве, када полу наги неко вријеме стоје на његовом гробу.

У Европи је жалост црна аљина знак лишења живота, зато се употребљава боја лишена свијета. У Тураках је боја жалостна сиња и виолетна.

У Францији жалост траје за мужем 1 годину и 6 нећељах, за родитељима 6 мјесецах, толико за супругом својом, за ђедом и бабом 4½ мјесеца, за братом и сестром 2 мјесеца, за стрицем и стрином 3 нећеље, за братучедом 15 дан[а].

Соедин[ени] Штати Амер[ике] жалили су Венијам[ина] Франклина, (који се преставио 17 априла 1790

[79] Његош је био овдје најприје написао ријеч „корота“, па је прецртао.

год.) два мјесеца; за Мирабо[ом] жалила је партија конституц[ионална] три дана. За Вашингтоном је жалост једнака Франклиновој била.

Гробница је Лафаетова почашћена била жалошћу општом добровољном од Американах и Французах.

Придворна је жалост велика од 6—2 мјесеца, а мала од 3 нећеље и 3 дана.

Филип Македонски изиде на престо 460 год[ине] пр[ије] Хр[иста]. Овај је цар хитар и лукав био; његово је мито изштетило и покорило Грчку; он је темељ метнуо величеству својега сина Александра.

Примјечанија је достојна ненавист међу њим и филоз[офом] Демостеном. Он каже: „У сваки град могу утнати магаре натоварено сребром“. Демостен је говорио: „Не слушајте жрице Делфове, али не видите да оне филипизирају“ (philippise), тј. да су подмићене.

Оракул делфински предриче му побједу над Персима. Фил[ип] прије поласка на Персе празднује свадбу шћере Клеопатре с Алекс[андром] царем епирским; сваки град грчки пошаље му депутирце и по круну од злата; но му се ово веселье на погибију обрати: његов гардист по имену Паузаниас (Pausanias), искао је правицу неку (суд) од Филипа и не получи је, ова[j] благородник увријеђен буде овим и међу свима, у скупу, убије Филипа 336 године пре Христа.

Остров Фаро, који се изнио међу два хрта од пристана александрискога, на овоме је острову, по зопо[вије]сти Птоломеја Филаделфа, саградила се најславнија на свијету фењерова кула, 283 год[ине] пр[ије] Хр[иста]. Оградио је Гнидијен сострат. Ово је једно од 7м чудесах свјетскијех. Бјеше висока 1000 лакатах (ово је без сумње умножено), али је потресом срушена.

Опити проповијешћу Теодота од Шио убише Помпеја Ахилас, Септимијус и Салвијус. Ова два посљедња служили су у војску под заповијешћу Помпеја. Септимијус га први удари, па за њим прочи.

Инахус, родом Финикијанин, основатељ царства аргоскога, дође из Египта с једном гомилом пастирах финикијанскијех, египетскијех и арабскијех у Пелопонесу около 2000 год[ине] пр[ије] Хр[иста].

Давид цар и пророк

Рођен у Витлејему 1074 год[ине] пр[ије] Хр[иста]. Кад је био пастир, он је лавовима и мећедима отима своју стоку из устах и побјећава их. Побједитељ Голијата, Херкулеса филистијскога, побједу над Филистијанима помрачи са прељубодјејством с Бетсабеом и са смрћу њенога мужа Урие. Он је написао 150 славних салмах. Живио је 70, а владао 40 годинах.

Хомер

Он је рођен близу Смирне, на бријегу ријеке Мелеса, од Меона и Критејсе. На мрамору пароскоме стоји да је Хомер у цвијету младости био 907 год[ине] пр[ије] Хр[иста], 302 год[ине] по разорењу Троје. Али се ништа о њему чисто не зна одкуда је, но је у басне замотано његово происхожденије и житије.

Le Vladika de Montenegro en présentant ses hommages à Son Altesse, la prie de vouloir bien fixer le jour et l'heure où il aura l'honneur de lui présenter ses complimens.

Vienne, le 18 juin 1851.

Књазу Шварценбергу.

Потоп Ноjев би године 2344, а по другима 3308 пр[ије] Хр[иста]. Ноје, кад је уљега у ковчег, имао је 600 годинах; уљезе послије 7 данах у второме мјесецу, 7[га] числа. Океани прећоше бретове, водопади заjечаше с небесах, дажда находи 40 данах и 40 ноћих. Вода се диже над горама 15 лакатах, вода расте 150 данах. 7[га] мјесеца 17го числа почину ковчег на Арарату; вода све спличаваше до десетога мјесеца: 1[га] числа виђеше врхове планинах, 40 данах послије отвори Ноје прозоре

од ковчега, пушта врана, он не дође, чека воду док пресуши; голубица једном дође, не имајући ђе починути; пушти је другом послије 7м данах, доноси гранчицу од маслине, а трећом се ни она не враћа. Послије године странствовања, 1га числа, 7м данах послије голубице земља би суха, 27га второга мјесеца земља бјеше суха и Ноје с повељенијем божијем изиде из ковчега, направи олтар и даде чисту жертву од животнијех Богу.

Бог му рече да већ потопа неће бити и даде дугу у облаке, знак сојуза међу њим и људима. Ноје, када је изиша из ковчега, имаше троје ђеце, посвети себе на обработивање земље и посади лозу.

2и потоп вселенски

По споменицима халдејскима потоп, по причању светоме жрецах халдејских, потоп вселенски, у једно веома удаљено вријеме. Ево текст Александра полихистора (сабиратеља времена Силина) о овоме потопу:

„Под Ксизуструсом, 10м царем вавилонским, би овај потоп... Сатурн му каза у сну да ће народ од потопа погинути, него да узме са собом писанија од почетка средине и конца свијех стварих, да их закопа у град сунчани Сиспарис, да гради брод да се спасава у њему са сродницима и пријатељима. Ксизуструс брод огради, 5 дуг, а 2 широк стадије (стадија 600 кроках). Пошто све приправи, собра породе животне, пита Сатурна: „Куда ћу бродити?“ Овај му одговори: „К боговима“. Пошто вода неста, брод им се нађе на гору Коркуру (у Арменију). Ксизуструс провали брод, изиде са женом, са шћером и са крмаром, благосиљаше земљу, направи олтар, скри се самочетврти; већ га нико на земљу не виђе. Они што бјеху остали у броду, зваху га иза свега гласа, но им само један глас одговори и нареди на божност и пр., и пр. и пр., придодајући да им се треба вратити у Вавилон, (по наредби судбине)[80] и извадите писма у земљу закопата у Сиспарису, да их сообштите људима“. Они пођу и саберу се у Вавилон, из-

[80] Послије ријечи „судбине“ Његош је био написао ријечи „и изидоше“, па их је прецртао.

ваде писма из земље; људи направе градове и богомоље (temples) и поправе Вавилон. Комади (каже) од истога брода налазе се и до данас на гори Коркури и богобојазници узимају по мали комадић од истога брода, те их носе уза себе за запис од мађијах (talismans).

3ᵉ потоп

Преданија египет[ска] и сиријаска. Солон, запитивајући њине жреце о стародревности, одговоре му: „У неко продуженије времена потоп, послани с неба, промијени лице земно; род је људски на различите начине гинуо; ево ражта новоме нараштају људскоме не достаје спомениках и познанија временах старијех. У вријеме потопа, по жрец[у] египет[скому], Атлантиде су насилно одпале од Африке.

4ᵉ потоп

Преданија индијанска и китајска

По књигама индијан[ским] прво покољеније људско истријебљено је потопом, у њиним књигама пише да је био и да ће бити. Њихов потоп наличи на описани Мојсејом; Сатиаврат (Satyavrata) игра исту ролу Ноjеву; он се спасао са седам парах светијех. У Јапону светкују потоп, Перуна (Péroun). У јужноме Китају славе истога Перуна са светим сводом. У историји китајској потоп, под Јао (Yao), славан је. Шу-Кинг (Chouking), једна најдостовјернија књига, каже да се тада вода до неба дизала.

5ᵉ потоп

У Грках спомињу потоп Ожижеса и Девкалиона: Ожижесов 1832 год[ине], а Девкалионов около 1620 год[ине] пр[ије] Хр[иста]. Ожижес је био цар Атике. Девкалион је био син Прометеја, цара тесалијскога. Он се са својом женом Пиром у лађицу од потопа спасао. Пошто неста вода, лађица је починула на Парнасу. По предсказанију оракула они покрију навјесом (voile) лица и почну бацати камење преко себе идући: каме-

ње Девкалионово бјеше више, од њега су људи, а од Пирина жене, и овако, стварајући људе изнова, населе земљу.

Приповиједају стари да је проузроковало један потоп кад је прска Босфор и Хелеспонт.

Денис, у старо доба тиран сиракуски; овај је и стихове писао и ко му их не би хвалио, одма би га затворио у тавницу.

Зенон филозоф, рођен у Цитиуму на остр[ву] Ципру год[ине] пр[ије] Хр[иста] 340. Он је био син богатога трговца; сам предузме трговину и изгуби (банкр[о]т[ира]). Пође у Атину и нагоном уљезе у једну књигопродавницу и у њој случајно нађе записке (memoires) Ксенофонтове о Сократу. Оне га к науки подстрекну, те он у Атину оснује училиште стоическо. (Stoa грч[ески] значи галареа). Он је почетак стоицизма. Овај је мудрољубац постављен више човјечества због свога здравога расудка и чистога морала.

Б[огиња] Изис

Изис је била шћер Реина (de Rhé), а жена Озирисова. Она је мјесец, а Озирис сунце. Она је сунце, мјесец, дванаест знаковах зодиака, све скупа.[81] Она каже: „Ја сам природа, мати свијех ствариx, госпођа стихијах, почетак вјековах, царица боговах и богињах и владалица душах усобшијех; ја управљам височеством небесах, здравим вјетровима морскима и тишином жалостнога пакла“, etc., etc., etc.. Представљају је ђе држи у рукама бич и магическу шибику; представљају је у лава сајединьенога са тијелом женским etc., etc., etc. Њој је храм уздига Тантирис (de Tentyris) у вријеме обсаде тројанске. Изис је тројица, божество вселене. Она има храм у Саису (Saïs), на којему овај натпис стоји: Je suis tout ce qui a été, ce qui est et ce qui sera, et nul mortel n'a encore levé mon voile.

---

[81] Послије ријечи „скупа“ Његош је био написао ријечи „она каже“, па их је прецртао, и опет исто написао.

С највишом су славом годишњи праздник њој светковали у Тиву Египет. (Thebes). Кумире су тамо носили, цвијећа, сваке мирисе. Музика је свирала и пјесне су се појале etc., etc., etc.

La douceur de l'haleine de cette déesse surpassait tous le[s] parfums de l' Arabie heureuse.

На једној бронзи Изис претстављају (Isis infernale) као фурију грчку, ђе је су двије[82] змије украсила (coiffée) главу.

Њу су и Финикијани и Јевреји обожавали.

Chi-hoang-ti

(Ши-хоанг-ти). Овај је Китај, који је до њега био на комате, сјединио. Он исти 247 год[ине] пр[ије] Хр[иста] сагради велики китајски зид. Садашњи Импер[атор] китајски зове се Mian Ching (Миан Чинг), а када ступи на престол, добије име Tao-Kouang (Tao Куанг), тј. splendeur de la raison.

Paou-Che (Пау Ше) 1100 год[ине] пр[ије] Хр[иста] изнаша је азбуку (писмена) китајску.

Choo-moo, (шоо-моо) значи китајски yeux du livre.

Yin, човјек, yin yin, људи

ин — ин ин —

go gai (го га), ја љубим.

Перзеполь

Не зна се ко га је основа — Кир,[83] Камбиз или Дарии и Ксерс. Краљеви су персијански при излазку на престол у овај град одили да се облаче у аљину Кирову. У опредијељено вријеме овде су ходили да дају жертве сјајне на врх планинах, а послије њине смрти у њ су остављали своје аљине и своје богатство. Славну палату Ксерсову у овоме граду из освете уништожи Александар.

---

[82] Послије ријечи „двије“ Његош је био написао ријеч „главе“, па је прецртао.

[83] Послије ријечи „Кир“ Његош је био написао ријеч „али“, па је прецртао.

Покајнице и мртачка трпеза у старијех Грках, Римјанах (и Јевреjах).

Repas funéraire. Трпеза покајничка у Грках и Римјанах.

Они су трпезе чинили у куће и на гробје, у куће сродници и пријатељи, а на гробје прочи. Ове су трпезе чињене за скитајуће се душе. Они су вјеровали да богиња *Тривија*, њина путеводительница, на тој вечери ноћно присудствује.

У Јевреjах је исто био обичај да на гробје једу.

Тобија увјештава својега сина да једе његов хлеб на гробу мртвога (али не с безбожницима), а пророк *Варух* каже: „Rugiunt autem clamantes contra deos suos, sicut in caenâ mortui.“ Ричу такођер викачи противу боговах својијех, као за вечером мртвијех.

Cheops (Шеопс) бијаше краљ Егип[та] 1178 год[ине] пр[ије] Хр[иста]. Он је велику пирамиду за своју гробницу возви[сио]. Прије њега су владали добри краљеви и називали су се rois du peuple obeissant. Шеопс је био тирјанин, безбожник; храмове је затворио, жертве прекратио, добра свештеническа узео; он је најсветије законе природе погазио, разтливши своју шћер.

Roustam ou Rostam. Он [је] био син Залов (Zal) књаз седжистански (du Sedjistan). По њинима раскази-ма он је дуго живио. Ово је Херкул персијански.

Мјесец је Пекинг горио, када га је Чингис-хан запалио.

Јулијан (граф), губернатор од Цеуте, навео је Море на Испанију, зато што му је Родриг посљедњи краљ визиготски, обезчестио шћер Кабу (Caba) или Флорин-ду (исто).

Тамрлан је себе називао: se heb kéran, maître du monde.

Мула (muley), тур[ски] значи maître, шериф (noble) се само назива ко произлази од Фатиме (шћере пор[окове], јединице пророкове, тј. ко произлази од пророка, бива).

Инглез Андерсон, слијеп, писао је о цвјетовима и звијездама.

Француз Сабуре, рођен глухонијемим, научио је 7 восточ[них] језиках и предавао их је.

1496 года монах шпањолски, *Роман Пан*, донио је духан из остр[ва] Табаго у Европу.

Lever à cinq, diner à neuf, souper à cinq, coucher à neuf, font vivre d'ans nonante — neuf. Одпри[је]да су Французи сљедовали овоме.

14[га] марта 1844 год[ине]. Појавише се звоници млетачки како гиганти газећи по мору. (Плетеница од дима и плетеница од пароходни колах, преко мора, прва црна и жалостна, а посљедња сребрна (весела, кипећа).

Локанда у којој смо били у Млетке зове се: *Lione bianco* на Великоме Каналу.

Живописац *Скјавони*, отац, син му и унука; ово су творци нимфах, но је биједа што само на картинама и идеално под њин кров обитавају.

115 дуждах било је свега у Млеткама; први је био *Паулолушио Анафесто*, а посљедњи *Лудовико Манин*, њина се влада укинула 1797 год[ине] 12[га] маја.

Марино Фаљиери (дужд) којему су одсјекли главу 1354 год[ине] на главне љествице пред палатом, зато што је овај охтио да уништожи републ[ичко] правл[ење], други пак кажу да је био жертва интригах и лаже.

Његова портрета не има, но мјесто његово црна завјеса покријева.

Мој улазак у палату и примјечаније на статуе и образе од мрамора: импер[атор] рим[ски] *Трајан* без носа, црнога образа; импер[атор] *Калигула* лежи жалостно при зиду; грабљиви *Парис* ћути забленут у ћошак без пô носа; *Јупитер* без очих; *Минерва*, с великом капом, мрачнога и наруженога вида; опет импер[атор] *Трајан* без очих; *Улис* сломјених ногах; *Траг[едија]* и *Комед[ија]*, двије статуе, с вратах свет[ог] Јоан[а] од Акре, мрачне и покрите прашином; *Траг[едија]* носи главу мртву обезображену у руке; *Цибела*, сломјене круне; *Минерва* сломјене капе и наружена, предсједательствује овоме жалостноме собранију боговах и полубоговах, у великој жалостној зали.

Празна мјеста за портрете дуждевах.

Када су салон градили, тринаест су мјестах за портрете одвише направили.

(Ум за море, а сјекира за врат).

La fenestra magiore di Palazzo с њега је лијеп поглед к мору и на пјацу dei schiavoni.

Ponte dei suspiri, подобан превозу чрез *Ахерон*.

Двије картине однесене Французима из оне одаје у коју је на смрт био осуђен дужд *Марино Фаљиери*.

Мрачне клијети ђе су давили и мучили преступнике. (Ово им славу мрачи).

Венеција се види са звоника свет[ог] Марка као гомила црних клијетаках, избачених буром у морске лужине; оданде човјек види какву је жалостну кабаницу облачила.

Жалостни палац *Ман Фринов*, у њему картине: *Херкулов* бој и побједа над седмоглавим чудовиштем, рукодјелије *Франческа Маћиомо* 1793 год[ине], игра на музику Аполона и Пана, а суде ју каква је *Мида* и *Тимоло*. Картина: „Бјежање од потопа у ковчег *Нојев*“: бјежи све ухиљено и устрашено од воде *пар* и *пар*; копија с дјела *Рафаел[ова]*; картина: „*Антонија Оризона*“, која се зове *Карита романа*.[84] На овој картини дојди шћер оца осуђенога да глађу у тавници умре.

---

[84] Иза ријечи „Карита романа“ на сљедећој страници при врху, у лијевом углу, стоји оловком написано: „taurobole“. Та је ријеч мастилом заокружена.

Куће венец[ијанске] не имају домаћих (газдах), него су из њих утекли, а остале куће пусте, те се руше и падају. Гондуле, као траурни гробови. Смијешна вкуса! Млетке су као да их је волкан својим дихањем запахнуо.

Балкон од куда је Наполеон гледа трку гондулах *(regata)*.

У Венецији имаде до 130 островах, 306 мостовах Ponte-rialto дуг је 187 ногах, а широк 43.

Колонија азијатска, коју је довео Тројанац Антенор, населила је и оградила Венецију (si dice).

Nell' antiche prigioni degl'inquisitori di stato delle pozzi nel palazzo ex ducale in Venzia ritrovasi le segventi iscrizioni.

Nella prigion № V al piano terreno.

Nella prigione N VIIII al piano terreno.

Non ti fidar d'alcuno, pensa e taci se finger vuoi dei spioni, insidie e laci, il pentirti, il pentirti nulla giova, ma ben del valor tuo fu vera prova.

De[85] chi me fida, guardami Iddio! de chi io me fido, me guarderò io; W. la S-ta C-sa K-ca R-na.

Io Francesco Abiot Marco.

Хоанг, једанаести импер[атор] китајски, 2000 годинах прије Христа оградио је велики зид китајски, који је дуг 300 миљах њемачких. За пет годинах га је градио. На њ су работали од цијела његова народа 3 душе од 10.

Зид је *вавилонски* висок био 200,[86] а широк 16 лакатах, имаше 250 табањах, а 100 бронзових вратах; у околности пак 360 стадијах[87] (стадија по 600 кроках). Основатељ њен Нимврод.

---

[85] Послије ријечи „de", Његош је био написао ријеч „qui", па је прецртао.

[86] Послије броја „200" Његош је био написао ријеч „лакатах", па је прецртао.

[87] Послије ријечи „стадијах" Његош је био написао „стадија по 600", па је то прецртао.

Камбиз, цар (re) персиски, погибе у *Сахари* су 50.000 своје војске.

Источник *сунчани la fonta del sole.*

Алекс[андар] Вел[ики] говораше: „*Cratere* ama il re, ma *Efestione* ama Alessandro“.

Евростат запалио је храм *Дијанин* у Ефесу; а *Динократ* га је изнова сазидао; овај је прото поставио темељ Александрији на ушћу *Нила.*

Граникo ријека.

Исо (град).

Арбела 300.000 Персах паде један дан; прије боја[88] виђаше [се] мјесец вас црвен (крвав).

Перзепољ. Главни перс[иски] град нађе Алекс[андар] 500.000 таланат[а]. И наговорен од наложн[ице] *Таиде* запали својом руком у истоме граду *палату Ксерксову.*

Бесо. Ово је издајник и убивалица *Дарије*в. Илуминација Алекс[андру] учињена при улазку у Вавилонију. Алекс[андар] пошаље из Индије својему губернат[ору] *Леониду* 500 центи *тамјана* и 100 центи *смирне,* да унапријед не буде тврдица к боговима. Они су два заједно и учили.

Калан. Болестан волû се би спалити, него у руке медигу уљести. Част му чини Алекс[андар]. Обећања круне ко више попије. Прамак доби круну, но ју животом плати: црче од пића послије 41[e] чаше, а најпослије од Херкулове, која је примала 6 ботиљах. Испивши ово, Алекс[андар] добије грозницу и умре. Архитект *Стасикрат* предлаже Алекс[андру] да му од горе Атоса направи монумент.

---

[88] Послије ријечи „боја“ Његош је био написао ријечи „види се“, па их је прецртао.

Сизигамби, мати Даријева, која је толико несреће претрпила и којој су 80 братах од *ока* погинули, уморила се глађу од жалости за Алекс[андром]. (На ово се види како ју је држа).

Побиједи Алекс[андар] лафа из шумах бацарских који је страшан био.

У баталији код *Граника* умало није непријатељ *Розатио* убио Алекс[андра] са сјекиром, но га заштити *Клит*, али му дивна захвала од Алекс[андра] би.

Свет[и] Марко млетачки почео се градити 976, свршен 1071. Грађен по стилу греческо-арабскоме, дуг је 76, а широк 51 метар; има 500 *колонах* мраморнијех.

Манастир Свет[е] Марије од Фраро, данашња Млет[ачка] архива, која броји до 300 салах у којима има комадах папира 10,562.115, без многобројнијех свезаках (cahiers).

Св[ети] Петар у Риму почет је градити се 1506 год[ине] под вторим Јулијаном папом; градио се више од 100 год[ина]. Висок је 487 стопах, дугачак 666, широк 284. Има 129 олтарах; над главним олтаром ће почивају мошти св[етога] апост[ола] Петра, вазда горе 112 канђелах.

Црква свет[ог] Амброзија у Милану има 4.500 колонах од мрамора. Висока је 108, дугачка 147, а широка 66 метарах. Импер[атор] Јосиф II кад је ову цркву видио од удивљенија је викнуо: „C'est une montagne d'or métamorphosée en marbre".

Michel-Ange Buonarotti произлази од старе фамилије Каноса (de Canossa), рођени у кастелу Капресу, у предјелу Ареца, 6га марта 1474 год[ине]. Главу овога славнога мужа троструки вијенац круни, тј. (sculpteur) вајатеља, питура и архитекта.

Tiziano Vecelli (Titien) рођени у Пиеву од Кадоре 1477 год[ине] или 1480. Славни питур и најславнији колорист од Италије.

Рафаел Санцио рођени у Урбино у области римској, међу 1483 год[ине] и 1520. Овај најславнији питур само је 14 годинах живио.

Colisée (од Coloseo — колос). Амфитеатар у Риму, којега је основао Веспасијан около 40 год[ина] послије Христа, а свршио његов син Тит. Окружност је његова 840½ лакатах, а висина 78½. Овде су се били мачебојци и дивљи звјерови. У њему су празанства трајала по стотину данах. У продужењу једнога праздника вићало се ће падну по пет хиљадах дивљи звјеровах и велико число мачебојацах. У њему је могло стати више од стотине хиљадах душах и сјећети, заклоњени платном од сунца и времена.

Помпејев театар у Риму може (могаше) смјестити у себи четрдесет хиљадах душах.

У Турину је мост на ријеци Дори дугачак 43 метра и 2 подланице, а широк 12 метар[а] и по и подланицу; ово је једно окно (арка).

У Англији, у град Доуле, у гвоздени завод господ[ина] *Хеста*, јест највиши маљ и наковања; маљ тежи 120 центи, а наковања 720 центи.

Банкир *Саламанка* у Шпанију је Родшильд. Он држи со[89] под ћесим и 15.000 жбирах има на своју службу. Он дочекује краљицу у театар и сваки ће му пут њен долазак стати до 8.000 руб[аља] сребр[них].

Јован Процида из Салерне, отац је Цицилијанског вечера у Неапољу, ће су сви Французи потучени.

---

[89] Иза ријечи „со“ Његош је био написао ријеч „на“, па је прецртао.

Звоник од Собора стразбургскога у којему је сахат који представља движења планетне системе, јест највисочији на свијету (послије с[ветога] Петра у Риму), висок је 445 ногах или 222½. С[ветога] Петра је височији 11 лакатах, а Стефанов је у Бечу 434 ноге висок, а Светога Марка у Венецији звоник висок је 334 ноге.

Пирамиде египетске највисочије су послије св[етог] Петра у Риму.

Св[ети] Павле у Лондону висок је 330 ногах.

Nicolo Giurovich di Antonio[90] Galaz.

Једнака је судбина постигла Содом, Гомор, Адаму, Зебоим и Зоар у раздољу Сидима.

Don Juan Manoel de Rosas, предсједатељ конфедерације арђетинске, на просторе код ријеке Ла Плате има својих стадах до 300.000 главах.

Магелан је први 1520 учинио путешест[в]ије около земље, а Драка друго.

1558 магнетна игла.
Прве газете у Венецију 1563.
1582 Грегориј XIII, папа, календароуредник.
Биљард 1618.
Прва кафа у Венецији 1642.
1638 Дребел изобрјетава термометр.
1643 Торичелио барометр.
Исте год[ине] изобретена нова Холандија.
1686 изнађена електрика у Магдебургу.
Невтон (Њутон) 1646.

Scadetabad le séjour du bonheur палата шаха персискога. Aïnehkhané (palais de grace).

---

[90] Иза ријечи „Antonio“ била је написана ријеч „in“, па је прецртана.

Свет[и] Марко млетачки дуг је око 80 лакатах, а око 60 лаката широк.

1633, 23 јунија, Гал[илео] ди Галилеи из Пизе, („E pur si muove!“) открио је теченије земље. Etc., etc., etc. Његово је основаније данашња физика и астрономија.

Сафо, вел[ика] поеткиња, рођена у Грчкој на острову Лезбосу 600 год[ине] пред рож[денијем] Христовим. Послије оконча свој живот скочивши са *Леукадиске* литице у море (Средиз[емно]), јербо је није ктио љубити младић *Фаон*, којега је она љубила. Али је Фаон осветио *Алцеуса*, вел[иког] лирич[еског] поету, који је зафајду Сафу љубио, али она њега не.

Комод, римски мачеиосец, на јав[н]оме[91] позоришту у Риму уби једним ударом копља Елона, ипопотама (hippopotame) и ти[г]ра исти дан.

Доми[ци]ан (Domitien) дава ова позоришта. Чудо су слонови на овима позориштима представљали. На пр[имјер] би се по четири саставили, те би петога носили, би јели како људи са златнијех и сребрних пљатах, би се примали уз два или један коноп ка и мрнари.

Велики амфитеатр у Верону оградио је имп[ера-гор] Август. Његов је диаметр: велики 237 лакатах, мањи 190 лакатах. Висок је 47½ лак[ата]. Фасад му је из три реда арках, а у сваки их је ред по 72 арке.

Кекропс Египтјанин основао је Атину 1582 год[ине] пр[ије] рожд[ества] Христова и прије се звала Кекропија.

---

[91] Послије ријечи „јавноме“ Његош је био написао ријеч „попришту“, па је прецртао и изнад ње написао ријеч „позоришту“.

[92] . . . nivteshutan. . . [93] e ha[1]tungs — vergnügt seyn.

Гаманкебевоносен. . .а шиингалогонба.

J. d'Endrino M., vice console greco.

Faire tourner [le tamis].

Врачарит са ситом за открити крађу.

ПАРИС И ХЕЛЕНА
или
НОЋ СКУПЉА ВИЈЕКА

La douceur de l'haleine de cette déesse surpassait tous les parfums de l'Arabie heureuse.

Isis

Плава луна, ведрим зраком у прелести дивно тече
Испод поља' зв'језданије' у пролећњу тиху вече,
Сипље зраке магическе, чувства тајна нека буди,
Те смртника жедни поглед у дражести слаткој блуди.
Над њом зв'језде ројевима брилијантна кола воде,
Под њом капље ројевима зажижу се роене воде;
На грм славуј усамљени армоничку пјесну поје,
Мушице се огњевите ка' комете мале роје.
Ја[94] замишљен пред шатором на шарени ћилим сједим[95]
И с погледом внимателним сву дивоту ову гледим.[96]

---

[92] Посљедњи лист Његошеве „Биљежнице“ увелико је оштећен.

[93] Тамо гдје смо ставили три тачке текст је сасвим уништен.

[94] Друга особа прецртала је мастилом ријеч „ја“ и мјесто тога написала ријеч „он“.

[95] Друга рука је у ријечи „сједим“ прецртала слово „м“.

[96] У ријечи „гледим“ друга је рука прецртала слово „м“.

Чувства су ми[97] сад трејазна, а мисли се разлетиле;
Красота ми[98] ова божа развијала умне силе.
Него опет к себе[99] дођи, у ништаво људско стање,
Ал' лишено свога трона божество сам[100] неко мање;
Пред чувствијем неким слатким ход Дијанин величави
Душу ми[101] је напојио — све њен в'јенац гледам[102] плави.
О насљедство идејално, ти нам гојиш бесмртије,
Те са небом душа људска има своје сношеније!
Слух и душа у надежди пли[ју]ћи танко пазе
На ливади движенија, до њих хитро сви долазе!
Разпрсне ли пупуљ цв'јетни али[103] кане роса с струка,
Све то остром слуху грми, код мене[104] је страшна хука;
Затрепте ли тице крила у бусењу густе траве,
Стрецања ме[105] рајска тресу, а витлења муче главе.
Тренућ ми[106] је сваки сахат, моје[107] време сад не иде;
Силе су ми[108] на опазу, очи бјеже свуд да виде!
Док ево ти дивне виле лаким кроком ће ми[109] лети —
Завид'те ми,[110] сви бесмртни, на тренутак овај свети.
Ход је вилин много дични но Аврорин када шеће,
Од сребрног свога прага над прољећем кад се креће.
Зрак је виле младолике тако красан ка' Атине, (Паладе),
Огледало и мазање презиру јој черте фине.

---

[97] Ријеч „ми" друга је рука преправила у ријеч „му".

[98] Ријеч „ми" друга је рука преправила у ријеч „му".

[99] Ријеч „себе" друга је рука преправила у ријеч „себи".

[100] Друга рука је од ријечи „сам" направила ријеч „си".

[101] Ријеч „ми" друга је рука преправила у ријеч „му".

[102] У ријечи „гледам" друга је рука прецртала слово „м".

[103] Његош је овдје најприје био написао „пад.", па је то прецртао.

[104] Друга је рука ријеч „мене" преправила у ријеч „њега".

[105] Ријеч „ме" друга је рука преправила у ријеч „га".

[106] Друга рука је ријеч „ми" преправила у ријеч „му".

[107] Друга рука је прецртала ријеч „моје", и изнад ње написала ријечи „но му".

[108] Ријеч „ми" друга је рука преправила у ријеч „му".

[109] Друга рука је ријеч „ми" преправила у ријеч „му".

[110] Ријеч „ми" друга је рука преправила у ријеч „му".

Устав', луно, б'јела кола, продужи ми[111] часе миле
Кад су сунце над Инопом уставити могле виле.
Прелестницу како видим[112] загрлим[113] је[114] ка' Бог вели,
Уведем[115] је под шатором к испуњењу светој жељи.[116]
Под зракама красне луне, при свјећици запаљеној,
Пламена се споји душа ка душици разкаљеној,
И целиви божествени душу с душом драгом слију.
Ах, целиви, божа мана — све прелести рајске лију
Цјелителни балсам свети, најмирисни аромати
Што је небо земљи дало на устне јој стах[117] сисати.
Совршенство творенија, таинствене силе боже,
Ништа љепше, нит' је када, нити од ње створит може.
Малена јој уста слатка, а ангелски образчићи,
Од тисуће што чувствујем[118] једну не знам[119] сада рећи.
Сњежана јој прса кругла, а стрецају светим пламом,
Дв'је слонове јабучице на њих дубе слатком мамом;
Црна коса на валове низ рајске се игра груди.
О дивото! Чудо смртни ере сада не полуди!
Б'јела прса гордија су под црнијем валовима
Но планина гордељива под вјечнијем сњеговима
На излазак кад је сунца са равнине цв'јетне гледим,[120]
Кроз мрежицу танке магле величину кад јој сл'једим.[121]
Играм[122] јој се с јабукама, два свијета срећна важе,

---

[111] Друга рука је ријеч „ми" преправила у ријеч „му".

[112] У ријечи „видим" друга рука је прецртала слово „м".

[113] Друга рука је у ријечи „загрлим" прецртала слово „м".

[114] Послије ријечи „је" Његош је био написао ријечи „Боже вељи", па их је прецртао.

[115] У ријечи „уведем" друга је рука прецртала слово „м".

[116] Ријечи „испуњењу светој жељи" друга је рука прецртала и изнад њих написала „као што му срце жели".

[117] У ријечи „стах" друга је рука прецртала слово „х".

[118] У ријечи „чувствујем" друга је рука прецртала слово „м" и написала „он ни".

[119] У ријечи „знам" друга је рука прецртала слов „м" и ријеч „сада".

[120] У ријечи „гледим" друга је рука прецртала слово „м".

[121] Друга је рука у ријечи „сл'једим" прецртала слово „м".

[122] У ријечи „играм" друга је рука прецртала слово „м".

К восхиштењу бесмртноме лишеника среће драже;
Зној лагани с њеном косом с занешене тарем[123] главе.
Друге среће, мало важне, за њу би да' и све славе.
Не мичу се уста с устах, целив један ноћи ц'јеле.
Још се ситан не наљубих[124] владалице вила' б'јеле;
Свезала се два погледа магическом слатком силом,
Као сунце с својим ликом када лети над пучином.
Луна бјежи с хоризонта и уступа Фебу владу,
Тад[125] из вида[126] ја изгубим[127] дивотницу своју младу!

БИБЛИОТЕКА
МАТИЦЕ СРПСКЕ

---

[123] У ријечи „тарем" друга је рука прецртала слово „м".

[124] Друга рука је у ријечи „наљубих" прецртала слово „х".

[125] Иза ријечи „тад" Његош је био написао ријеч „те" па је прецртао.

[126] Друга је рука иза ријечи „вида" написала ријеч „он".

[127] У ријечи „изгубим" друга је рука прецртала слово „м".

РЈЕЧНИК

СТРАНИХ И МАЊЕ ПОЗНАТИХ РИЈЕЧИ

Адски, паклени
али, или
антикамара, претсобље
арк, свод, лук

Батаља, битка
безполезно, непотребно, бескорисно
безчислени, безбројан, небројен
битије, постојање, живот
благоразумије, памет, разум, разборитост
ботиља, боца, флаша
буцати, цијепати

Вајатељ, вајар
величествен, величанствен
виолетан, тна, љубичаста
вјеси, вага, теразије
внимателни, пажљиви
возвисити, узвисити, уздићи, подићи
возвишавати, уздизати, величати, славити
воздржаније, уздржљивост
возторжествовати, побиједити, ликовати
волна, талас, вал
восточни, источни
восхишченије, усхићење, занос
врачарити, врачати
вселенски, васељенски, свемирски
втори, други

Газета, новина
глибав, прљав
гондула, плитка лађица

Дажд, киша
движеније, движење, кретање, покрет
двизати се, кретати се
диханије, дах
дјествије, дјејство, дјеловање
добродјетељ, врлина
дражест, драж

Жертвоприношеније, приношење жртве
житије, живот
жрец, многобожачки свештеник

Зала, сала
затмјеније, помрачење
зачало, почетак, зачеће
зенит, највиша тачка на небу, врхунац нечега
зефир, повјетарац, вјетрић

Изнађен, пронађен
изобрјетавати, пронаћи
Испанија, Шпанија
испански, шпански
источник, извор
Исход, друга књига Мојсијева у којој се описује излазак Израиљаца из Мисира (Библија)

Јелинически, јелински, хеленски, старогрчки

Како, мјесто као
калиф, титула исламских владара
картина, слика
кастело, градић
качество, својство, каквоћа
клафтер, стара њемачка и аустриска мјера за дужину = 6 стопа = приближно 1 м. 90 цм. (1 м. 8965)
клијет, ћелија, собица
клијетак, ћелијица
колона, стуб
колорист, сликар, који слика лијепим свјежим бојама
костер, ватра, ломача
коловрат, ковитлац, вртлог
кристалан, који има својство кристала; савршено бистар, провидан, чист
ктио, хтио
кулак, песница
кумир, идол, кип многобожачког божанства

Лакат, стара мјера за дужину = различито у разним крајевима: млетачки лакат 58 цм., мали дубровачки лакат 51 цм., велики дубровачки лакат 68 цм., бечки лакат приближно 78 цм., у Црној Гори 71 цм. или 71 цм. 1 мм.
либра, ливра, фунта
лира, најстарији музички инструменат код старих Грка, символ лирскога пјесништва
локанда, гостионица
лужина, мочвара, бара
луна, мјесец
луча, зрак, свјетлост
лучезрачни, који зрачи, сјајан, блистав

Љеточисленије, ера, рачунање времена, начин рачунања времена од неког знатног догађаја

Магически, чаробан,
мачебојац, гладијатор, борац у арени
медиг, љекар
мир, мн. *мирови*, свијет
миријаде, неизбројно мноштво
мједни, бакарни
монумент, споменик
муза, мн. *музе*, богиње и заштитнице учености и лијепих вјештина, нарочито пјесништва и музике

Набљудајући, пазећи
набљудатељ, посматрач, чувар
навјес, вео, копрена
надир, тачка која лежи супротно од зенита, а налази се на доњој невидљивој половини небесног свода
намјереније, намјерење, намјера
ненавист, мржња
ништожност, ништавност, незнатност

Обезображен, унакажен, нагрђен
обезстрвити, обестрвити, чинити да нешто нестане без трага
облук, лук
обработаване, обрада
образи, ликови, слике
одприда, одраније
окончати, завршити
охтјети, хтјети
окружност, обим
опит, потстакнут, занесен
оракул, пророк

·ризонт, видик, обзор
освобожденије, ослобођење
основаније, темељ, основа

П*алац*, двор
паметник, споменик
пир, гозба
питати се, хранити се
питур, сликар
пишта, храна, јело
пљат, тањир
повељеније, заповијест
подланица, мјера дужине која одговара ширини длана (стиснутих прста, од палца до малог прста)
подстреканија, потстицање
поетически, пјеснички
поеткиња, пјесникиња
полихистор, познавалац многих наука
полус, пол земни, стожер, осовина
получити, добити, примити
полушар, полулопта
пољус, в. полус
попеченије, брига, старање
постројеније, подизање, грађење
потезати, вриједјети
празанство, празновање, светковина
предрицати, претсказати, прорицати
предсказаније, прорицање, пророчанство
предчувствије, предосјећај
прелест, љепота, дивота, бајност, чар
прелестница, љепотица
прељубодјејство, прељуба
преступленије, преступ, кривица, гријех
придворни, а, дворски, а
прије. прије
примјечаније, напомена, примједба
произведеније, производ, творевина
произнети, изговорити, изрећи
произрастјеније, растиње
происхожденије, поријекло
проникнути, обухватити, продријети
просвјештеније, просвијећеност, просвјета, просвјећивање
протопоставити, први поставити
прочи, остали, други
путеводителница, путовођа
пучина, бездан, морска пучина

Р*авновјесије*, равнотежа
равноденствије, равнодневица

разказ, причање
разтлити, силовати, моралца покварити
разумителни, разумљиви
разсудак, расуђивање, разум
рукодјелије, рукотворина

С*арук*, фина тканина којом муслимани обавијају капу, чалма
свеславије, свеславље
свјетило, зубља, луча, свјетлост
сијатељ, сијач
сињ, а, плав, а
сјејатељ, в. сијатель
слово, ријеч
смјета, број, рачун, прорачун
сношеније, веза, додир
собор, катедрала, саборна црква
собраније, скуп, збор
сожижати, сагоријевати
соитије, полни однос
сојуз, савез
сокровишшница, ризница
сокрушеније, рушење, уништавање
сообразими, замишљени
сочињено, састављено, створено
стоическо, стоичко
су, са
сунцестајаније, дугодневица, љетња повратна тачка (љетњи солстиције-солстицијум) кад сунце достиже свој највиши положај изнад екватора

Т*абља*, кула
твореније, створење, биће
театар, позориште
теченије, кретање
тигла, цријеп
тиквина, велика тиква
тмаст, тама
траурни, жалосни

Ћ*есим*, закуп

У*бивалац*, убица
увјештавати, савјетовати, упућивати
угљекислоћа, угљеник, угљена кисјелина
удивленије, дивљење
уништожениje, уништење
уничтожити, уништити
ураган, оркан, бура, вихор

уједињеније, удаљено мјесто, усамљеност
усобши, преминули, умрли
ухиљен, утучен, тужан
училиште, школа
ушикати, ушушкати, успавати

Ф*асад*, предња страна, главни изглед, лице грађевине

Х*ранилиште*, заштита, скровиште

Ц*ент*, јединица за мјерење тежине од 100 фунти = 50 кгр
цјелителни, љековити

Ч*аст*, дио
частица, честица, дјелић
человјечество, човјечанство
череп, лобања
число, број
чувство, осјећај
чувствованије, осјећање
чувствовати, осјећати

Ш*ар*, лопта, кугла, земни шар
шибика, шиба

РЕГИСТАР

Адрамелех, 178
Азар-Хадон, 178
Александар Велики, 190—191
Аменофис II, 173
Аменофис III, 173
Амфитеатар у Верони, 194
Анафесто Паулолушио, 187
Андерсон, 187
Антенор, 189
Арбела, 190
Атос, 190
Ахилас, 180

Балашев, 163
Belanger, 136
Бесо, 190
Биљард (Билијар), 193
Болеслав Велики, 175
Brozzole, 164
Buonarotti, 191

Вавилонски зид, 189
Варух, 186
Wanderer, 165
Венеција, 163, 187—189, 191, 193
Веспасиан, 192
Vecelli, 192

Гази Хусреф-бегова џамија, 165
Галилеј Галилео, 194
Grand Negus, 177
Гранико (Граник), 190—191
Грегорије XIII, 193

Давид, 181
Дарије, 190—191
Демостен, 180

Денис, 184
Дијаманти, 177
Динократ, 190
Домицијан, (Domitien), 194
Domitien, 194
Драке, Франид, 135
Дребел, 193
Дужд, 187—188

Giurovich, 193

Ера (љеточисленије), 174—175
Евростратт, 190

Жалост (корота), 178—180

Зенон, 184

Изис, 184
Инахус, 181
Isis, 195
Исо, (Ис, Исос), 190

Јосиф II, 191
Јулијан, 186

Калан, 190
Камбиз, 190
Cafe, 144
Кекропс, 194
Клит, 191
Colisée, 192
Комод, 194
Korente, 176
Кресус, 176
Кристални палац у Лондону, 136
Ксерксова палата, 190

Lamartine, 144
Ла Плата, 193
Леонид, 190
Ликург, 176
Лудовико, Манин, 187

Магелан, 193
Магнетна игла, 193
Марино Фальиери, 187
Милон, 139
Млетке, 187, 189
Мртвачке трпезе, 186

Набополасар, 178
Неселроде, К. В., 164, 168
Невтон, (Њутон, Њутн), 193
Нијагара, 170
Нимврод, 189
Ниниас, 177
Нинивија, 177

Њутон, в. Невтон

Раои-Che, 185
Паузаниас, 180
Пекинг, 186
Перзеполь, 185, 190
Перућица, 170
Петровић М., 165
Пиндар, 176
Пирамиде египатске, 193
Пјасти, 175
Покајнице, 186
Помпејев театар у Риму, 192
Попјели, 176
Потопи, 181, 184
Процида, Јован, 192

Радишић, 165
Рафаел, Санцио, 192
Родоски колос, 177
Розатио, 191
Роман, Пан, 187
Rosas, Juan, Manoelde, 193
Roustam, 186

Сабуре, 187
Саламанка, 192
Салвиус, 180
Salvo, 136, 164
Салманазар, 178
Саразар, 178
Сарајево, 165
Сарданапал, 177
Сафо, 194
Сенахерид, 178
Сенека, 176
Септимиус, 180
Сиазар, 178
Сизигамби, 191
Свети Амброзије (црква у Милану), 191
Свети Марко, (црква у Венецији), 191, 193—194
Света Марија од Фраро, (манастир у Венецији), 191

Свети Павле, (црква у Лондону), 193
Свети Петар (црква у Риму), 191, 193
Скјавони, 187
Солон, 176
Сократ, 176
Стасикрат, 190
Стразбургски звоник, 193

Таида, 190
Тамрлан (Тамерлан), 186
Теинзигоан, 139
Теглат-Фалазар, 176
Теодот од Шио, 180
Тит, 192
Тобија, 186
Торичели, 193
Тривија, 186
Турин, 163, 192

Уваров, С. С., 162

Фар, (Фаро), 180
Феб, 141, 142, 198
Филип Македонски, 180

Хест, 192
Хоанг, 189
Хомер, 181
Нидо, V., (Иго В.), 152, 163

Шварценберг, 181

Chi-hoang-ti, 185
Choo-moo, 185
Cheops (Шеопс, Кеопс), 186

БИБЛИОТЕКА
МАТИЦЕ СРПСКЕ

ПОГОВОР

Његошеву биљежницу поклонила је кћи краља Николе I, Ксенија Петровић. Историски институт примио је Биљежницу са захвалношћу и одлучио да је штампа као своје издање, јер је увјерен да ће она бити корисна за ближе упознавање Његоша. У ову Биљежницу Његош је, као што ће читалац видјети, уносио разне податке, мисли и запажања, затим преписивао поједине Ламартинове и Игоове стихове и тд. Свему томе, сматрамо, није било потребно давати коментар, јер ће читалац сам, без тешкоће, моћи да схвати и разумије сваку биљешку. Редакциони одбор, формиран од стране Историског института ради припреме за штампу ове Биљежнице, дао је у првом дијелу факсимил Биљежнице, а у другом дијелу препис текста. Транскрипцију је извршио Перо Шоћ, а коначну редакцију, уз помоћ Редакционог одбора, дао је Јевто Миловић. Француске транскрибоване текстове прегледао је и сравнио са текстовима у Биљежници др Никола Банашевић, професор Универзитета у Београду, а руске Александар Музалевски, професор ВПШ у Цетињу. Приликом транскрибовања текста задржан је у цјелини оригинални Његошев језик, само су допуне скраћених ријечи дате у угластим

заградама, а најнужније напомене и објашњења стављени су испод текста.

На крају Б и љ е ж н и ц е, на посебном листу, налазио се оригинал пјесме: „Парис и Хелена или Ноћ скупља вијека“. Иако ова пјесма није саставни дио Б и љ е ж н и ц е, Редакциони одбор сматра да је корисно објављивање њеног факсимила и транскрипције, јер се оригинал понегдје разликује од досад објављиваног њеног текста.

У Рјечнику мање познатих ријечи дате су, углавном, само оне ријечи које ће олакшати читање Његошевог текста, а у Регистар унесена су важнија лична имена, географски називи и неки други појмови.

Редакциони одбор

БИБЛИОТЕКА
МАТИЦЕ БРПСКЕ

САДРЖАЈ

	Страна
Аутограф Биљежнице — — —	15
Препис Биљежнице — — — —	135
„Парис и Хелена“ — — — — —	195
Рјечник — — — — — — —	199
Регистар — — — — — — —	205
Поговор — — — — — — —	209

БИБЛИОТЕКА
МАТИЦЕ СРПСКЕ

ЊЕГОШЕВА БИЉЕЖНИЦА

Редакциони одбор

ЈАГОШ ЈОВАНОВИЋ

ПЕРО ШОЋ

РИСТО ДРАГИЋЕВИЋ

ЈЕВТО МИЛОВИЋ

МИЛОШ ВУШКОВИЋ

Умјетничка опрема
МИЛОШ ВУШКОВИЋ

Коректор
ЈЕВТО МИЛОВИЋ

Издавач
ИСТОРИСКИ ИНСТИТУТ НР ЦРНЕ ГОРЕ
Цетиње

Штампа и повез
Штампарско предузеће „Обод“
Цетиње

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

II 14474

000187928

COBISS